cristian
popescu

ARTA POPESCU

poem
1987-1993

106 ESJ

cristian
popescu

ARTA POPESCU

poem
1987-1993

Societatea „Adevărul“ S.A.
1994

Toate drepturile asupra acestei ediţii revin
Societăţii „ADEVĂRUL" S.A.,
Piaţa Presei Libere nr. 1,
Bucureşti, ROMÂNIA

I.S.B.N. 973-9128-05-x

ARTA POPESCU

Biblioteca Centrală Universitară
B U C U R E Ş T I
Cota ... II 29940
Inventar ... 794860

NMF 454/95

Responsabil de carte: Vlaicu RADU
Coperta şi ilustraţiile: Stela LIE
Tehnoredactare: Pompiliu CLONDA
Procesare: Victor SECARIN, Mihaela DRĂGOI
Corectură: Stelian BOTORAN

ARTA POPESCU

Se dedică
memoriei lui
Ion Negoițescu

1. Ce mai face Arta

POEZIA

Primele încercări literare ale poetului Popescu datează de la frageda vîrstă de 7 ani. Le scrijelea cu un cuţitaş pe uşa veceului din casa părintească. Doar o naivă lipsă de receptivitate poate explica faptul că părinţii săi vopseau uşa de două ori pe săptămînă. Oricum, acele versuri circulă şi astăzi pe uşile tuturor veceurilor publice din Capitală. Oricine le poate citi.

Popescu lipea abţibilduri cu flori şi fluturaşi, lipea cărţi de joc cu popi pe faianţa alb-strălucitoare. Astfel şi-a ctitorit el sihăstria cotidiană a copilăriei sale. Chilia noastră de zi cu zi. Din cînd în cînd, din învelitoarea de argint a oglinzii mai rîde şi-acum chipul curat, de sfînt purtat în extazul inspiraţiei, chipul lui Popescu la anii fragezi ai copilăriei.

Dar, mai întotdeauna, scria şi plîngea. Acolo, în singurătate. De la atîtea şi atîtea lacrimi, aşa cum unii strîng pietre la rinichi, el strînsese în colţul ochilor diamante. Plîngea şi scria. Fusese instalat şi un pisoar miniatural în care aceste pietre preţioase erau colectate.

De-a lungul întregii sale cariere, în memoria atotcuprinzătoarei linişti din acea perioadă, pentru ca nu cumva volumele publicate de el să fie roase pe dinăuntru, în tăcere, de propriile lor gînduri

şi rînduri, Popescu le va administra, din patru în patru ani, şocuri electrice.

În cinstea poetului, la orice colţ de stradă, vor fi înfiinţate chioşcuri de tras apa. 1 leu minutul de singurătate. Veşnic aglomerate, veşnic asaltate de cetăţeni inspiraţi. Iar la fiecare comemorare a sa, în toate localurile publice, în orice hotel, în Gara de Nord, în Piaţa Romană vor izvorî, artezian, pisoare. Şi va fi primăvară. Va fi soare.

ARTA POPESCU

DE CE NU VREAU SĂ MOR POET

Pentru că taică-miu, care era ofiţer, cînd a aflat că m-am apucat de scris, chiar m-a băgat în seamă, chiar m-a luat în serios şi a ţipat: „Ce, mă, eşti nebun? Tu nu ştii cîţi poeţi sînt în ţara asta? Vrei să n-ai ce mînca? Tu nu ştii că Eminescu a murit de sifilis?!" Cînd am auzit aceste vorbe am rîs, superior, în mine. N-am ştiut atunci să răspund, dar acum ştiu că ar fi trebuit să-i spun cam aşa: „Ah, tată, ce bine ar fi fost să fii tu Eminescu!". Şi asta nu pentru că aş fi vrut eu să fiu fiul poetului, ci pentru că taică-miu, în pielea lui Eminescu, l-ar mai fi ajutat cît de cît pe acesta. Vorba aceea: „poetul ca şi soldatul" . Numai că taică-miu ţinea la viaţa lui personală! De-asta nu vreau să mor scriitor: din cauza lui tata.

*

* *

Pentru că una din obsesiile mele este că de la un anumit moment încolo cerneala din stilou nu mi se va mai termina. Că, obligat fiind să nu-i mai umplu niciodată rezervorul, voi scrie şi iar voi scrie doar ca să-i consum odată şi-odată cerneala

veşnică.

Pentru că o speranţă de-a mea este aceea c-am să scriu pînă voi uita (progresiv) literele alfabetului. Nici măcar nu spun mare lucru. E cam aceeaşi chestie cu a trăi pînă mori sau pînă dă Dumnezeu să uiţi să mai trăieşti pe-aici, pe-aproape şi să te urci (în viaţă fiind) la ceruri.

De-asta nu vreau să mor poet...

* *

Pentru că nu pot încă să mă apuc să colorez cărţi de colorat. Numai atît să mai fac în calitate de **autor** *de cărţi.*

Pentru că atunci cînd aveam vreo 13 ani, din cînd în cînd stăteam nemişcat în baie, pe veceu, cu lumina stinsă - că poate or să umble şi pe mine gîndacii cum umblau pe chiuvetă şi pe jos. Pentru că tot cam pe la aceeaşi vîrstă m-am gîndit la un moment dat: ce-ar fi dacă un doctor mi-ar umbla pe la nervii picioarelor şi mi le-ar paraliza?... Astfel aş putea să fiu toată viaţa departe de lume, pe scaunul meu cu roate, la masa de scris...

*

* *

Pentru că de multe ori, cînd stau întins în pat, în capul oaselor, cu două-trei perne sub cap, în burtă mi se deschide ca de la sine o rană cu diametrul de vreo 30 de cm. O rană în care puroiul, sîngele şi carnea fierb. (Toate fierbînd de la febra cumplită a „inspiraţiei“). Stau lungit pe spate, în pat, şi nu fac nimic altceva decît să privesc cu poftă la rana care-mi fierbe cu miros, cu aburi în burtă. Gust din cînd în cînd din ea luînd cu o lingură mare, suflînd ca nu cumva să mă frig. Amestec mereu, grijuliu, cu lingura în fiertura puturoasă a rănii, înfulec şi rîd de poftă şi de scîrbă, bobotesc la gîndul că singura salvare ar fi o purgaţie totală. Mare bucătar al mizeriei mele gustoase.

De-asta nu vreau să mor poet...

*

* *

Pentru că privesc toată noaptea în gol, în oglindă. Şi spre dimineaţă, aşa, între întuneric şi lumină, apele oglinzii, oglinda - încep să fiarbă. Domol. Neputînd să mă abţin (din cauza mirosului mult prea apetisant), încep să amestec cu pumnul gol în fiertură - morcovii şi mazărea, cartofii, ceapa, pătrunjelul şi carnea chipului meu. Ciorbă de oglindă. (Ceai purgativ făcut din luciul tuturor pozelor mele de-o viaţă). Aiurit de poftă, dau pe gît pînă la fund întreaga oglindă. Săturat; satisfăcut; mulţumit; tremurînd din tot corpul.

Pentru că, după aia, în oglinda pustie, începe să plouă. Ca-n fîntîni. Ca-n băltoacă. Iar eu mă aşez pe closet şi fac... şi fac... un maldăr de flori, unele proaspete, altele uscate, presate, toate frumos colorate, toate urît mirositoare. Fac un maldăr de flori ce creşte, creşte din closet pînă-n tavan şi umple camera de baie, iar în vîrf mă transform chiar eu în ultima floare.

Pentru că nu pot să nu mă fac cu totul - de-asta nu vreau să mor poet.

*

* *

Pentru că nu există decît o singură diferenţă între un scriitor cu 20 de milioane de cititori şi altul doar cu 200: şi anume, banii pe care-i cîştigă din cărţile lor. (Oricum, nu scriu decît pentru vreo 10-15 oameni şi nici cu aceştia toţi n-ajung întotdeauna să vorbesc pe îndelete despre ceea ce scriu).

*

* *

Pentru că am găsit şi într-o notă a unei cărţi ceea ce ştiam

de mult. Această ştiinţă neajutîndu-mă decît d-un pamplezir, d-un nimic, acolo... Citatul sună cam aşa: „În cazul CREAŢIEI ESTETICE **uităm** *că sîntem creaţi şi ne punem în situaţia Creatorului Absolut (cel puţin cînd creăm o operă de artă sau ne identificăm cu ea). În cazul CREAŢIEI ETICE, deşi ne construim pe noi înşine, nu uităm niciodată că sîntem creaţi, păstrînd umilinţa şi dragostea faţă de Supremul Creator ale cărui indicaţii le urmăm, ale cărui semnificaţii le realizăm, realizîndu-ne." (Petru Comarnescu,* **Kalokagathon**). *Bineînţeles că acest citat vorbeşte, în cuvinte blînde, de boala puturoasă a* **orgoliului** *care ne macină pe noi: toţi „creatorii" de literatură. Boală de subterană, acolo unde mişună şi colcăie şobolanii şi viermii gîndului şi-ai inimii, acolo unde nu prea duci pe nimeni pentru că ar putea să-ţi contemple îndoliatele excrescenţe ale minţii.*

De-asta nu vreau să mor poet...

ARTA POPESCU

ANTIPORTRET

- un psalm al lui Popescu -

Nu, Doamne. Nici mai, nici chiar, nici prea, nici foarte. Şi nici măcar Popescu. Nu. Nici măcar atît. Să stai, aşa, şi să munceşti la creşterea părului şi-a unghiilor tale, să lucrezi la curgerea boabelor de sudoare şi, mai ales, la curgerea lacrimilor. Şiroi.

Numai să stai. Nemişcat. Şi să-ţi albească părul pe-o singură parte. Arătînd răsăritul. Să-mi albească firele din cap doar pentru că m-au tras înger-îngeraşii Dumitale de ele, doar aşa, că mi-au tras gîndurile de păr - nu prea tare - cum tragi păpuşile de sfori ca să se bucure copiii. Numai de-asta să-mi albească firele, Doamne. Arătînd mereu răsăritul.

Mie să-mi dai exact chipul care lipseşte din toate cartoanele alea pitoreşti, atractive, de-şi bagă capul prin ele oamenii la bîlci. Să fie ei, nu eu. Şi nici măcar atît. Nici mai, nici chiar, nici prea, nici foarte. Şi nici măcar Popescu. Nu. Nici măcar atît.

Să nu mai scriu... Să-mi publice, aşa, postum, doar buletinul - în cinzeşcinci de mii de exemplare, ediţie de lux. Cu toate pozele de buletin din Bucureşti, cu toate capetele lor amestecate între ele. Aşa, ca şi cum ar fi un lemn de icoană gata pregătit să se picteze icoana pe el.

Statuia mea de mult e gata. Şi se va dezveli doar după şapte ani de stat pe dedesubt, pe sub pămînt. Statuia asta comemorativă. Pe dinăuntru. Scheletul. A fiecăruia şi-a tuturor. Oricînd în poziţie

de drepţi. Nu, Doamne. Nici mai, nici chiar, nici prea, nici foarte. Şi nici măcar Popescu. Nu. Nici măcar atît.

Să-mi dai acum numai un strop din liniştea ce zace-n capul lui Alecsandri de la rotonda scriitorilor din Cişmigiu. Atît. Să mai fumez, aşa, o ţigară, visînd că eu am fost modelul după care s-a desenat acel schior rîzînd în soare, zburînd pe pante abrupte, survolînd munţi întregi. Modelul pentru acel schior desenat pe orice pachet de ţigări „Bucegi".

Da, Doamne. Să stau liniştit. Ca un azil de bătrîni. Cu toţii nemişcaţi. Aproape aliniaţi. Cu părul albindu-le numai pe-o parte, cum creşte muşchiul pe copaci. Dar arătînd răsăritul. Aşa să mă prindă întotdeauna sfîrşitul.

Nici mai, nici chiar, nici prea, nici foarte. Şi nici măcar Popescu. Nu, Doamne. Nici măcar atît.

ARTA POPESCU

MUZICA

- un psalm al lui Popescu -

Ah, Doamne! Toată seara m-am gîndit la cîntăreaţa aia, aia de-i profesoară şi la Conservator... Ştii Tu: Arta Florescu. Păi numai să-ntîlnesc eu vreo fată s-o cheme aşa: ARTA! Nici nu m-aş gîndi: imediat aş lua-o de nevastă! Ce mai, cu acte-n regulă: Arta Popescu! Doamne, măcar de mi-ai scoate-o în cale...

Că ştii şi Dumneata ce-mi place s-ascult păsărelele astea de-afară! Ce mai cîntă şi ele!... Şi-aşa, fără să ştie, săracele... Parcă nici n-ar cînta... Parc-ai fluiera Matale la lume. Ce? Nu fluieram pe vremuri şi noi? Fluieram!... Ca băieţii, după fete... Că bună mai e şi lumea asta! Te-apucă un dor!... Te-apucă doru' ăl mare: al Artei!...

Şi ce?! Dumneata nu ştii? Cîntăreţii ăştia, de-acum - vai de capu' lor, săracii!... Vocalize, ouă crude, bătături... Dă-i şi iar dă-i... Şi după aia fluieră lumea la ei. Păi eu, în locul lor, ştii ce-aş face? Imediat aş scoate un disc: pe-o faţă cu liniile din palmă şi pe-o faţă cu liniile alea de pe frunte. Ale mele şi-ale nevesti-mii. Păi atuncea s-asculţi melodii!... Ce mai! Numai d-astea, d-ale lu' Matale... C-aş dansa pe ele mereu, încontinuu. Şi cînd aş dormi tot aş dansa. Nemişcat. Păi, nu? Aşa s-ar zice... Şi-n fiecare noapte

mi-aş ţine consoarta la piept, strîns, lîngă mine... Măcar de mi-ai scoate-o, Doamne, în cale! Arta! Arta Popescu! Uniţi pe viaţă! Pe veci a mea!

ARTA POPESCU

CE MAI FACE ARTA

Arta îşi încalţă pantofii cu tocul înalt, îi leagă cu sfori şi trage tare de ele. Ca să danseze şi cu ea cineva. Ca s-o scoată şi pe ea cineva la Şosea. Ca să iasă şi ea măcar o dată în lume. Arta îşi leagă de dreapta o sfoară şi trage blînd cu stînga. Aşa se piaptănă ea. Numai aşa se rujează.

Ah, păpuşica mea! Cînd eram mic îi răstigneam carnea de pluş pe-o cruce mică de lemn de traforaj. Şi aşteptam trei zile şi trei nopţi. Iar ea-mi sărea în braţe caldă, întreagă şi vie. Din cînd în cînd umbra i se făcea, parcă, de lumînare. Îi vedeam pe podea capul arzînd, săltînd, fumegînd. Şi-mi plăcea.

Acum, la vîrsta ei, nu mai are de ales. Iese în fiecare duminică la marginea oraşului. Stă ore întregi, aproape nemişcată, lîngă turnul înalt, cu ceas. Mîna dreaptă şi-o leagă, sus, c-o sfoară lungă-lungă, de limba cea mare iar mîna stîngă şi-o leagă la fel de limba minutelor. Şi dă mereu, foarte încet, din mîini. A bun venit, a bun rămas. Face semne cu batista albă la înger-îngeraşii ce vin sau pleacă la copiii sau de la bătrînii din oraş. Că poate pîn' la urmă or' s-o vadă şi pe ea şi or s-o înţeleagă.

Arta e înţeleaptă. Arta mă-nvaţă. Nu mă menajează. Îmi spune verde-n faţă, cinstit: „Să ştii, dragă, că eu, una, m-am lămurit. Că pînă şi păpuşile trebuie să se-odihnească... După atîta amar de joacă de-a mama şi de-a tata, sigur că le-apare şi lor, săracele,

în pîsla aia de cap, o lacrimă, acolo... Le-ncolţeşte şi lor pînă la urmă din ea visu'. Aşa să ştii. Şi le roade căpuşorul pe dinăuntru cum vă rod pe voi gîndurile. Păi altfel cum?... După atîtea şi-atîtea generaţii de joacă!!... Spune şi tu! Doar să te uiţi, aşa, puţin mai lung, într-o vitrină plină cu bibelouri şi imediat ai să vezi. Că, zău, parc-ar fi numai şi numai măşti mortuare de avortoni. Aoleuu...! Dumnezeu să-i ierte!... Măcar de-aş fi avut eu un bibelou de-ăsta în burtă... Unu' de balerină, de exemplu. Măcar o dată să-l fi simţit cum mişcă!... Dădea ea din picioruş - imediat făceam şi eu un pas. Ridica ea mînuţa - imediat aş fi ridicat-o şi eu. Ascultă aicea la mine că orice femeie gravidă de pe lumea asta e ca şi păpuşica aia de ţi-o pui pe mînă ca pe-o mănuşă. Iar păpuşarul e copilul din ea."

De ani şi ani mă prăpădesc de dorul Artei. Ea a deschis primul bordel de femei gonflabile de la noi din oraş. Umflate de-a lungul anilor numai şi numai cu ultima răsuflare a celor mai bravi bărbaţi ce-au murit pe-aici, prin locurile noastre. Mai uşoare decît aerul. Ies seară de seară la plimbare cu ele, cu fetele ei, ca şi vînzătorul de baloane din copilăria mea, care mergea pe stradă c-un buchet uriaş de baloane colorate, legat cu sfori de mînă. Matroană de femei gonflabile e Arta! Şi-atunci cînd în sfîrşit chiar mi-o veni' şi mie rîndul să suflu în ele, să vezi ce-o să li se mai întărească ţîţele, să te ţii ce-o să li se mai umfle burţile, ce-o să mai facă bujori în obrăjori! În fiecare noapte zeci de adolescente vor veni la mine-n cimitir. Să-mi ia încă o dată crucea-n braţe şi să facă, aşa, cu ea un pas sau doi de dans. Tango sau vals. Şi-apoi să plece-nlăcrimate...

Ah, Arto!...

ARTA MÎNDRINDU-SE CU MINE, IUBITUL EI

Aoleo, făi, a dat norocu' peste mine, că unu' d-ăsta zău că nu ştiu unde mai găseam şi chiar că i-am căzut cu tronc. Umblă cât ie ziua de lungă c-un buchet dă trandafir pîn oraş, pîn veceuri şi pune-acoloşa-n closătel-ălea cîte două petale dă trandafir şi numai după aia trage dă apă că cic-aşa face şi iel lumea asta mai frumoasă, vai dă capu' lui, că n-are nici cu ce-şi şterge curu', săracu', că ce să-i iasă cu Artele-astea ale lui?!

Că bine-a făcut cine-a inventat şi neamu' ăsta dă poeţ', că ştii ce-ar vrea iei? Uite-aşa să stăm - dîn oră-n oră, nemişcaţ'! Nici dă tramvai, nici dă maşin'. Nici pîs! Să s-audă musca, făi! Că cică zboară iei, aşa, peste case, c-au legat toată musca cu aţă şi zboară-aşa, cu iele peste oraş dă dimineaţă pînă seară. Nici pîs, făi! Nemişcaţ'! Că cică s-auzim cum să filfiie înger-îngeraşii ăia din aripele lor, dă la toţi copiii şi moşii dîn oraş, cum pleacă iei, fir-ar neamu', spre ţările calde, alea..., mai înalte... Aoleo, făi, las' că-i întorc io 'napoi, mama lor! Că ştii cum ie ăsta al meu?! Nu mişcă un deget toată ziua. Nimica nu face, zău! Stă tot timpu-n vîrfu' patului cu ochii pă pereţ' şi copiază. Adică trece iel pă curat, în palmele ălora mici, tot ce-a fost scris greşit mai dă dămult pă ciorna aia dîn palmele ălora morţ', aşa zice, copiază... Că-mi place dă iel dă nu mai pot! Că şi dac-ar avea vrun ban, acolo, imediat m-ar pune să cumpăr cîte zece-cinşpe pui pă zi. Că:

„Omorîţi mai înţeleg, stimată doamnă, uite-aşa mi-ar zice, **dar doar congelaţi şi gata?! Ar fi bine să cumpărăm cît mai mulţi. Ar fi înălţător! Să-i cumpărăm pe toţi în fiecare zi. Le-am face un cimitir aici, în grădina noastră, cu cruci mici învelite în poleială, aspectuos, şi cu fotografii din acelea, de prin reviste, fotografii cu puişori aurii, pui-pui-pui!, pui-pui-pui!, aşa i-am striga noi doi, stimată doamnă şi soţie, în fiecare dimineaţă, la răsăritul soarelui... Ar fi într-adevăr înălţător!...“**

Aoleo, făi, c-o să-i mîncăm aşa-ngropaţ', ştii ce buni sînt?, ţi se topesc în gură! Păi ăsta-l meu ar fi în stare să cerşească şi cît-un leu, cît-un leu ca să-i schimbe pă bătrîne, numa' ca să dăsăneze iel pă toată miil-ălea dă la bogaţ', să dăsăneze iel pă verzişoarele-ălea, drăguţele, numa' capete dă morţ', dă pericol dă electrocutare, în locu' lu' domnii ăia, săracii...

Aoleo! Că-s moartă după iel şi-n fiecare zi iel mă-nviază, al naibii, drăguţu'!... Ăsta-i, făi! Iel e, gata, cu ăsta chiar că m-am căpătuit... Pe vecie!

ARTA POPESCU

A STA ŞI A TE ÎNTREBA

De obicei gîndurile **umblă**. *Mie, săracul, îmi colcăie gîndurile prin creier cum colcăie gîndacii, noaptea, pe-o chiuvetă murdară de bucătărie de bloc. Îmi umblă gîndurile în jurul capului ca gîzele în jurul felinarelor aprinse pe străzi în nopţile de vară. Cînd scriu, dar mai ales cînd citesc, gîndurile mi se mai liniştesc iar eu încep* **să stau** *destul de comod pe ele, nu chiar ca-ntr-un şezlong, la soare, nici ca-ntr-un fotoliu, însă ca pe-un taburet - da. Dar - credeţi-mă - cel mai bine este să nu te gîndeşti deloc. Credeţi-mă pe cuvînt: tot ceea ce ne trece nouă prin cap este, oricum, o mică şi meschină prostie în comparaţie cu tăcerea gîndurilor.*

Acum, cum să spun, or umbla ele, gîndurile, dar **întrebările** *(întrebările alea chinuitoare) umblă ca gîndul şi ca vîntul laolaltă şi, ca să stau şi să mă întreb eu, unul, trebuie să mă ţin bine cu amîndouă mîinile de ceva solid, tare - că altfel mă trezesc doborît la pămînt.*

*

* *

Are dreptate Cioran cînd spune că după ce „mîzgăleşte" cu ceva rînduri o foaie de hîrtie îi vine, aşa, să fluiere un cîntecel plimbîndu-se pe stradă. Ştiu că mai multă odihnă (sănătate) psihică îţi dă oboseala de după tras la lopată, de după coasă, dar şi munca de tip contemplativ a scriitorului e un „medicament" eficient. (După principiul: alt bolnav - alt tratament).

Eu de-asta scriu: ca să mă las de scris. Ca să mă pot ocupa - odată şi-odată - cît mai bine şi mai firesc de trăit. (În mare măsură viaţa **de zi cu zi** *se opune scris-cititului, care-i numai* **de noapte cu noapte**). *Poezia e un mod vindecător de a fi, un tratament de întreţinere. Nu am după ce degete să mă ascund: îmi accept, îmi asum* **boala**. *În cazul meu, accidentele existenţiale, sărăcia, frica, neputinţa de a iubi, orgoliul, destrăbălarea nu se pot (pe rînd sau toate laolaltă) calma şi înlătura decît în momentele exploziilor emotive, mentale, sufleteşti şi temperamentale, doar în bubuituri ale inimii care - la rîndul lor - se descarcă, se înmoaie prin receptare şi prin producere de diverse* **expresivităţi artistice**.

Bineînţeles că în acest caz singura motivaţie sinceră şi reală a faptului că „mă dau" scriitor nu poate fi decît mult visata bucurie de a nu mai avea de ce să scriu. Adică de a-mi scrie singur, într-un sfîrşit, opera capitală: **biletul de externare**.

Şi bineînţeles că modalitatea acestui fel de literatură nu poate fi decît **autospovedania**. *Numirea continuă (spunerea şi răsspunerea) a excrementelor mele păcătoase, a durerii. O încercare de a ţine trează smerenia prin păstrarea continuă în minte a felului nenorocit în care mi-am trăit viaţa. Împroşc şi eu, acolo, foaia cu disperări. Şi sînt mai liniştit.*

Scrii literatură nu ca să devii mai bun, ci ca să nu te sinucizi. Literatura este un mijloc de supravieţuire.

(De cele mai multe ori, atunci cînd scrisul este aşezat în categoria **mărturisirii**, *nu se face distincţia absolut necesară între practica ascetică numită autospovedanie şi spovedania propriu-zisă. Aceasta din urmă, fiind o taină a bisericii, cu toate implicaţiile ritual-dogmatice pe care le presupune un asemenea act, nu poate fi tipologic reprezentativă pentru actul scrisului. Şi-apoi nu poţi să nu te gîndeşti că atunci cînd literatura este aşezată în categoria* **rugăciunii**, *nu se prea ţine cont de sfatul evanghelic care ne indică o formulă unică şi sacră de adresare către Dumnezeu şi ne învaţă că nu trebuie să-i spunem prea multe vorbe pentru că, oricum, El ne ştie dintotdeauna nevoile.)*

*

* *

Dar atunci STAU ŞI MĂ ÎNTREB: de ce **public** *poezii şi eseuri în care - de cele mai multe ori - îmi vomit pe pagină boala?*

Atunci cînd cineva susţine că scriitorul a înlocuit în acest secol preotul, acel cineva ar trebui să se gîndească măcar la simplul fapt că într-o viaţă de om un scriitor se naşte doar o dată, iar un preot face acest lucru (vezi taina botezului) de cîteva ori pe lună.

Să cred că dacă public o carte în o mie de exemplare - să zicem - toţi posibilii cititori ai acestei cărţi îmi vor deveni duhovnici? Sau mai bine să realizez că multiplic la infinit (numindu-le) nenorocitele mele de păcate? Să mă las bîntuit de nebunia gîndului că cineva va folosi zilnic psalmii scrişi de mine pentru a se ruga cu vorbele acestora?

STAU ŞI MĂ ÎNTREB.

Mai liniştit aş fi dacă m-aş întîlni la un pahar de vorbă în fiecare zi cu cîte-un „cititor" sau dacă le-aş trimite tuturor

poeme-dedicaţii, poeme-scrisori. Prin poştă, la adrese şi pe nume precise. Nu mă neantizez şi eu ca autor, ca persoană, expediind o carte, aşa, lumii în general, unui potenţial infinit de destinatari?

Singurul „răspuns" pe care l-am găsit (precizez accentuat: un răspuns doar pentru mine, nu generalizez sau teoretizez - mărturisesc doar), singurul „răspuns" este următorul: nepricepîndu-mă la nimic altceva decît la scris şi la citit, public literatură ca să am ce mînca, ce îmbrăca, ce bea şi ce fuma. Ca să am şi eu pînă la urmă casa mea. Pentru o bucată de pîine. Atît. Cred însă că păcatul publicării spovedaniilor mele este destul de mare.

Dacă te-apuci SĂ STAI, n-ai cum să nu TE-NTREBI. Tot ce pot spera e c-o să stăm aşa cît mai mulţi, împreună.

CIRCUL I

- un psalm al lui Popescu -

Acuma, Doamne, ce să-i mai facem?... Spune şi Dumneata... La noi, aicea, circu' e baza. Circu'! Şi nimic altceva. Ne chinuim şi noi ca animalele-alea cu Arta. Doar ştii şi Matale că ele sînt chiar bătute din cauza frumosului... Acuma, dacă ar fi după mine, eu i-aş vindeca pe toţi de fandacsiile astea, de orice fum de-al lor... Nu trece anul şi - să te ţii - iar o dresură cu zece-doişpe nebuni... Dar nu oricum... Nebuni d-ăia fioroşi, numai unu' ş-unu', după gratii, în lanţuri, cu spume. Numai aşa se face o dată înspre ei careva cu Arta şi imediat sînt cuminţi, politicoşi şi scriu versuri. Ge-ni-a-le, Doamne, ge-ni-a-le! Păi, dacă se-mbolnăveşte omu' de la frumosu' ăsta, poate s-o şi vindeca cu el... Că dacă animalele aduc a om din cauza Artei, poate o să semene şi Popescu cu omu' dacă scrie şi el un vers-două, acolo. Dac-ai vrea şi Matale...

Că noi numa' asta ştim: circu'. Tigrii! Leoaicele! Ursu'! Foca! Lupu'! Oaia!!

... Asta e, Doamne, oaia!!! Învăţ să cînt ceva la fluier, aşa, ca ciobanu', şi ce mai: „Dresură unică în Europa! Trei turme de miei! Oaia năzdrăvană! Vorbeşte omeneşte! Plînge cu sînge! Zice laie, zice bălaie, zice bucălaie! Ra-iu, Doamne, as-ta e!!! O fluieri - şi ea ţi se gudură la picioare. O strigi - şi ea după tine. Păi, Doamne, zău c-o plimb de zece-cinşpe ani pe cheiul Dîmboviţei în fiecare seară, în lesă, ca pe-un buldog. Da' tot degeaba! Dau

zi de zi cu căciula de pămînt, aşa, a sănătate, şi scot din ea numa' lilieci. Ce porumbei, Doamne? De unde porumbei!? Pui de lilieci!! Că ăştia ce sînt? Înger-îngeraşi, aia sînt! Înger-îngeraşi pentru copii de şobolani... Şi pentru mine... Ies seară de seară pe cheiul Dîmboviţei, plimb oaia, plimb buldogu' - şi am zece mii de înger-îngeraşi de-ăştia pe capu' meu mare de artist, de locuitor.

Circu' - asta e! Acuma, ce să-i mai fac? Spune şi Dumneata, Doamne, că le ştii, aşa, mai bine pe toate...

CIRCUL II

- un psalm al lui Popescu -

Păi, acuma, Doamne, poet-poet, da' de ce să nu fiu şi eu fericit?! Că dacă asta e, asta e: circu'! Acuma, ce să-i mai facem?... Singurul model din lume valabil pentru orice artist, oricît ar fi el de mare şi de tare, e maimuţa de circ. Şi-atît. Nici nu se discută! Maimuţa aia pe care o apucă, aşa, cînd mai creşte şi ea, pe nepusă masă, tristeţea. Că i-au rămas mici hăinuţele de fetiţă de la-nceputul carierei. Şi, numai dintr-atît, din durerea asta a ei, şi din rîsul spectatorilor, mai-mai c-ajunge, pînă la bătrîneţe, OM! Păi nu? Spune şi Dumneata! Aşa dresură zic şi eu: umpli pălăria cu pămînt, îngropi în ea trei-patru pui de lilieci şi, după trei zile şi trei nopţi de-nmormîntare cu scamatorii, scoţi din pălărie numa' porumbei. Albi ca spuma laptelui şi pufoşi ca neaua.

Zău, Doamne, crede-mă! Că poetu' şi el: ca maimuţa. Numa' că la circu' la care e el angajat, dresor e înger-îngeraşu'. Şi spectatori sînt numa' înger-îngeraşi de la copii din cartier. Că trebuie să se mai distreze şi îngeraşu', să-i mai treacă şi lui, aşa, din cînd în cînd, vremea.

Şi-odată se suie, Doamne, poetu', tocmai sus, sub cupolă. Şi toaca începe să bată. Rar. Iar el, agăţat de trapez doar c-o mînă, îşi face cu cealaltă o cruce bătîndu-se cu pumnu-n piept de rîd în stal toţi spectatorii. Şi toaca bate din ce în ce mai repede. Şi, dintr-o dată, sare poetu' de-acolo, de la peste treizeci de metri

înălţime, drept într-o cristelniţă obişnuită, umplută numa' pe jumătate cu apă de botez. Aoleuu, Doamne! Triplu salt mortal! Că rămîn înger-îngeraşii înlemniţi. Şi iese poetu' teafăr, zîmbind şi salutînd liniştit publicul. Iar dresoru' îi şi pune aureola pe cap. Drept recompensă. Ştampila aia de calitate a luminii. Ce mai: chiote! Urale! Bucurie mare, Doamne! Extaz! Se ridică cu toţii fericiţi, în zbor, şi se-aliniază deasupra oraşului ca avioanele de bombardament în poziţie de luptă. Şi-ncepe imediat o ninsoare de zici că n-o să se mai vadă nici coşurile caselor de-atîta nămet! Păi, da, Doamne! Zi şi Dumneata! Că fulgii ăştia de zăpadă ce sînt? Găinaţ de înger - aia sînt!!

De ce să nu fim fericiţi? Las' că ai Matale grijă. Şi, dacă Ţi-o plăcea, nu mai lua de la noi niciodată iarna. Şi iartă-ne! Dacă asta e, asta e: acuma ce să-i mai facem? Circu'! În numele Matale. Amin.

ARTA POPESCU

FILMUL ARTISTIC

Dintotdeauna Tov. Popescu s-a crezut - fir-ar el să fie - filmat. S-a crezut privit şi ascultat. El se zbătea, alerga, le tot dregea. Şi, de soare, de lună şi stele, de lumina zilei şi de lumina asta a lumii se credea luminat. Din totdeauna. Chiar de-acolo. Privit, ascultat, filmat. Şi iată că-ntr-o duminică seară - mare minune! - filmul cu el la televizor a fost difuzat. De-a-ndoaselea, de la coadă la cap, viceversa, cu repezitoru'. Numai într-un sfert de oră filmul cu el a fost derulat:

La-nceput, în televizor e beznă. Pîlpîie aşa, doar o luminiţă departe, undeva. O lumină ca de candelă la care se vede, parcă, sămînţa lui Popescu. Da: sîntem chiar sub pămînt. Sămînţa lui

Tov. Popescu se dezvoltă şi creşte. Repede-repede. Carnea se-adună pe oase, pe orice oscior, pielea se-ntinde cît ai clipi, costumul de gală iarăşi se ţese, se coase. Deodată pămîntul se dă la o parte; dispare imediat şi-nmormîntarea (plînsete, popă); eroul nostru deschide ochii, saltă din pat şi zîmbeşte. Face semne vesele, cu repezitoru', înspre aparat.

Aici, telespectatorii izbucnesc instantaneu, în toate apartamentele dintr-o dată, în aplauze. Aşteaptă, cu sufletul la gură, să vadă: ce rod dă din Tov. Popescu de-a-ndoaselea, viceversa, de la coadă la cap.

Tov. Popescu şi-aprinde o ţigară. O rază îşi scuturã peste el, de-abia atingîndu-l, scrumul alb. Cocoaşa îi scade, se suge, spatele i se-ndreaptă, părul i se-nnegreşte, văzînd cu ochii Tov. Popescu întinereşte. Trage grăbit un fum din ţigară. E adolescent, e copil. Cu repezitoru'. Mai suge o dată din ţîţa maică-sii şi, cît ai clipi, dispare în dînsa. (**23 August '44**).

Din orice bloc, din toate apartamentele se aud ţipetele de bucurie ale tuturor telespectatorilor. Toate dopurile sar instantaneu din toate sticlele de şampanie.

Mama lui Tov. Popescu n-apucă decît să se fîstîcească niţel în faţa aparatului: de-a-ndoaselea, de la coadă la cap, cu repezitoru'. Dispare. (**Al doilea război mondial**). Şi imediat: bunica, Piscupeasca, soarbe, cu degetul mic ridicat, din ceaşca de cafea. Dispare şi ea. (**Întregirea**). Protopopeasca mai trage un fum din ţigara pusă acum într-un ţigaret lung, delicat. Numai un fum. (**Independenţa**). Şi-n locul ei, imediat, Popeasca:

zîmbind prostită şi-atît. (**Unirea**). Cît ai clipi (**aşa, pe la paşopt**), preoteasa dă la găini prin curtea popii şi se topeşte şi ea.

Pentru prima dată, razele de soare nu se mai aprind cînd o ating ca beţele de chibrit pe cutie, cum se întîmpla cu toate celelalte personaje. Gata cu istoria. Două-trei momente aparatul panoramează cît vezi cu ochii peste dealuri şi văi. Telespectatorii, cu mic, cu mare, aşteaptă toţi cu suflarea tăiată.

Departe, în zare, se vede, aşa, o măicuţă bătrînă lăcrimînd, alergînd, pe la toţi întrebînd. Şi-apoi, dintr-o dată, apare chiar El: ciobănaşul nostru, al tuturor. Venind agale înspre noi chiar de-acolo, din raiul Lui, de pe plai. Venind bătrîn, încovoiat, cu părul şi cu barba albe ca spuma laptelui. Ţinînd-o aşa, din însurătoare în însurătoare. Uite-I nuntaşii: brazi şi păltinaşi. Şi uite-I preoţii: munţii mari. Se văd păsările: care-I sînt lăutari. Cade de sus peste El o stea. Şi El vine, se-apropie. Stinge ţigara şi priveşte la noi. Priveşte. Îşi lipeşte, îşi turteşte faţa, pe dinăuntru, de geamul televizorului şi rămîne aşa, uitîndu-se în gol.

Chipul Lui nu se mai şterge de pe ecran. Nici ziua, nici noaptea. Programul s-a încheiat. Telespectatorii priviţi, ascultaţi, fericiţi îşi vor mai spune din cînd în cînd, aşa, în gînd, uitîndu-se cu bucurie spre aparat: „Fir-ar El să fie de Artist, drăguţu' de El, ce bine că nu se mai termină niciodată!“

ARTA POPESCU

ARTA POPESCU

CARAGIALE, GICĂ PETRESCU ŞI FRIZERII

Caragiale, cînd se gîndea la artă, se gîndea la frizeri.

În bucata **Un artist** *„neîmvinsa pornire către artele frumoase caracteristică la toţi bărbierii" este descrisă cu atîta savoare (şi, parcă, dincolo de orice conotaţie afirmativă sau negativă), încît ne găsim puşi în faţa unui ciudat soi de frumuseţe hilar-grotescă, fabulos-fantastică a kitschului. Bărbierul e în tinereţe corist la teatru. Învaţă fără profesor să cînte „cu ghitara, cu flautul şi cu ţimbalul" . Scrie poezii simboliste, de obicei galante. Are două pisici „bine educate" : una învîrteşte o „minavetă mică ce cîntă mazurca şi cealaltă joacă" . Are doi cocoşi deprinşi la „beţie de alcool" , beţie cu boabe şi grăunţe „zăcute-n rom". Pe peretele prăvăliei sale atîrnă o adevărată capodoperă-în-răspăr: o lucrare plastică realizată nu cu penelul, ci ţesută „în fire de păr de toate nuanţele posibile" . Pictură înfăţişînd un munte pe vîrful căruia stă un călător care-şi aprinde ţigara de la luleaua*

Notă: Gică Petrescu - cîntăreţ român de muzică uşoară, celebru în epocă pentru longevitatea nefirească a carierei sale artistice. Personaj al folclorului urban bucureştean, simbol al senectuţii ridicole.

ciobanului ce „păşunează" turma jos, în vale, lîngă o apă mare, vijelioasă. Iar cînd frizerul îşi ia ghitara şi intonează, în faţa prăvăliei, picior peste picior, marşul de la '48, iar cei doi cocoşi beţi defilează soldăţeşte şi căţelul Samurache (alb, creţ, încins cu sabie şi muiat în boia de roşit ouă) face sluj - Nenea Iancu nu se mai poate abţine. Se-aşază pe laviţă „alături cu comandantul"-artist şi-ncepe să-l acompanieze bătînd toba cu deştele pe fundul pălăriei. „Fără asta nu mergea, spune Caragiale, toba cu grupetele ei în contra-timp - asta e piperul marşului."

Marea artă a lui Caragiale este **contratimpul** *artei de mahala. Caragiale chiar reuşeşte să facă o pictură genială din fire de păr de toate nuanţele ţesute între ele. Un fel de Van Gogh sau de Utrillo ţesut din firele de păr ale clienţilor săi de Mare-artist-frizer din mahalaua Ploieştilor. Caragiale-scriitorul privit de Caragiale-omul pare a fi un fel de bărbier care, din cînd în cînd, mai citeşte, aşa, mai scrie cîte-o carte - cum ar asculta păsăruicile din colivii, cum ar învîrti la minavetă. (Colivia fiind o bibliotecă plină de canari îmbrăcaţi în pene de lux). Arta este pentru Caragiale o preocupare oarecum burlescă şi extravagantă, asocială prin definiţie - poate de aici şi contrabalansarea, la nivel psihologic, auctorial, printr-o socializare maximă (în teatru) a mesajului.*

În **Un artist** *ni se prezintă ironia îndreptată asupra lucrului iubit pînă la saturaţie. Cînd vorbeşti despre lucrurile care te apasă, te surpă, te macină atît de tare încît nu mai poţi simţi şi iubire pentru ele, lucrurile care te macină cu atîta ardoare încît dragostea poate deveni - uneori - sclavie, atunci - n-ai ce face: scrîşneşti din dinţii încleştaţi ai zîmbetului. Iar zîmbetul acesta şui din colţul gurii ţi se prelinge la-nceput cleios ca saliva şi, pînă la urmă, îţi cade ca o lacrimă luminoasă de la colţul ochiului.*

*

* *

ARTA POPESCU

Eu, cînd mă gîndesc la artă, mă gîndesc la Gică Petrescu. Iar dacă arta, aşa, în general, ar reuşi să semene cît de cît cu Gică Petrescu la peste 80 de ani - şi-ar îndeplini menirea şi, împăcată, n-ar mai avea de ce să existe. În cazul vieţii şi operei marelui cîntăreţ nu poate fi vorba decît de exemplaritate. Senilitate şi muzică uşoară! Acea durere de la încheieturile sale de peste 80 de ani - cînd dansează! Şalele, inima, varicele şi gîlciul - artă întrupată! Cîtă înţelepciune a senectuţii, cîtă împăcare cu sine, cît orgoliu romantic al geniului îţi trebuie oare ca să cînţi şi ca să dansezi la 80 de ani, ca să poţi crede la această vîrstă în menirea şi gloria muzicii uşoare?! Vorbeam de viaţă şi de operă. La Gică ele există într-adevăr una prin cealaltă. De la marea şi ultima fericire, pînă la nasturii de la paltonul său, nasturi pe care şi-i aranja patru-cinci minute în faţa oglinzii din frizerie ca să fie perfect aliniaţi, tot ceea ce a ţinut de existenţa sa a trăit şi trăieşte prin muzică.

Mi-l închipui pe Gică Petrescu inaugurînd (tăind panglica la) un bîlci rezervat bătrînilor. „Interzis accesul persoanelor sub 80 de ani" . Aşa să scrie la intrare. Iar la trenul ăla, sau cum îi zice, ăla de merge pe sus şi-ţi vine rău de la stomac cînd cobori în cea mai mare viteză, să fie adaptate doar scaune cu roate mari, pentru invalizi. Şi Gică, cu barba albă, sprijinindu-i-se pe piept, cu sprîncenele tot albe, stufoase, cu pletele cărunte, într-o plăcută neorînduială (vezi celebra poză cu Tolstoi bătrîn), Gică să cînte de pe-un podium melodiile lui de neuitat. Şi aplauze... şi ovaţii...

Mi-l închipui apărînd pe scenă după ce, cu cîteva ore înainte, mai făcuse un preinfarct. Îşi lipeşte microfonul de piept, în dreptul inimii, ca să se audă bătăile în toată sala. Toba bate rar, în ritmul lor. Gică dansează, cîntă. În ritmul inimii. Lumea bate din palme în ritm. Toba bate din ce în ce mai repede. Gică dansează. Inima îi bubuie asurzitor în difuzoare. Lumea scandează în ritm. El cîntă, dansează - după placul inimii. Mi-l închipui urlînd surd, gîtuit... Şi aplauze... şi ovaţii... urale...

ARTA POPESCU

Ce bine-i stă bătrîneţii ăsteia cu arta! Gică Petrescu instalîndu-şi difuzoarele în copacii din Cişmigiu şi cîntînd la nesfîrşit de-acolo: cip-cirip! cip-cirip! Gică Petrescu dînd afară - spre deliciul admiratorilor săi - toate păsărelele din Cişmigiu...

Mi-l închipui întins pe catafalc, înconjurat de plînsete şi de flori şi ducînd dintr-o dată spre buze lumînarea aprinsă de pe piept. Murmurînd un cunoscut refren de-al lui - ca la microfon.

*

* *

*CONCLUZIE: Gică Petrescu - să zicem - zîmbeşte, aşa, înţelegător, cînd se gîndeşte la frizerul său; I. L. Caragiale - să zicem - zîmbeşte, aşa, înţelegător, cînd se gîndeşte la Gică Petrescu; Constantin Noica - să zicem - zîmbeşte, aşa, înţelegător, cînd se gîndeşte la Caragiale; Ioan Scărarul - să zicem - zîmbeşte, aşa, înţelegător, de-acolo, de Sus, cînd se gîndeşte la Constantin Noica; Cristian e obligat să-l bage în mă-sa pe Popescu pentru că acesta din urmă vorbeşte prea mult şi rîde prea tare. (S-ar putea ca întors de-***acolo***, *Popescu să fie un altul: mai bun şi mai frumos şi mai adevărat). Iar Dumnezeu, înţelegător, deasupra tuturor, se bucură şi se veseleşte de cum îl oglindeşte oglinda asta (încă) de bîlci a lumii.*

DANSUL

- un psalm al lui Popescu -

Că vezi, Doamne, de-abia acum înţeleg: bătrîneţile-astea vin ele la mine... Nici nu le-am chemat, nici nu le-aduc eu. Numai c-ar fi bine să le-aştept, să le primesc, acolo, ca lumea, că altfel mă fac de tot de rîs, de tot rîsul... Nu de altceva...

Şi-apoi, la bătrîneţe... bătrîneţii ce să-i mai faci?... Ţ'in şi eu, aşa, mereu, socoteala paşilor: cinci pînă la masă, paişpe pînă la baie, optzeşunu pînă la pîine, pe scări. Nu mă mai ţine, Doamne, inima... şi-mi stau plămînii blegi, ca nişte ciorapi d-ăia de damă, uzi, puşi pe sîrmă, în baie.

Păi, auzi şi Matale, ce-aş vrea eu?! Să zburd, aşa, mereu, de dimineaţa pînă seara?

Acuma... duminica mai închid ochii, mai las de la mine: cinci pînă la masă, optîşpe-nouăşpe pînă la baie, optzeşopt de paşi pînă la pîine, pe scări. Ca tot omu', acolo: merg, uumblu... se mai răcoreşte plămînu'... mai şuieră şi el săracu', aşa... Fac un pas: se umflă burdufu', mai fac unu': se dezumflă... aud şi eu cum ţiuie gîfîiala, acordeonu', inspiraţie, expiraţie sau cum i-o fi zicînd... Meerg, uumblu... şi parcă simt că mă poartă o muzică. Doamne, d-aia de nuntă, de pahar... Ce să-i faci? Mai glumim şi noi, ne mai distrăm, că altfel ne-apucă damblaua... Că uite, ca acuma vin bătrîneţile...

Cînd n-am unde să mă duc îi mai bat şi pe loc: cinci, aşa,

ca pînă la masă, paişpe, ca pînă la baie, optzeşunu', aşa, ca pînă la pîine, pe scări. Ascult-aicea să vezi cum se-ntîmplă: îmi fac şi eu, acolo, ca tot omu', semnul crucii... Şi, Doamne, parc-aş fi o păpuşă d-aia! Cînd duc mîna la frunte mi se ridică piciorul drept. Şi cînd o cobor unde trebuie - imediat se lasă în jos şi picioru'. Duc mîna în dreapta: se ridică stîngu'. Şi cînd o duc în partea ailaltă se lasă şi el, cuminte, în jos. Şi meerg, meerg... Crede-mă, e ca o minune d-astea d-ale lu' Matale! ...Bine, acuma, ce să zic?, mi-am cam făcut eu nişte vînătăi în alea patru locuri, da' ce mai contează?! Ce? Ăştia tineri n-au şi ei bătăturile lor la picioare?!

Eei... ce ţi-e şi cu bătrîneţile-astea!... Mai uiţi, îţi mai aduci aminte... Ţin şi eu, aşa, mereu, socoteala paşilor... Da' spune şi Dumneata, dacă stau bine să mă gîndesc: 5+14+81... nu fac de-un tango? Păi fac, de ce să nu facă?! Fac şi de-o paradă, Doamne, darmite de-un tango!...

ARTA FOTOGRAFICĂ

Stătea comod, în balansoar, cu albumul de poze al familiei pe genunchi. Avea tot timpul. De ce să se grăbească? Se gîndise de multe ori la fotografiile din albumul ăsta, aşa, ca la o revistă de modă. Un fel de „Burda", un fel de „Neckerman" al sufletului său delicat şi sensibil. O revistă de modă pentru sufletele Popeştilor. Ce trupuri ar fi frumos şi indicat să porţi cînd ai suflet de copil, de adolescent sau de moş cu un picior în groapă. De multe ori îi trecuse prin cap gîndul vesel şi destul de idiot că o lume întreagă de suflete, acolo, în rai, la Înviere, îşi va alege trupurile din revista asta de modă a albumului cu poze de pe genunchii lui.

Stătea comod, liniştit, în balansoar. De-acum nu mai avea cum să întîrzie. Alese ultima lui fotografie, făcută acum vreun an, la băi. Se mai uită o dată la bătrînelul ăla simpatic de-acolo, zîmbi şi îngropă fotografia în pămîntul din ghiveciul plantei delicate - aproape o japonezărie - de lîngă el. Îşi scoase cruciuliţa de la gît şi o înfipse cu atenţie la capul pozei.

Întotdeauna s-a gîndit că sufletele alea de femei de pe lumea cealaltă s-ar da în vînt după trupul bunică-sii - uscată, zbîrcită, cocîrjată, aşa cum a ţinut-o el întotdeauna minte. Ar fi cel mai căutat model de rochie de mireasă atunci, la Înviere. Păi nu sînt bătrînele printre femeile tinere, frumoase, ca bisericile printre

blocuri?

Planta mai crescuse puţin. Scoase poza care îngrăşase bine, în ghiveci, pămîntul. Acum în ea se vedea tot el, dar pe la 30 de ani: tînăr, suplu, elegant. Se privi, zîmbi în gînd şi o îngropă la loc aranjîndu-i cruciuliţa la cap. Peste vreo jumătate de oră, cînd planta va înflori, în fotografia asta cu el se va vedea, aşa, doar un cer senin cu cîţiva norişori plutind albi, pufoşi. Era liniştit. Avea timp berechet. Se gîndi la cum ar arăta un schelet de poză: ceva delicat, aţos, străveziu, ca firele pînzei de păianjen. Nu mai avea cum să întîrzie.

Planta de lîngă el dăduse deja o floare mare, albă. O rupse, şi-o puse la butonieră, se ridică şi închise uşa apartamentului după el. În scara blocului îşi mai aranjă puţin frizura în faţa panoului de electricitate cu cap de mort „pericol de electrocutare" şi ieşi. Punctual ca-ntotdeauna. La patru ace. Ce mai: băiat subţire, cum l-a ştiut toată lumea de-o viaţă...

MICA PUBLICITATE

VÎND **colecţie-unicat**, lozuri necîştigătoare (româneşti, franţuzeşti, australiene etc.) datînd de la 1900 pînă azi. Circa / 300.000 exemplare.

PIERDUT timp, umbrelă, legătură chei yale acum 2 ani Gara Băneasa, şapcă neagră, mănuşi, minţile acum cinci zile restaurant „Vaporul", iluzii, nevastă, mamă, tată, tichete autobuz, bunici, 3 portofele acte-bani, slujba, cheful. Găsitorului mare recompensă.

TÎNĂR poet, succes, închin sonete, ode, epopei, caut iubitoare de literatură, muză, orice vîrstă (doresc întreţinere-casă-masă-bani-de-buzunar). Garantez posteritate.

FIRMĂ serioasă, **comercială**, garantează amintiri de neuitat, excursii în Cişmigiu, Herăstrău şi împrejurimi (străzi melancolice), călătorii cu liftul - întotdeauna pînă la ultimul etaj. Preţuri avantajoase!

DONEZ: proteză (ultraperfecţionată) stare bună picior stîng, maşină Trabant, ochi sticlă toate culorile, cărucior (se pliază) pentru handicapat, garsonieră confort II cu chicinetă, aparat auditiv, ploscă. Cumpăr (urgent) loc de veci străinătate (Paris, Londra, New York).

COMPANIE teatru. Roluri celebre, improvizaţii excepţionale. Închiriem (zilnic între orele 16-23) actori profesionişti la domiciliul dumneavoastră. Soţ ideal, amantă fatală, persoane dragi dispărute prematur etc. (Prealabil documentare serioasă).

VÎND ofer schimb caut en-gros închiriez organizez livrez gamă variată primesc în gazdă pierd donez supraveghez en-detail solicit execut urgent cele mai scăzute preţuri angajez întocmesc filmez cumpăr meditez zilnic între orele 2-22 pentru prima oară în România formaţi orice număr de telefon - aştept oricînd provincia.

MAI interesant decît maratonul! Căutăm parteneri joc umanitar, internaţional, autorizat. Premii fabuloase. Cîştigă cei ale căror rude în vîrstă mor ultimele, cît mai tîrziu. De la 85 de ani în sus. Puteţi paria şi pe persoane apropiate. Oricine poate cîştiga. Nu prin poştă. Avem delegaţi. Recordurile vă aşteaptă!

VÎND (preţ avantajos) cea mai românească **ţuică** (distilată după metode strămoşeşti, în alambice perfecţionate) **sudoare-85-de-grade**, de la muncitori cu sapa, de la lucrători cu coasa. Stoarsă din zori pînă-n seară. Aştept străinătatea.

(A se citi pe fond sonor de muzică de operetă. Acum, de exemplu, la orele 2-3 din noapte, la radio se transmit fragmente din opereta „AMORUL MASCAT").

ÎN SFÎRŞIT au ieşit la tragerea LOTO de-aseară adevăratele, singurele numere cîştigătoare! De-o viaţă-ntreagă le-aştept... Exact aşa cum au fost numerele de cînd sînt ele pe lumea asta: aşa au ieşit! În ordinea lor dintotdeauna: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

10, 11, 12 etc. (altfel n-am vrut să le joc niciodată). Gata: nu mai există ghinion, nu mai există noroc! S-a tras singur Lozul cel Mare! Nu mai avem de ce să ne facem griji. De azi orice moarte va fi cîştigătoare - toate vor ajunge în rai! Gata! Mîine se vor deschide magazinele unde se vinde 5 lei c-o mie şi unde se cumpără mia cu 5 lei. Ăsta a fost visul meu de-o viaţă: ca tot ce se cere la rubrica **Cumpărări** de la Mica Publicitate să se găsească la rubrica **Vînzări**. Ca la **Matrimoniale** să apară numai anunţuri împerecheate (unul sub altul) perfect, fără ca acei ce sînt doritori de dragoste şi de căsătorie să se fi cunoscut dinainte. Ofertele de servici dintr-o zi să fie exact cererile de servici din aceeaşi zi. La fel şi schimburile de locuinţe. Raiul poate să nu-nsemne nimic altceva decît ca oferta şi cererea să fie una! Gata! Toate sînt una. Mica Publicitate este oglinda fericirii noastre universale. În sfîrşit se vede şi Dumnezeu ferches în oglinda lumii, proaspăt, frumos. Şi-şi spune: „Ptiu, bre, să nu-ţi fie de deochi, că bine mai arăţi!" În sfîrşit şi-a găsit şi Dumnezeu vizaveaua pe-aici pe la noi, prin Carpaţi. Păi, unde-n altă parte?! Dumneavoastră n-aţi observat pînă acum că jumătate din cerşetorii din oraş se îmbracă astăzi frumos şi dau de pomană celorlalţi tot ce-au primit ieri de la ei? Şi viceversa? N-aţi observat că-n fiecare franzelă proaspătă găsiţi cîte 4 flori presate şi că-n fiecare covrig cald găsiţi cîte 3 trifoi cu 4 foi? Încă n-aţi auzit că de trei zile-ncoace în fiecare porc tăiat în România se găseşte cîte-un pumn de diamante? N-aţi văzut că pe toate hîrtiile de-o sută de dolari sînt imprimate pozele noastre din copilărie, alea-n pielea goală? Păi, nu ştiţi, domnilor, nimic! Ce frig, ce foame? Ce morţi, ce răniţi?! Vă spun eu - chiar am cîştigat Lozul cel Mare!!!

DOAMNĂ vîrsta a III-a, uşor suferindă, caut pensionar onest, inteligent, fără vicii în vederea împărţirii locului de veci (monument, Bellu, aleea 7, poziţia 15). Condiţii discutabile. Foto. C.P. 353

VIDEO-NATURAL S.A. Pentru toţi bărbaţii moderni şi rafinaţi! În orice seară, în faţa Sălii Palatului, între 20-22 proiectează direct pe trotuar, doar cu ajutorul razelor de lună, filme sexy cu dumneavoastră şi (la alegere) **marlen ditrich, greta garbo** în rolurile principale.

VIDEO-NATURAL S.A. (naţional şi apocaliptic) prezintă de la un orizont la altul, pe tot cerul, desene animate din albumul cu poze al familiei dumneavoastră! Rulează în toate culorile curcubeului. Sonorizare grandioasă, adecvată împrejurărilor!
VIDEO-NATURAL S.A. - vă aşteaptă!!!

(SERVICIUL Român Informaţii) Urgent. **Schimb** Palat Cotroceni cu Casa Poporului, statuie Brătianu (Universitate) cu statuie Lenin (Piaţa Scînteii), 22 decembrie cu 23 August, statuie Eminescu (Ateneu) cu bust poet Neculuţă (Parcul Libertăţii).

PRIMĂRIA Capitalei. Pierdut 200.000 (aprox.) cîini. Rasa **maidanez mioritic**. Mare recompensă cui îi declară nuli.

FAMILIE-model, reprezentativă prezintă: fetiţă superbă, inteligentă (3 ani), pensionar senin, înţelept (72 ani) pentru reclamă publicitară (afişe, etichete, film scurt) şi pentru Moş Crăciun ocazii publice. Prezintă: album foto familie (color, excursii, nuntă, botez) pentru „Îndeplinirea tuturor dorinţelor", „Asta-i viaţa - merită s-o trăieşti", propagandă, serial T.V., diverse. (Pretenţii materiale minime).

EXTREM de avantajos. Vînd (100 lei bucata) proteze auditive rudimentare. (Numai cu zgomot de stradă sau cu ciripit de păsărele). Durată de funcţionare: maxim două săptămîni.

„THANATOS". Unica agenţie internaţională de binefaceri prin servicii funerare. Pentru toţi cei săraci, orfani sau bătuţi de soartă. Execută (prin subscripţii publice şi donaţii) **sicrie-stil** (Louis XIII, XIV, XV, XVI etc.), **coroane, jerbe** artistice (ikebana), asigură **fanfară** şi **public decent** pentru slujbă (înregistrări video), organizează gratuit numeroase pomeni şi parastase. Deviza noastră: „Niciodată nu-i prea tîrziu" . Lux, fast şi grandoare.

SENZAŢIONAL!!! Show unic în Europa!! Teatrul de Comedie (cu sediul în Bucureşti, str. Băncii Naţionale nr. 3, în acelaşi local cu „Spitalul de boli renale" şi vizavi de biserica Sf. Ştefan) anunţă premiera absolută a spectacolului „ŞI LA BAL ŞI LA SPITAL"
În orice duminică, la matinal: în tot răstimpul liturghiei, bolnavii de la reanimare rîd în hohote, din paturile lor aliniate în biserică; renumiţii noştri actori gem în saloanele spitalului, suferind pe viu, fără anestezie, cele mai periculoase intervenţii chirurgicale; iar popa, singur, pe celebra scenă a teatrului nostru, sparge - aşchii-aşchii - cu toporul: altarul. Intrarea gratuită !!! (Spectatorii sînt rugaţi insistent ca în locul aplauzelor să-şi facă cruci şi să spună mereu, în şoaptă: „Iartă-ne, Doamne, şi scapă-ne şi din asta!")

CUM L-A OMORÎT GEORGE BACOVIA PE GHEORGHE VASILIU

A-nceput să-l omoare încă din copilărie. A fost, aşa, ca un fel de dat.

Mai întîi l-a omorît maică-sa. Aproape imediat ce l-a născut pe „ăla", pe gheorghe vasiliu (unu', acolo, al cincilea sau al şaselea copil din treişpe) şi-a dat seama că n-are ce face cu el şi-a-nceput să-l folosească la naşterea Celuilalt: GEORGE BACOVIA. Ce şi-a zis ea, dînsa, mama? (O chema Zoia). Băiatul e timid, sensibil, bolnăvicios - trebuie să ne îngrijim de el în mod special, trebuie să ne împlinim şi noi odată şi-odată veleităţile. Uite! Are înclinaţii muzicale. Ce-ar fi să-l facem artist? Da. Neapărat! Să-i dovedim acestui bărbat şi tată nesuferit lîngă care ne-am irosit viaţa (domnul Dumitru Vasiliu, mic negustor cu băcănie şi cîrciumă în Bacău) că mai există şi altceva pe lumea asta. Trebuie să-nţeleagă odată şi-odată dumnealui că noi - femeie sensibilă - sîntem (şi) altcineva decît sîntem.

gheorghe vasiliu începea deja să nu mai fie: nici născut la Bacău, nici moldovean, nici nimic. Începea **să fie de oriunde**.

ARTA POPESCU

Cel puţin aşa scria despre el BACOVIA prin 1923. Iar prin 1965-66, cînd trecuseră deja zeci de ani de la dispariţia lui vasiliu, poezia lui BACOVIA bineînţeles că se simţea **afară de omenire/Departe** *(vezi „Verset divagat").*

Apoi a urmat perioada lungă şi vană a şcolarizării. BACOVIA va fi într-un perpetuu dezacord cu rigorile didactice, cu prea multele materii, cu frecventarea cursurilor, cu mediul studenţesc.

BACOVIA va fi mereu în contradicţie cu exteriorul. De fapt, pe la 30-35 de ani gheorghe vasiliu părăseşte definitiv lumea aceasta pentru ca GEORGE BACOVIA să poată aduce, în schimb, cît mai multă lume de-apoi pe-aici, pe lîngă noi. GEORGE BACOVIA e un fel de stafie-în-viaţă a lui gheorghe vasiliu. Uneori mă întreb dacă un poet - „cunoscut" în viaţă şi în posteritate de mii şi milioane de oameni după celebrul său pseudonim - nu a fost deja sau nu va fi judecat la Sfînta Judecată după numele lui adevărat, real, cel de botez, aproape uitat pe lumea asta, dar singurul de care se ţine cont Dincolo. Alteori mă întreb dacă „viaţa", părerile unui scriitor, rămase prin cărţi şi după moartea sa (influenţînd în bine sau în rău - cine poate şti? - zeci sau sute de ani o mulţime de cititori) nu vor atîrna şi ele, pe lîngă viaţa cuprinsă între data naşterii şi data decesului, în balanţa Judecăţii Finale. Blestemată (oricum prea riscantă) posteritate!

Pseudonimul *este - în mintea mea - un simbol pentru modul de existenţă al poetului din acest secol. Credinţa modernistă că un cuvînt nu are legătură cu realitatea ce-ar denumi-o şi aceea că mai important este* **să exprimi, să sugerezi** *într-un poem totul, decît* **să comunici** *ceva, oricît de neînsemnată ar fi acea comunicare, aceste credinţe au pentru mine legătură directă cu ceea ce în biografia poeţilor modernişti este viaţa lor dedublată în poet şi în om, ruptura între numele real şi pseudonim. Întotdeauna mă aşază destul de rău pe gînduri faptul că*

Rimbaud a spus: „Eu este un Altul", iar Dumnezeu (atunci cînd i s-a cerut numele) a spus: „Eu sînt Acela care sînt". Orice s-ar crede, contrastul e prea violent.

Agatha Grigorescu (soţia) n-a mai apucat să trăiască decît cu **pseudonimul**, *cu BACOVIA. Nici nu cred c-ar fi suportat să-şi petreacă zilele lîngă vreun gheorghe. O consider pe Agatha Grigorescu-Bacovia cel mai pur exemplu de membră a „Societăţii Protectoare a Muzelor Daco-Române". Cea mai vajnică S.P.M.D.R.-istă. (Vezi Nenea Iancu, „O conferenţă".) Ce s-ar fi întîmplat dacă BACOVIA ar fi întîlnit o femeie căreia să i se facă dor de gheorghe? Paradoxal, s-ar fi putut ca neurastenia lui BACOVIA să mai scadă şi* **a doua perioadă de creaţie** *bacoviană (despre care se spune că, global, nu se poate compara cu prima) să arate altfel.*

Bineînţeles că BACOVIA a fost aproape obsedat de **dedublare**. *Oglinda şi oglindirea, ca motive, pot fi întîlnite de foarte multe ori în poemele sale. Afară de pseudonim, bineînţeles că autorul şi-a creat şi un personaj-alter-ego despre care spune într-un interviu: „Un prieten m-a sfătuit să-l numesc Stan şi Bran, cu nume de oameni. Eu nu văd personajul meu decît în sens simbolic. Asemeni mie sau celorlalţi oameni, el trece printr-o serie de stări sufleteşti, zbătîndu-se între amorul ideal, teoretic şi cel real şi vulgar. Este lesne de înţeles de ce zădărnicia îl urmează ca umbra şi este mereu învins... eroul meu vibrează dureros de cîte ori lumea interioară vine în atingere cu cea dinafară." Eu aş fi fost mult mai liniştit dacă BACOVIA ar fi putut să-i spună personajului său Mitică sau Ionescu sau Popescu, şi nu* **Sensitif** *(în text:* **Sensi**).

Am citit o poveste-parabolă a evreilor din Varşovia despre **Golem**. *Acesta ar fi o păpuşă modelată din argilă care, prin magie, este înviată şi folosită ca fecior, ca fată în casă.* **Golemul** *nu poate vorbi, dar înţelege tot ceea ce i se cere. Pe frunte îi*

este scris cuvîntul ebraic **emeth** *(„adevăr"). Această păpuşă-vie creşte continuu şi într-o scurtă perioadă ajunge mai mare şi mai puternică decît toţi cei din casă. Atunci, pentru a nu deveni periculos, trebuie să-i ştergi prima literă de pe frunte.* **Golemul** *se transformă la loc în argilă pentru că* **meth** *(fără* **e***) înseamnă „moarte". Se spune că un evreu, lăsîndu-şi* **Golemul** *să crească prea mult, n-a mai putut să-i ajungă la frunte şi atunci - speriat - i-a poruncit acestuia să-i lege şireturile de la pantofi.* **Golemul** *s-a aplecat, stăpînul său i-a şters litera cu pricina de pe frunte, dar toată grămada de argilă a căzut peste acesta şi l-a omorît.*

S-a ales cu multe, cu foarte multe literatura română, dar BACOVIA nu i-a prea slujit prin casă lui gheorghe vasiliu. Pe lumea asta chiar că l-a-ngropat definitiv. Sper din toată inima ca măcar pe lumea cealaltă să-l fi ajutat cît de cît. Oricum, ultimele cuvinte ale lui gheorghe vasiliu au fost **vi-ne-n-tu-ne-re-cul.** *Şi să nu uităm că Ivan Ilici al lui Tolstoi - cel cu moartea sa banală şi exemplară - a văzut în ultimele sale clipe multă, multă lumină.*

ARTA POPESCU

CARTEA RECORDURILOR

O carte este unul din cele mai mici obiecte care poate cuprinde în sine o uriaşă cantitate de spiritualitate (vezi Biblia cu literă măruntă).

Cartea recordurilor **este paradoxal-spirituală pentru că, adunînd între coperţi tot ceea ce în spaţiu şi în timp se poate măsura (încercînd deci să consemneze nespiritualul), devine tocmai din acest motiv fabulos-derizorie, devine o sinteză de Cehov şi de suprarealism.**

Cartea recordurilor **este o dovadă că orice nimic de pe lumea asta spune şi el altceva decît pare că spune, fiind deci transparent.**

Cred că s-a vorbit imens despre raportul dintre măsurabil şi ne-măsurabil. *Cartea recordurilor* **este un exemplu umil şi fabulos, o ilustrare a acestei probleme filosofice.**

Cartea recordurilor **este o antologie de poeme de-a gata. Iată** *(uşor modificate)* **cîteva extrase:**

Al doilea marchiz de Ripon a împuşcat 556.813 capete de

vînat din anul 1867 pînă cînd a decedat pe terenul său de vînătoare de potîrnichi, după ce a împuşcat 52 de păsări în dimineaţa acelei zile de 22 septembrie 1922. Cifra arătată cuprinde 241.234 fazani, 124.193 potîrnichi şi 31.900 iepuri. (Registrele sale de vînătoare sînt păstrate de fabricanţii de puşti de vînătoare Purdey & Sons.)

Pe linie de serviciu, Bill Stevenson a urcat 334 din cele 364 de trepte ale turnului din clădirea parlamentului britanic de 4000 de ori în cei 15 ani de serviciu (1968-1983), ceea ce este echivalent cu 24,9 urcuşuri ale muntelui Everest.

Cea mai rapidă şi mai sintetică crucificare din lume este pîinea prăjită servită cu vin fiert.

Cel mai lung cîrnat continuu ce s-a făcut vreodată avea o lungime de 21,12 km şi a fost realizat în atelierele cîrnăţăriei Keith Boxley din Wombourne, în 15 ore şi 33 de minute, de la 18 pînă la 19 iunie 1988.

O lumînare construită la Centrul de distracţii din Abdover, Hampshire, măsura 30,99 m în înălţime şi a fost aprinsă în 2 iulie 1989 cu ocazia celui mai lung deces din lume care a început la acea dată.

Georgia Chaffin şi Tammy Adams, în vîrstă de 88 şi respectiv 93 ani, din Cullman, Alabama, SUA, s-au legănat într-un scrînciob instalat în aer liber 7333 ore şi 30 minute, vrînd astfel să-şi măsoare ei înşişi, ca o pendulă, ultimele clipe de viaţă petrecute împreună.

Scriere cu handicap. Cel mai bun scriitor din lume se pare că este Popescu Cristian. În aprilie 1959, în Bucureşti, România, a scris pe nepregătite şi descifrabil de-a-ndaratelea, răsturnat,

lateral inversat (ca în oglindă), legat la ochi, cu ambele mîini şi picioare simultan.

Cel mai înalt castel de nisip construit vreodată manual, folosind găleţi şi lopeţi, s-a ridicat pînă la 5,33 m deasupra nivelului mării.

În august 1979, Deurs Forman din Copenhaga a făcut 355 de rotocoale de fum dintr-o singură inhalaţie de fum de ţigară.

În finala campionatelor naţionale de badminton ale Indiei din 1986, punîndu-i faţă în faţă pe Syed Modi şi pe Vinal Kumar, s-au folosit 182 de fluturaşi dresaţi pe care jucătorii îi conduceau delicat cu rachetele pentru a zbura peste plasă. 181 de fluturaşi au fost striviţi de loviturile decisive. La scorul 15-11, 14-12, finala nu s-a mai sfîrşit niciodată, ultimul fluturaş părăsind în zbor terenul de joc.

Plennie L. Wingo (născut în 24 ianuarie 1859) a fost cel mai mare exponent al mersului cu spatele din toate timpurile. El a terminat marşul său transcontinental de 12.875 km de la Santa Monica, California, SUA, la Istanbul, Turcia, de la 15 aprilie 1931, pînă la 24 octombrie 1932.

Cea mai mare gogoaşă care s-a făcut vreodată cîntărea 952,1 kg, avea un diametru de 6,7 m şi a fost coaptă de Ed Sanderson la Crystal River în Florida, SUA, în 10 decembrie 1988.

Profesoara Rosemary Cramp a găsit cele mai vechi bucăţi de sticlă colorată (vitralii) datînd dinainte de anul 850 e.n. probabil montate într-o fereastră din aceeaşi perioadă. De cîte ori se uită în oglindă profesoara foloseşte acele cioburi.

Cel mai mare fel de mîncare din lume este friptura de

cămilă preparată ocazional pentru serbări de nuntă la beduini. În scopul preparării se umple peşte cu ouă tari, cu peştele astfel umplut se umple pui fript, cu puii astfel umpluţi se umple o carcasă de oaie şi cu oaia astfel umplută se umple o cămilă. Mirii şi nuntaşii consumă, astfel preparat, deliciosul şi întregul univers.

John Kenmuir a lins şi a lipit 328 de timbre în 4 minute, la Oficiul Poştal din George Square, Glasgow, în 30 iunie 1989.

În 1887, contele Jules Félix Philippe Albert de Dion de Malfiance (1856-1946) a cîştigat cursa de 31 km **La Vélocipède** din Paris într-un cvadriciclu cu abur de Dion în care se zice că ar fi depăşit viteza de 59 km/oră.

Scris minuscul. Cel mai mare scriitor din lume se pare că a fost Popescu Cristian din Bucureşti, România, care a reuşit să-şi scrie opera pe două kilograme de orez (638 litere pe fiecare bob). Spre sfîrşitul vieţii, complet nesatisfăcut de rezultat, el a fiert cu ceapă şi cu ardei cele două kilograme de orez şi le-a mîncat singur.

TEATRUL

- un psalm al lui Popescu -

De ce nu iei, Doamne, odată şi-odată, o iniţiativă d-aia, d-a lu' Matale, ca să-i angajezi pe toţi bătrînii ăştia anchilozaţi, paralitici, ăştia de nu mai pot să umble decît cu scaunu', să-i angajezi acolo, la Tine, la „Ţăndărică", la teatrul de păpuşi?! Să-i prinzi cu sfori. Să le mişti şi capul, şi mîinile, şi picioarele... Să umble şi să transpire, să-şi trăiască şi ei viaţa de unde li s-a oprit, săracii... Să facă şi ei acolo la Tine ce-ar fi făcut pe-acasă dac-ar mai fi putut... O cafeluţă, o ceartă, o cumpărătură... Şi după aia şi „Scufiţa roşie"... Păi ăştia şi-ar da şi sufletul pentru Artă, Doamne! Nici nu le-ar păsa! Ar putea să şi doarmă în timpul pieselor, ca spectatorii... Le-ai trage Matale la toţi pînă şi visu' pe sfoară... Ce mai: Artă mare, ca-n viaţă! Păi, acum, spune şi Dumneata, spînzuraţii ăia de pe vremuri, nu erau ei cele mai grozave marionete? Nu le ţineai Matale c-o mînă sforile de-acolo, de Sus, de se-aduna lumea să-i vadă cum bîţîie din mîini, din picioare şi scot limba? Se-aduna sau nu se-aduna lumea? Striga ea sau nu striga fericită bis?! Păi vezi, Doamne?! De ce nu iei Matale o iniţiativă d-asta d-a Ta, o dată pentru totdeauna?...

ÎN RAI

- poem dramatic -

Efimiţa în camizol. Leonida în halat, în papuci şi cu scufia de noapte. O odaie modestă de mahala, reprezentînd Raiul. Afară - toiul revoluţiei, furia poporului, cade tirania, steaguri, chiote, tămbălău. Înăuntru - păianjenul ţese o plasă în gaura unui ciorap şi n-are nevoie să coasă niciciînd Efimiţa ciorap. Afară - pistoale şi tunuri, salve şi strigăte, se dă cu puşca-n Dumnezeu şi cîte şi mai cîte altele şi mai şi. Cei doi îşi trec vremea cu vorba:

LEONIDA:
(după ce s-a învîrtit în pat pînă să-şi facă culcuşul cu satisfacţie)

Ah, Miţo, raiu-i ca-n Ploieşti!
Ce bine e aici să te iubeşti!
Să-ţi cer în lume să fugim, nebuno,
Şi neştiuţi să tot călătorim.
Iar tu, curtîndu-mă, galantă, să-ţi vopseşti
Pe cele două preaboltite sfere
Ale preaplinului tău fund
Chiar cele două vaste emisfere
Ale pămîntului rotund.
Dar nu oricum! Color, cu munţi, cu toate,
Oceane, mări şi păsările-n zbor,
Şi cînd îţi cer, în orişicare noapte,
Duminica sau vinerea sau lunea,
Tu să-mi arăţi doar mie, Miţo, lumea.

EFIMIŢA: *(strîngîndu-l cu putere)*
Mînca-ţi-aş gura Leonido, mai am d-acu un singur dor.
Să nu ai parte tu dă Miţu, dă nu m-oi învăţa să mor.
C-am damblagit o viaţă-ntreagă să frec ţiparu pîn Bucale
Pă scaun-ăst-al meu cu roate, pă şini să le tot dau ocoale.
Ia-mă, lovitu-te-ar damblaua în dricu tău cu damf dă crini
Şi-aşa să ne lovească boala cărîndu-ne cu iel pă şini.
Şi gură-n gură o suflare numai pă ia s-o tot sorbim.
Şi io dîn tine, tu dîn mine s-o răsuflăm pînă murim.

LEONIDA: *(biruit cu desăvîrşire)*
Şi geana mea în pleoapa ta va creşte
Şi-a ta în pleoapa mea se va sădi
Sîntem o lumînare ce păleşte
Şi-n jurul nostru fluturi s-or roti.

EFIMIŢA: *(însenimîndu-se şi prinzînd limbă către Leonida, cu umor)*
Ah, te iubesc, să moară mama,
cînd zici tu d-ăstea de pahar!
Că cîntăreţi pă lumea asta ca voi,
bobocule, mai rar!

Afară - toiul revoluţiei. Muzici, chiote, tămbălău, lucru mare şi lume, lume... de-ţi vine ameţeală nu altceva. Înăuntru - Leonida începe să sforăie. Efimiţa se-aşază pe-o ureche şi adoarme şi ea.

ARTA POPESCU

„TREBUIAU SĂ POARTE UN NUME“

Caragiale n-a existat. A existat numai o ţară frumoasă şi tristă în care mai toţi oamenii erau condamnaţi la crîşmă pe viaţă. Cu halbe de bere legate la-ncheietura mîinii în lanţuri. De zăngăneau cîrciumile la fiecare sorbitură. A existat un fel de rai ponosit în pomii căruia creşteau gheare şi gîturi de găină şi mai ales picioare şi capete de porci. Dar femeile acelui loc îşi îmbiau degeaba bărbaţii să guste din ele. Căci oricît au muşcat ei de pofticioşi n-au reuşit să cadă de tot din raiul acela.

Dar mai ales a existat o baladă numită „Mioriţa“, care sintetiza spiritualitatea acelui popor. În ea fiind vorba despre doi ciobani care-l omoară pe al treilea fiindcă era mai bogat. Acesta din urmă avea şi-o mioară năzdrăvană pe care-o iubea foarte mult şi cu care vorbea şi se-nţelegea de minune, ea fiind simbolul legăturii lui puternice cu natura. Şi toată lumea din acea ţară se-ntreba în ascuns: ce-o fi făcut săraca mioară după moartea stăpînului ei cel drag? Dar nimeni n-avea puterea să-şi spună-n faţă adevărul adevărat. Şi anume că la trei zile după omor oaia s-a dus la ciobanii criminali şi le-a spus: „Mangafaua mea, cel mai sacru amor, m-a tradus cu o mîndră crăiasă, cu a lumii mireasă. Sînt singură şi ambetată, de trei zile-ncoace iarba nu-mi mai place, gura nu-mi mai tace. Sînt foarte rău bolnavă. Veniţi să-i tragem un chef.“

ARTA POPESCU

Nu. Caragiale n-a existat. Au existat nişte cimitire desfundate, săpate cu buldozerul. Ca să vină copilaşii de clasa-ntîi şi să caligrafieze, să scrijelească cu un cuţitaş pe toate ţestele scheletelor: MADE IN ROMANIA. Ca să fie morţii noştri cei dintîi, ăi mai prima din toţi, volintiri acolo la-nviere, la Judecata din Urmă.

Şi-a mai existat un băieţel de vreo 6-7 ani, numai în chiloţi - l-am văzut eu cu ochii mei - care adormise cerşind, cu mîna-ntinsă, în staţia de metrou şi oamenii îi puneau mai departe bani în palmă şi el se trezea fericit de cît primise în vis...

Şi-au mai existat şi nişte mame care-şi alăptau cu greu copiii, de la colţul ochilor, cu lacrimă, nu de la ţîţă, cu lapte...

Şi pentru că toate astea trebuiau să poarte un nume, un singur nume şi pentru ca oamenii aceia să poată hohoti în voie de toate acestea - li s-a spus simplu: Caragiale...

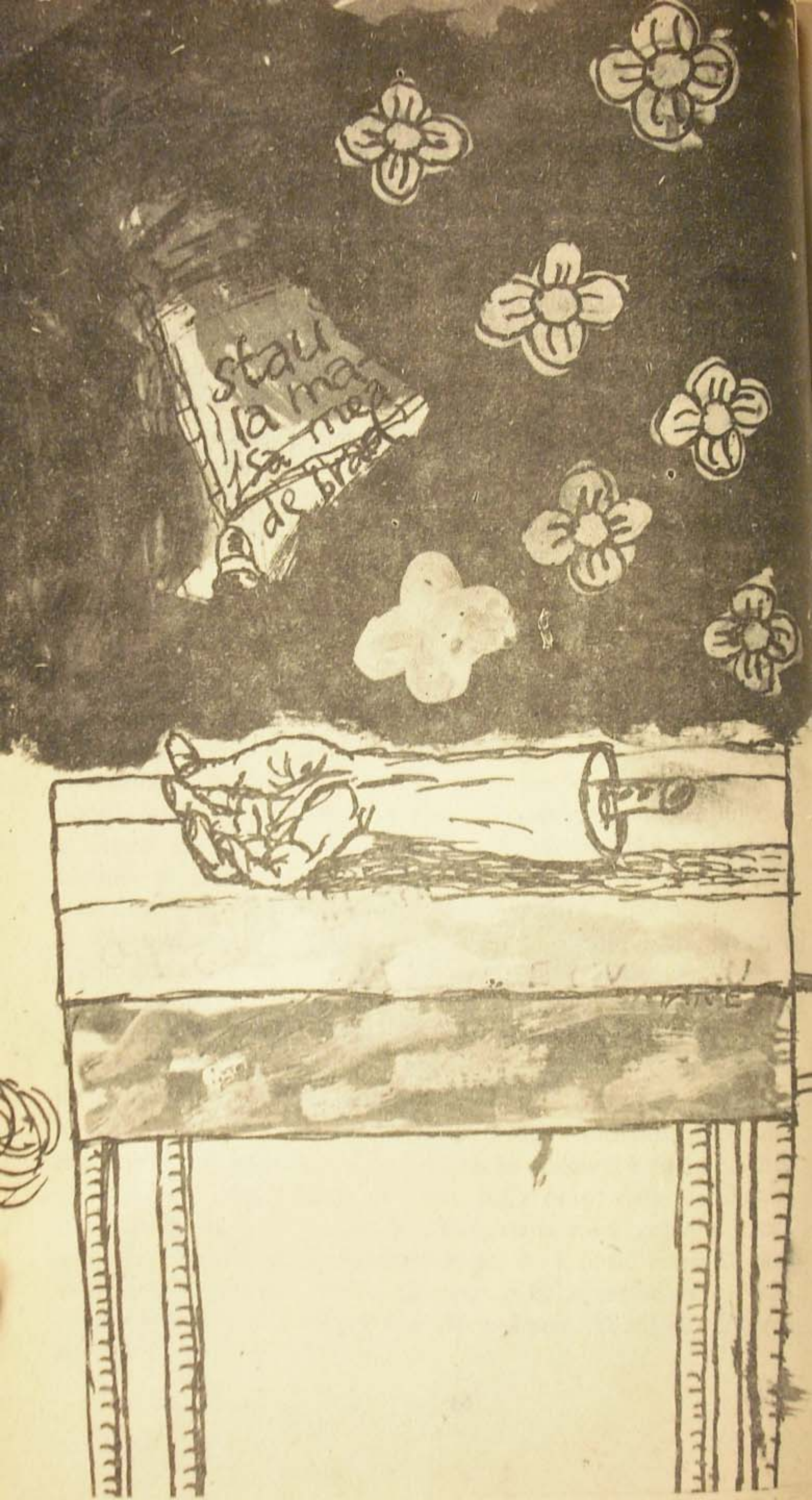
stau
la
ma
de

ARTA POPESCU

CARAGIALE LA MASA DE SCRIS A LUI EMINESCU

Tatăl meu - ofiţer - se întîlnea cu colegii în şedinţe special organizate şi **se juca**, *pe hărţi întinse pe o masă încăpătoare, de-a bătălia. Se pare că militarii participă la asemenea imaginerii cu tot sufletul şi cu toată abnegaţia. (Cine ştie prin ce importantă bătălie trec şi eu, acum, scriind aceste lucruri la masa mea de scris?) Mi se pare o infirmitate pentru acest tip de masă faptul că pe ea, în principiu, nu se taie niciodată pîine, nu se varsă solniţa (poate vinul, cel mult), că pe ea nu se curăţă cartofi sau nu se freacă maioneza. Deseori îmi pare rău că mesei mele de scris nu i s-a-ntîmplat să ajungă tejgheа de negustor sau banc de lucru al maistrului lăcătuş sau bancă în parc. O simt, aşa, cum să spun, dezavantajată. Şi asta nu pentru că „muncind" aplecat peste dînsa n-aş fi mulţumit, împăcat şi chiar, uneori, salvat. Ci pentru că liniştea ei, care te face să simţi trecerea timpului ca pe o talpă apăsată calm pe moalele capului, tăcerea şi concentrarea de ore în şir, răceala tîmplelor, amorţeala coatelor şi a picioarelor, ceaţa subtilă a ochilor, toate la un loc merită parcă*

împrospătate cu cine ştie ce alte munci (traforajul?) practicate cu aceeaşi abnegaţie, la acelaşi loc de muncă.

De fapt, mesei mele de scris, care e un birou masiv, comandat împreună cu biblioteca aferentă de bunicul meu pe vremea cînd avea vreo 40 de ani, birou pe care a lucrat şi tata, mesei mele de scris, deci, chiar că i s-a-ntîmplat un lucru minunat, ce a înviorat-o definitiv. Ultimele luni ale bunicului au fost unele de întoarcere la pruncie. (Şi-a dat duhul în braţele maică-mii, tocmai cînd ea îl spăla la fund). În cea din urmă săptămînă a trebuit să semneze un act testamentar şi s-a chinuit mult, la masa lui şi-a mea, cu caligrafia. Aproape că-şi uitase numele. Dar adevărata lui ultimă semnătură a fost alta. A stat în sicriu, întins pe biroul său de avocat, pe masa mea de poet. Cînd l-au luat cioclii, ca să-l coboare 5 etaje pe scări, eu am rămas ultimul în apartament şi am descoperit pe birou, unde stătuse sicriul, cam în dreptul pieptului, o urmă dreptunghiulară, de vreo 30 de cm lungime şi 10 lăţime, o dîră ca de broboane de sudoare, strălucind uşor. O rouă unsuroasă. Această ultimă semnătură a bunicului cred c-a scutit pentru totdeauna masa mea de scris de orice „pretenţii" snoabe şi cărturăreşti.

*

* *

Nu puteam să trec direct la Caragiale. Nu puteam să nu fac această lungă introducere. Aşa cum Ienăchiţă Văcărescu, cînd a scris celebrele versuri:

„Urmaşilor mei Văcăreşti
Las vouă moştenire
Creşterea limbii româneşti
Şi-a patriei cinstire.",

a reuşit (după cum bine ne explică Ion Negoiţescu) „să dea unei probleme de familie proporţii naţionale", tot aşa şi eu, prin fatidica moştenire primită de la strămoşii mei Popeşti, nu pot să fac din Caragiale decît o problemă personală. Legătura nemijlocită dintre exemplaritatea-tipizată a personajelor caragialiene şi atît de marea răspîndire la români a numelui de **Popescu** *îmi dă posibilitatea de a-l citi pe Caragiale ca pe propriul meu horoscop. Aşa cum orice adevărat patriot n-ar trebui să-l citească pe Caragiale în cărţi, ci direct în stelele ce strălucesc în nopţile senine, de vară, peste dealurile şi văile înmiresmate, peste destinul încrîncenat al tărîmului nostru milenar, rromânesc, mioritic.*

* * *

Iată ce se poate găsi într-o carte de „Amintiri" despre Nenea Iancu: „Odată Caragiale se botărî să-şi reînceapă scrisul. El încunoştinţă pe Vlahuţă, rugîndu-l să-i cumpere o masă mică, albă, de brad, ca să adeverească vorba poetului:

·Cu perdelele lăsate
Şed la masa mea de brad...·

Buna doamnă Vlahuţă, al cărei surîs suav mi-l aduc aminte, era o gazdă primitoare, discretă, o admiratoare fără rezerve a ilustrului ei soţ şi a prietenilor acestuia.

Se grăbi să-i cumpere această masă. Caragiale sosi de la Berlin şi se pregăti de lucru. (Ha! venea de la Berlin ca să ·lucreze· în ţărişoara lui dragă, pe masa de brad pregătită special. Ha! n.m., Cr.P.) Dar n-apucă să scrie cele dintîi rînduri şi călimara se răstornă, pătînd scîndura netedă şi albă. Atunci maestrul se sculă repede şi n-a mai

scris nimic. I s-a părut că e un semn rău. Lîngă pata de cerneală a scris: «Toate meseriile necurate lasă pete», şi s-a iscălit.

De atunci «masa lui Caragiale» a rămas celebră.

Toţi oamenii de seamă care au fost ospătaţi mai tîrziu în casa lui Vlahuţă au lăsat cîte ceva pe masa aceasta; unii scriitori cîteva rînduri, alţii numai iscălitura, pictorii o schiţă...

Sînt o mulţime de însemnări pe masa aceasta. Bunul prieten al lui Caragiale, poetul Al. Vlahuţă, o păstrează cu sfinţenie sub un cleştar gros." (Victor Eftimiu, „La moartea lui Caragiale")

*

* *

Bineînţeles că avem de-a face cu un **spectacol** *al lui Caragiale (Nenea Iancu fiind un maestru-dramaturg şi în teatrul lumii). Un spectacol comic în care mulţi „moftangii" au intrat spre a juca roluri foarte „serioase". Caragiale venea de la Berlin, unde „tînăr poet daco-român", nu mai putea să scrie, ca să lucreze, ca să reînceapă în sfîrşit munca literară pe o masă de brad din patrie! Caragiale - la masa de brad a lui Eminescu! Pare o scenă din „Un artist". Nenea Iancu face pe frizerul: lasă posterităţii, ca pe o capcană, masa de brad a lui Eminescu, pe care el însuşi scrie că nu se poate scrie. Este, într-adevăr, o culme. Un fel de hohot amar adresat tuturor celor care încearcă să „sfinţească" (ghilimelele însemnînd aici chiar contrariul) munca la masa de scris. Iar „celebrii" scriitori ai vremii vin să pecetluiască această savuroasă şi patriotică bufonadă a lui Caragiale: masa lui Eminescu-Nenea Iancu sub cristal. Lîngă dînsa ar sta foarte bine biblioteca vopsită*

direct pe zid din „Ciocoii vechi şi noi". Pe dînsa mi-ar plăcea să stea **o carte-fondantă** *(nu* **de nisip***), din acelea ce tronau cîndva în vitrinele cofetăriilor şi pe care stătea scris cu litere de zahăr ars: VERSURI. Iar pe peretele de la răsărit ar trebui să existe acel „tablou" făcut de frizerul lui Nenea Iancu: un portret al lui Eminescu ţesut din toate tunsorile de-o viaţă (de la negru la cărunt) ale lui Caragiale. Iată camera de lucru ideală a scriitorului român dintotdeauna!*

(Indiferent de ce victorii obţinea sau ce înfrîngeri suferea tata în bătăliile de pe hărţile lui de militar, eu - moştenitorul - n-am trecut în această noapte prin nici o teribilă confruntare la masa mea de scris. Importante sînt doar calitatea şi cantitatea de bucurie izvorîtă mocnit.

De cîte ori m-aşez să scriu ar trebui să-mi aduc aminte de grozavele partide de fotbal cu nasturi jucate în copilărie pe masa mare şi neagră din sufragerie.)

ARTA POPESCU

TARABA DE POEME

Ce bine-ar fi să scrii poeme pe bani! Adică chiar să scriu pe hîrtii de-o sută, de cinci sute, de-o mie!... (Dar e bine să scrii poeme şi pe bani, adică pe mîncare şi pe băutură). Daniel a avut ideea să facem o expoziţie de poeme. Să ne punem pe pereţi, să se uite lumea la noi. Cînd eram copil-poet m-a mai pus cineva cu poeme şi cu manuscrise pe pereţi. Dar cînd eram copil eram trist şi trebuia să mă concentrez foarte tare ca să mă pot juca. Acum ştiu să mă distrez mai bine.

Ce bine e să te gîndeşti că un strănepot de 3-4 ani a găsit sutele puse bine de bunica pentru înmormîntarea străbunicului şi a desenat pe ele cu acuarele case, copaci, păsări şi peşti - făcînd astfel înmormîntarea şi moartea străbunicului aproape imposibile. Amînîndu-le, oricum...

Ce bine e să-ţi imaginezi o bibliotecă de milionar care a hotărît să-şi tipărească pe toţi banii lui cele mai importante opere ale umanităţii! Ce bine e să ţi-l imaginezi pe Dostoievski tipărit în ediţie de lux numai şi numai pe hîrtii de-o sută de dolari îmbrăcate în piele.

Eu, faţă de Daniel, m-am gîndit la un magazin de poeme. Adică să iau manuscrise de la Dan Laurenţiu, de la Ion Drăgănoiu, de la Ioan Es. Pop, de exemplu, şi să le vînd la tarabă. (Daniel a propus ca poemele vîndute să nu se mai poată publica decît

dacă vrea cumpărătorul lor, proprietarul. Ele nu i-ar mai face plăcere decît lui, după cum l-ar bate capul). Aş vinde şi 30 de călimări goale, vechi, din care aş susţine că şi-au tras Eminescu sau Baudelaire cerneala ca să-şi mîzgălească maldărul de manuscrise.

Oricum, uite că-ncet, încet am strîns şi eu o carte. Cu hîrtii de-o sută în loc de foi şi din cînd în cînd cîte-o dantelă-ngălbenită printre pagini. O răsfoiesc acum visînd la blănuri pentru mama, la rochii de mireasă şi sticle de parfum, şampanie pentru toată lumea. Cine n-ar vrea s-o răsfoiască? Cine n-ar vrea s-o aibă-n biblioteca lui? Şi-am să mai scriu vreo două-trei volume să lase urme adînci în conştiinţe, să schimbe viaţa oricărui cititor. Dantele am pus, aşa, din slăbiciune, ca să mai aibă ce citi şi cei cu cecuri multe.

Ar fi foarte bine dacă s-ar înfiinţa la Uniunea Scriitorilor din România o secţie de cerşetori. Ar fi mai cinstit. (Oricum scriitorii au fost întotdeauna falimentari). Iar pe banii astfel adunaţi să scriem poeme. Am da o mare lovitură. Am fi prima întreprindere oficială, autorizată, de distrus bani. Am fi şi un simbol al posterităţii pentru că, cu cît s-ar învechi şi s-ar devaloriza banii scrişi de noi, cu atît le-ar creşte valoarea. Exact pe dos, ca şi existenţa noastră de „creatori", nu de **creaturi**. Ce-aş mai deschide o tarabă de poeme! Un simbol al bătrîneţii fără rost, fără tinereţe, un simbol al viitorului static, fără prezent sau trecut. Un simbol al poeziei jegoase.

DESPRE MUZĂ

INVOCAȚIE. Hai, fato, vino să te pup! Eu te iubesc și tu - tot proastă! Că ție, pîn' la gură, tot sufletu' ți-ajunge, burta niciodată... Și pîn' la urmă tot ai să plesnești de dragoste, de sănătate... Buric și țîțe, bujori în obrăjori - toate ți-s resturi de femeie gonflabilă. Uzată. Plăceri, suveniruri de la vreo treizeșcinci de marinari. Hai, fato, ce te-aș mai umfla cu pompa, cu suflet, cu suflare d-aia caldă, de vacă... Cu pompă de poem!

Ce știi tu ce-i inima de bărbat?... Ascultă la mine: tot o femeie gonflabilă... Umflată cu sînge!... Cu pompa! Ca a lu' taică-miu, săracu', aia de-i plesni pînă la urmă, de infarct, pe cînd o iubeau vreo treizeșcinci de îngeri deodată!... Cu toții au pupat-o-n bot.

Ce știi tu cum e cu poetu' pe lumea asta?!... E ca musca, fato, ascultă ce-ți spun!... Ca musca aia de-și leagă de gît o firmitură de pîine și se-aruncă de pe bufet drept în cana cu lapte. Sau în paharu' cu vin!... De bună voie! Asta e! Eu te iubesc și tu - tot proastă. Maj bine vino-ncoa, să te mai pup puțin.

MUZA E O GOSPODINĂ. Care se-ngrijește. Ea n-are nevoie nici să-și pună părul pe moațe, nici să meargă la coafor. Își așază liniștită juma' de fire, la mijloc, între paginile volumului

5 din „Opere"-le lui Eminescu şi cealaltă jumătate între paginile volumului 15. Iar păru-i creşte imediat pînă la tălpi: alb, cîrlionţat, strălucitor. Permanent. Numărat.

MUZA E O BABĂ. E un azil de babe,-n colţ. Un cimitir de mînăstire de maici. Adică un bordel. (Bă! Alaltăieri io iar am cunoscut una d-aia cu ţîţe tari, dă-i împung cămaşa. Ştii tu: una d-aia dă-şi scuipă toţi nasturii dă la bluză dacă dă o dată dîn inimă... Da' io - fii atent! - io tot cu străbunică-mea! Aia e! Că-i femeie serioasă! N-au trecut nici trei zile dă la-nmormîntare şi şi-a şi spart sicriu' cu cocoaşa! Bă, bucăţi l-a făcut! Pă onoarea mea!") Un bordel-model. Rezervat pentru îngeri. Muza, babele, toate măicuţele şi-au croşetat din părul alb pînă-n pămînt, fără să-l taie, rochiţe scurte, portjartier şi danteluţe. Şi stau. (În poziţie de drepţi.) Aşteaptă. Dintr-o clipă-n alta trebuie s-apară îngeru'-şef, să le pupe. Îngeru'-plutonier şi îngeru'-inginer poa' să vină din minut în minut ca să le pipăie cu aripioara pe sub fuste. Viermele-prim şi viermele-vice oricînd poa' să pice. Să guste.

Muza e un azil de babe,-n colţ. Un cimitir de mînăstire. De măicuţe. Un bordel-model. (Îmi cîştig şi eu, cum pot, pîinea şi vinu' cu el.)

MUZA E O ŢAŢĂ, O MAHALAGIOAICĂ. Te bîrfeşte drăgăstos, grijuliu, la o cafeluţă.

Fii atentă, dragă... Stătea şi el, ca de obicei, la masa lui de brad, cu perdelele lăsate. Şi se gîndea, aşa, la steaua... Ştii tu... Se-ntreba şi el într-o doară: şi ce dacă bat, Doamne, ramurile-astea-n geam? (Că bătea vîntu-afară, dragă, mă-nţelegi?) Se-ntreba şi el ca tot omu', acolo: şi, la urma urmei, ce-oi dori eu ţărişoarei ăsteia a mea dulci şi dragi?!... Ce vrei, dragă - poet! Cotropit de gînduri... Fii atentă: într-un tîrziu, adoarme cu capu' pe masă... Şi-odată-i vin visele, propriile lui vise, se holbează la el, ţipă şi-i dau una peste bot de-l scot din ţîţîni: „Ia spune, mă!... Te gîndeai, ai!... La steaua?!... Spune, s-auzim şi noi: de ce bat, mă, ramurile-n geam?! Ă? Zi, mă, grijania mă-tii! Poet,

ai?!... Naţional?!... Ce vrei tu, mă, de la ţara asta a noastră? Hai, s-auzim! Zi! (Şi el, săracu', începe să geamă în somn:) **Nu credeam**... Zi, mă, f...-ţi dumnezeii mă-tii, hai, spune!! (Şi el, dragă, mai geme o dată:) **Nu credeam să-nvăţ**... Aaa... credeai că n-o să mai mori niciodată, ai?!... Posterităţi d-astea, glorii d-ale voastre... Las' că te-nvăţăm noi acuma!!... Mama ta de derbedeu!!!" Vai, dragă, săracu' de el!... Mult a mai trebuit să-l chinui pînă i-a ieşit versu' ăsta!... Da' merita, nu? Tu ce zici?...

MUZA E S.P.M.D.R.-ISTĂ.[x] O femeie tînără, putred de bogată. Înfiinţează pe Litoral cimitirul naţional al poeţilor. Cumpără cele mai reprezentative statui sau busturi ale poeţilor noştri. Achiziţionează apoi foarte multe icoane vechi pe lemn, din care, fiind bătute în cuie, se vor confecţiona sicriele statuilor marilor poeţi. Statuile celor mai puţin importanţi vor fi înmormîntate în sicrie-cuşti, în sicrie cu gratii. Drept pedeapsă. La orice comemorare, respectiva statuie va fi dezgropată şi, atîrnată în clopotul uriaş al catedralei cimitirului, va avea marea onoare de a fi folosită timp de un sfert de oră ca limbă de clopot. Apoi, bineînţeles dacă nu se va sfărîma, va fi înhumată la loc cu toate onorurile.

Numai statuia lui Eminescu (cea din faţa Ateneului) a fost topită şi, cu bronzul ei, a umplut casa marii admiratoare a literelor româneşti: clanţe, crătiţi, ibrice, tigăi, ceasuri, pendule, inele, cercei - toate din bronz. Şi-atîrnă Eminescu, prăjeşte Eminescu, ticăie Eminescu, arată regulat ora exactă. Pînă la urmă a fost pusă la punct şi fabricarea, din fruntea poetului naţional, a unui trenuleţ electric.

MUZA E O BABĂ. Bine'nţeles că m-am săturat de sînii ei lăsaţi, atîrnîndu-i pe piept, de sînii ei grei şi scorţoşi. În noaptea

---

[x] **Notă:** „Societatea Protectoare a Muzelor Daco-Române"; la singura şedinţă în plen a acestei societăţi I.L. Caragiale şi-a rostit celebra **conferenţă**: „CE ESTE ARTA?"

asta am să i-i tai cu foarfeca. Pe stîngul mi-l voi pune scufie. (Capul meu - în locul inimii ei.) Pe dreptul am să-l încalţ ca pe-un ciorap. Măcar aşa să mai scriu şi eu un poem. (Cu picioru'). Măcar aşa să mai strîng şi eu ceva jeg la ciorap. Şi-apoi mă voi duce, nebun, sărind într-un picior pe ape, pierzîndu-mă în zări, tăcut şi pus numai pe fapte.

PICTURA

- un psalm al lui Popescu -

Păi asta-i, că ne uităm prea puţin la icoane şi la alea, la pozele de familie, de morţi! Păi ce, parcă Dumneata, Doamne, nu ştii ce exerciţii de înviorare fac astea cu noi?!... Aoleuu!!... Că de-abia acum am înţeles... Chiar aşa, că ele respiră o singură dată pe zi. Dimineaţa. Trag tot întunericul în pieptul lor, acolo, înăuntru... îl curăţă bine, şi-odată-l dau afară, uite-aşa: lumină, lumină şi iar lumină! Zorii adică, răsăritul. Şi noi, ştii Matale, ca la comandă: sus-jos! drepţi-culcat!; sus-jos! drepţi-culcat! Gîfiim şi noi cum putem după ele... Vai de capul nostru!

Şi, din cînd în cînd, stăm aşa, comod, în pat, în capul oaselor, cu spatele sprijinit de perete. Încet-încet, în cîţiva ani, se iă zugrăveala şi apare o pată. Aproape neagră. De la jeg. Şi noi - gata: artişti, ce mai! Imediat o-nrămăm şi scriem sub ea: POPESCU. AUTOPORTRET. Artă mare, Doamne, nu glumă... A noastră, aproape de noi! Vai de mama care ne-a făcut: ca tractoriştii, bronzaţi numai pe piept după trei zile şi trei nopţi de stat la lumînare! În loc să stăm şi noi ca tot omu', în fereastră, la icoană, la soare... Asta-i, Doamne!... Acuma, ce să-i mai facem? Spune şi Dumneata...

DE-AMORUL ARTEI

„A SCRIE. Amăgiri, zbateri şi poticniri pe care le aduce dorinţa de a exprima sentimentul iubirii într-o creaţie (îndeosebi scrisă)."

Roland Barthes,
Fragmente dintr-un discurs îndrăgostit

INSUFICIENŢA POEMULUI. Poemul visează să fie scrisoare. Vrea să aibă un singur destinatar.

Poemul aproape că nu mai suportă să aibă cititori. El îşi doreşte prieteni.

Visul poemului este de a fi o discuţie la crîşmă, la un pahar de vin, cu amicii.

Visul poemului este de a fi o privire prelungită în ochii femeii. (Numai iubita se poate privi şi-n ochi, şi-n gol în acelaşi timp.)

Poemul aproape că nu mai suportă să însemne proasta veşnicie a textului care noaptea se ţese şi ziua se strică. Poemul visează să fie „cămaşă fără cusătură, de sus ţesută în întregime." (Ioan 19, 23)

Iubita nu este Lumea în general; iubita este o persoană. Dar, în acelaşi timp, dragostea pentru ea este o întrupare a dragostei pentru Lume. (În poem, lumea de-aici şi lumea de dincolo sînt una şi aceeaşi).

Visul poemului este de a fi alcătuit numai din cuvîntul **te iubesc**. *Cuvîntul* **te iubesc** *este tăcere. (Roland Barthes spune că acest cuvînt „nu e supus nici unei constrîngeri sociale", „nu are nuanţe", „suprimă explicaţiile, construcţiile, gradele", „nu este metaforă a ceva", „nu transmite vreun sens", „nu poate fi folosit"). S-ar putea ca* **te iubesc** *să fie chiar acel Cuvînt-Unic din care, după Origen, este formată întreaga „limbă" edenică.*

Orice poem visează să fie de dragoste.

De fapt, poemul este doar un exerciţiu preliminar, o „şedinţă de antrenament". El vizează performanţa neîncetatei mărturisiri-rugăciuni-psalmodieri-fericiri.

IUBIREA NU ESTE NICI BĂRBAT, NICI FEMEIE. Inima, atunci cînd se cuprinde înăuntrul ei de rugăciune, atunci cînd este umplută cu sfinţenia liturghiei, este chiar Fecioara Maria în rugăciune: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul Tău!" (Luca 1, 38)

Iubirea-în-rugăciune este înger. Poemul, visînd să fie inimă, nu este nici bărbat, nici femeie. Orice poem tînjeşte să fie înger păzitor, adică un „înger al castităţii".

Poemul-inimă visează să fie gravid de pruncul Iisus, să-I renască la nesfîrşit Logosul.

„Povestea" poemului nu e cu Binele şi cu Răul; poemul e fără conflict; „povestea" poemului e cu îngeri.

Poemul visează să nu fie un act de posesiune. (Vorbele se pot rosti cu adeverită **putere** *numai dacă le rosteşte Dumnezeu - Matei 7, 29. De obicei, vorbele se spun numai în schimbul a ceva; ca şi banii, sînt neputincioase, aşteaptă un răspuns, o răs-plată.) Iubirea nu se face, nu vrea să aibă şi nici nu este avută. Iubirea nu există prin posesiune. (Faţă de tatăl lumesc care* **are** *un fiu şi faţă de fiul lumesc care* **are** *un tată, în Evanghelii Fiul* **este** *în Tatăl şi Tatăl* **este** *în Fiu). În iubire nu mai eşti* **eu**.

Fecioara Maria este pre-figurarea arhetipală a Sfîrşitului Lumii. Primul om îndumnezeit. Orice poem visează să „re-virgineze" lumea. Orice poem este visul la Lumea-Fecioară. Continuă Apocalipsă.

În ebraică „Dub" are două genuri. El este şi feminin. În **Evanghelia evreilor** *Iisus spune „mama mea, Sfîntul Duh". Iar Dostoievski observă şi el că „Sfîntul Duh este o manifestare a Frumuseţii". Orice poem este un vas care aşteaptă Duhul.*

Poetul grădinăreşte icoana Lumii-Fecioară, icoană înmiinunată, locuită de soare. Icoana Fecioarei ce ţine la piept copilul Iisus. Copilul-preot-Pantocrator.

FEMEIA LUI NENEA IANCU. „Femeia este stilul" spune I. L. Caragiale în **Om cu noroc**. *În această schiţă (şi mai peste tot în opera lui Caragiale) femeia „face" norocul bărbatului. Ea îi găseşte slujbă, ea îi cumpără casă la un preţ bun, ea îi agoniseşte avere, moşii.*

Pentru Conu' Leonida, Efimiţa este lumea. Fără reacţiile, întrebările şi răspunsurile Efimiţei nu şi-ar găsi rostul nici poveştile din ziar, nici revoluţiile, nici istoria, nici libertatea, nici focul din sobă.

În judeţ nici opoziţia şi nici puterea nu pot face politică fără Zoe.

În **această** *realitate amorul nu există fără „traducerile" nesfîrşite ale femeii. De obicei amorul nu există decît „tradus".*

„A traduce" în amor este, bineînţeles, echivalentul spiritual al lui „a traduce" dintr-o limbă (limbaj) în alta. Tot „a înşela", tot **trădare** *înseamnă.*

Orice **articulare** *este tatonare, este înlocuire a ceva cu altceva mai rudimentar şi mai complicat. Aşa cum lumea şi istoria sînt rai cu înlocuitori.*

Orice femeie de pe pămînt este o **traducere** *mai bună*

sau mai proastă din Fecioara Maria.

Nenea Iancu dă un răspuns la întrebarea „Ce este arta" pentru că este chestionat în legătură cu asta de către femei. Femeile formează „Societatea Protectoare a Muzelor Daco-Române", ele nu te slăbesc nici o clipă; te întreabă insistent cine sînt ele; şi de ce sînt; şi cum sînt. Fac asta pentru a perpetua Frumuseţea sau, de multe ori, numai voluptatea.

Dacă „femeia este stilul", bineînţeles că stilul este adecvarea la lume, este destinul (şi participarea noastră la el). În mod firesc, stilul este Arta de a trăi, Arta de a muri, Arta de a iubi destinul-loc, destinul-timp, destinul-lume. Dacă pe mine mă cheamă Popescu, atunci eu-şi-destinul-meu se cheamă **Arta Popescu**. *(Cred c-ar fi bine ca stilul să fie iubire-nfricoşată şi bucurie-nlăcrimată).*

Citesc undeva tot un clişeu, tot o banalitate, o tautologie ca şi acestea toate „ale mele", înşirate aici: „Fiecare fiinţă umană ca atare a fost întotdeauna o lucrare de artă sau o teorie". Aşteptăm, de fapt, cu toţii cea mai bună receptare, cea mai bună lectură ce ni se poate da: cea a Judecăţii de Apoi. (Posteritatea nu este decît o parodie a acesteia). A actualiza şi a subiectiviza arhetipuri. E tot ceea ce pot încerca să fac.

Noi, românii, înjurăm de mamă. Dumnezeu înjură doar de Fecioară.

Orice mormînt de pe lume e tocmai bun de măritat. E fată mare. Dar noi, din păcate, nu prea reuşim să fim decît nişte bieţi violatori. De obicei nu murim decît prin profanare.

S-ar putea ca numai atunci cînd murim, numai atunci cînd „moartea" devine într-adevăr **o acţiune**, *să reuşim a fi după chipul Sfîntului Duh umplînd cupa fecioriei.*

FRAGMENT DE JURNAL. **Sîmbătă, 19 noiembrie 1988 (orele 4-4 şi un sfert dimineaţa).** *La iubita mea în bucătărie (cu fereastra încă întunecată în faţă). Iubita doarme în camera de alături. Bineînţeles că ea visează ce scriu eu acum. Bineînţeles că a visat toate astea înainte de a le scrie eu şi bineînţeles că numai din această cauză pot eu să le scriu. Scrisul meu e „scrisul" de la filmul viselor ei pe care mă tot chinui (scriind) să-l citesc. Noapte de noapte veşnic repetent în clasa-ntîi. Orele de scriere şi de citire. De-abia aştept să se lumineze fereastra. Să văd şi eu cerul. Să mă bucur crezînd că-i pot citi „scrisul", cum se bucură cei din clasa-ntîi cînd citesc prima oară „scrisul" la filme. (Bucuria luminii să fie, numai ea, această „lectură"). „Scrisul" filmului luminos din fereastră (film pe care nu-l poţi vedea decît privind adînc, în gol), poate - sigur - că este chiar „scrisul" la visele iubitei; e chiar numele ei.*

DOMNULE CITITOR,

Viaţa mea de apoi s-ar putea să fie fata aia,
adolescenta atît de frumoasă,
încît - de cînd am trecut pe lîngă ea, pe Calea Victoriei -
m-am hotărît ca 2-3 ani de-acum încolo,
de cîte ori voi ieşi în oraş,
s-o caut numai pe ea printre chipurile frumoaselor trecătoare. Viaţa mea de poet, de apoi şi de cinci secunde de-aici:
adolescentă
frumoasă
şi
trecătoare.
Bineînţeles că ea nu se gîndeşte la mine.
Bineînţeles că nici nu ştie cine sînt.
Bineînţeles că nici n-am habar unde locuieşte.
Bineînţeles că imensa majoritate a posibilităţilor este absurdă;
şi mai ales gîndul la viol,

adică la sinucidere.
Bineînţeles că n-ar veni la o asemenea întîlnire.
Aşa că trăiesc mai departe,
undeva, tolănit între dantelatele ghilimele
ale morţii mele. (Blîndă şi delicată).

Acea adolescentă de pe Calea Victoriei este
cititoarea mea ideală, pentru că pot să port ani
de zile acest poem în buzunar cu speranţa de
a o reîntîlni şi a i-l dărui.
Nu! Nici un stat de pe lumea asta
şi cu atît mai mult monarhia anticonstituţională
a Ierusalimului Ceresc
n-ar accepta existenţa unei categorii sociale
ca aceea pe care un vestit cărturar al secolului
nostru
a numit-o: „pensionari ai sinuciderii".
Nu se poate trăi cinstit şi onest
decît direct dintr-o pensie a morţii!
Şi asta v-o spun eu, cel care
din 10 în 10 ani
iese de la spitalul de nebuni
ca de la maternitate.

Cum să vă explic? De exemplu, acum e ora doişpe treizeci, stau tolănit în pat şi aştept radiojurnalul de la ora treişpe. Sora mea e angajată la radio - o dată la două zile spune ştiri - şi eu, fiind trist şi neavînd telefon în casa asta, mă voi simţi mai puţin singur şi mai în siguranţă dacă am să-i aud vocea. Sora mea de apoi şi sora mea trecătoare. Cred că nu prea pot să vă explic... Să-ncerc invers: pe Ruxandra o cunosc din liceu. Am aflat că are necazuri mari.

E angajată tot la radio şi, acum cîteva nopţi, la ora trei, i-am recunoscut vocea răguşită prezentînd ştirile. O ascultam atent şi mă gîndeam c-o să spună o ştire, încă o ştire şi, pînă la urmă, izbucnind în plîns, o să urle în microfon: „da' ce, mă, eu n-am voie?, numai ăştia din guvern?, numai ăştia din America? da' ce? eu n-am ştiri?..." Nu ştiu dacă pot să mă fac înţeles... Oricum - asta e...

Eu tac cel mai frumos şi mai
expresiv
într-o poză de la un an jumate,
în pielea goală şi c-o minge
mare în mîini,
ca o sferă cerească.
(Dac-aş fi ajuns dictator
numai această fotografie
aş fi permis să-mi fie făcută
publică,
purtată la manifestaţii şi pusă pe
pereţi.)
Dar, de obicei, vorbesc, vorbesc
şi iar vorbesc...
Ca şi căţeaua cu ţîţele supte şi
lăsate
care lingea resturi de ulei şi
zeamă de ficat
de pe-o hîrtie murdară pe sub
mesele restaurantului
ca să le transforme în lapte alb
şi bun
pentru căţei - aşa şi eu:
încerc să scot tăcere din vorbe.
Degeaba.

Prin urmare:
ATENŢIE, DOMNULE CITITOR!
TU, DUHOVNIC FĂRĂ VOIE AL
TUTUROR POEŢILOR LUMII!
CREDE-MĂ PE CUVÎNT:
RUGĂCIUNEA TA PENTRU EI
E SINGURA FORMĂ DE LECTURĂ
EFICIENTĂ, REALĂ!!!

(Salvează-mă,
domnişoară-cititoare-frumoasă-şi-tu cătoare!
Viaţa mea de apoi... Dă-mi şi mie
un telefon.)

(sunetul
cititoare -
furnicuță -
și
tăietoare!

VIAȚA MEA DE APOI...

Dă-mi și mie un telefon.)

2. Moartea mea din flori

MOARTEA MEA DIN FLORI

Ea mă iubeşte. Şi nu are decît o singură dorinţă: să mă vadă îngropat în Cişmigiu, la leagăne, la nisip. Să am gropari numai copii. Cu lopăţele şi cu găletuşă. Să mă îngroape de dimineaţa pînă seara, în fiecare zi. Ea ştie că nu-i pe lumea asta mormînt mai bun ca-n Cişmigiu. Numai de la atîta şi atîta joacă ţi se pot odihni bine păcatele. Şi să mai vină şi ea din cînd în cînd să-mi facă cîte-un monument, un castel din nisip.

Ea - moartea mea din flori.

*

* *

Mereu a visat că fruntea ei ridată, lăbărţată va fi folosită drept cotor de piele la un exemplar de lux al ediţiei mele de postume. Toată viaţa m-a rugat să scriu un roman pornografic special pentru fruntea ei.

A ei - a morţii mele din flori.

*

* *

Bineînţeles că a rămas şi gravidă cu mine. Şi nu numai o dată

- de nenumărate ori. Rămînea gravidă numai cu lacrimă. Mă punea să plîng în ea toată noaptea.

În ea - în moartea mea din flori.

*

* *

În fiecare seară, dinăuntru, din pervazul oglinzii, fluieră îngeru', languros, după ea. Că trece zi de zi pe strada asta a lui şi-o ştie şi-o place.

Pe ea - moartea mea din flori.

*

* *

Ea mă iubeşte. Şi n-ar mai vrea decît ca masca mea mortuară, mărită enorm, uriaşă, să fie turnată în argint şi folosită drept acoperiş pe una din turlele bisericii de pe str. Olimpului, acolo unde ne-am făcut noi, de mult, nunta. Dar eu i-am spus că asta ar fi prea de tot, că nu se poate, că prea exagerează, că pur şi simplu ne-am face de rîs amîndoi. Aşa i-am spus.

Eu - viaţa ei grea, împuţită, din flori.

O RUGĂCIUNE DE JUCĂRIE

Fecioară, Marie, poate c-ar fi mai bine să-mi cioplesc şi eu un fluier din icoana Ta de lemn, atîrnată de perete. Sau (dac-aş fi cinstit cu mine pînă la capăt) poate c-ar fi şi mai bine să-mi tai mîna dreaptă pentru tot ce am scris o viaţă cu ea, iar din osul proaspăt să-mi cioplesc un fluier şi să-Ţi cînt vorbele pe care n-am reuşit să Ţi le spun niciodată.

Am citit în „Cartea recordurilor" că viteza cea mai mare pe care o atinge corpul uman este de 289 km/oră în poziţie liberă cu capul în jos, dar că s-au înregistrat şi viteze de 1005 km/oră la altitudini mari şi atmosferă rarefiată. Atunci imediat m-am gîndit că ăia de la „Cartea recordurilor" n-au calculat bine. Atunci cînd cade liber, cu capul în jos, aruncîndu-se - Doamne, fereşte! - pe fereastră, la exact 3 cm de caldarîm omul atinge 666.666.666 întuneric/an. Aşa că, de fapt, eu asta ar fi bine să fac: să nici nu mai stau pe gînduri. Să mă arunc imediat şi direct prin icoană.

Fecioară, Marie, iartă-mă, dar aş vrea să-Ţi povestesc ceva.

E vorba despre Dora, o foarte bună prietenă. S-a întîmplat că, tot auzind ea cum mă plîng că n-am şi eu o icoană de-a Ta, ca tot omul, acolo, pe perete, s-a dus pînă-n camera de-alături şi-a venit cu una mare, de

lemn, spunîndu-mi: „uite, bă, la icoana asta s-a-nchinat toată viaţa ei bunicuţa mea - ia-o, e-a ta!“. Mai era cineva de faţă. Era noapte, tîrziu. Am luat-o sub braţ şi m-am dus în camera de-alături să mă culc. Iar dimineaţa m-au trezit strigînd: „uite, bă, ăsta s-a culcat cu icoana!“. Pe-o pernă pusesem capul şi pe cealaltă, lîngă mine, aşezasem icoana Ta cu faţa în sus. Şi sforăiam, aşa. (În paranteză fie spus, frumos mai e să te trezească în zori strigăt dulce de femeie că: „uite, bă, ăsta s-a culcat cu icoana!“.)

Ah. Fecioară Marie, doar vorbe ca acestea pot să-Ţi spun. Şi chiar acum, de exemplu, sînt aproape convins că dacă aş ridica o singură clipă stiloul de pe foaie aş face pe loc infarct. Aşa că n-am de ales, trebuie să fiu extrem de atent, trebuie să fiu aparatul care îmi înregistrează încontinuu cardiograma. Deocamdată n-am ce să fac. Îţi scriu mereu scrisoare.

Important este că după ce m-am culcat cu icoana mi-am schimbat concepţia despre viaţă. Încă de la grădiniţă, cînd mă certam cu cineva îi spuneam: „lasă că vine el tata cu toată armata lui, cu tancurile şi cu avioanele şi-ai să vezi tu ce te bate!“ (Taică-miu era militar.) Iar el îmi răspundea: „lasă că vine el tata cu toată miliţia lui, cu toţi cîinii dresaţi şi cu toate maşinile cu sirenă şi-ai să vezi tu ce te bate!“ (Taică-su era miliţian.) După ce-a strigat Dora la mine în zori mi-am schimbat modul de a gîndi. Acum sînt mult mai pacifist. Visez o Piaţa-ndependenţi Universală în care să stăm cu toţii de dimineaţă pînă seara şi să ne pupăm unii altora, încontinuu, icoanele.

OF şi VAI - personaje ale inimii mele! Stan şi Hamlet şi Bran; Popeye, luînd o gură de spanac şi ducînd în vîrful degetului, în paşi de dans, crucea pe Golgota, în chiotele de bucurie ale

copiilor; Ofelia şi Romeo şi Julieta şi vitrion de cea mai bună calitate, englezesc, gîlgîind în aortă. AH şi OF şi VAI - personaje ale inimii mele! Şi cîte şi mai cîte semne de exclamare: toate către Tine, Fecioară, Marie! Adu-Ţi aminte de căruţaşul din vîrful carului cu fîn venind agale pe şosea, aproape plutind. Dac-aş putea aşa aş veni eu către Tine: călare pe maldărul moale şi binemirositor de semne de exclamare. Ah, prinţesă şi cerşetoare, Tu eşti o dată ca-ntotdeauna, cea de pe urmă şi cea dintîi. Cred că atunci cînd te gîndeşti la toate ale noastre lacrima curge prin ochiul Tău. Şi asta este hidrocentrala cu energia căreia trăiesc şi eu. Iartă-mă, ajută-mă, dar deocamdată numai aşa pot să-Ţi scriu eu. Doar dac-aş fi cinstit pînă la capăt şi mi-aş tăia mîna dreaptă (pentru tot ce-am scris o viaţă cu ea), iar din osul proaspăt mi-aş ciopli un fluier - poate aşa aş reuşi să-Ţi cînt vorbele pe care n-am reuşit să Ţi le spun niciodată.

ARTA POPESCU

CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR

SECTORUL ILUZII-DEZILUZII

Ce să-ţi spun, domnule, toată viaţa am crezut că în scoicile-alea mari, de le pui la ureche, se-aude Marea. Prostii! De-abia acum, aici la Azil, am înţeles. Ce Mare, domnule, care Mare?! Se-aude VECEU' ăsta din capu' culoarului, veceu' ăsta pe care nu-l mai repară nimeni, niciodată... fir-ar ea să fie de treabă!...

Eu întotdeauna m-am gîndit c-aş vrea să fiu ultimu'. Aşa îmi ziceam: păi, dacă tot a fost unu', ăla-primu'-care-a-murit, Abel ăla sau care-o fi fost, şi dacă supremaţia la moarte, la-nviere sau cum i-o fi zicînd, o deţin tot ăştia: Iisus, Fecioara şi cu sfinţii... păi, atunci, măcar să fiu eu ultimu' care moare... Mă-nţelegi?... Şi voi să nu mai puteţi, mă! Să rămîneţi p-aicea ca proştii!!!... Da' atuncea, cînd o fi, la proces, cînd m-or chema la Judecata aia a Lor, eu tot am să-I întreb: E? Cum vă plăcu moartea, Doamne Iisuse, Fecioaro şi-toţi sfinţii? E? Că mie-mi plăcu foarte mult şi parc-aş mai vrea o dată!... Că tare bine-i mai e omului să ştie că vine, aşa, înspre Domniile Voastre, să vă vadă!...

Noi stăm pé-aici pe la Azil... stăm cu sufletele-n rupturi de

parcă s-ar ţine-n biserică icoanele în colivii... Asta-i, domnule, ce să-ţi mai zic?, fir-ar să fie de treabă!...

SECŢIA PROBLEME CONJUGALE

Da. Întotdeauna pensionarii s-au ajutat între ei. În holul cel mare al Casei de Ajutor Reciproc a Sectorului 2, la loc de onoare, stau ţinîndu-se de mînă cele două schelete ale perechii de pensionari celebre la noi în cartier pentru dragostea ei de-o viaţă. Peroneul de la piciorul ei stîng e pus însă la piciorul lui stîng. Şi viceversa. Toate coastele le sînt, de la unul la celălalt, inversate. Şi aşa mai departe. Toate pensionarele şi toţi pensionarii de la noi din sector sînt fericiţi pentru că, de vreo trei săptămîni, celor două schelete îndrăgostite a început să le apară nişte zgîrci umed, aproape strălucitor, pe oasele frunţii şi-ale tîmplelor. Şi asta, aşa, mult mai mult decît muşchiul pe scoarţa copacilor.

(Ca şi cum pe lumea de-apoi mirii şi miresele de-aici vor avea un singur trup, de siamezi, şi în acelaşi timp mireasa îşi va purta mereu mirele în burtă. Cînd mirele, acolo,-n ea, va-mbătrîni, mireasa îl va naşte şi va trece ea, bătrînă,-n pîntec. Un fel de spirală de dragoste.)

La azil, cînd bătrînii intră-n bătrîne e ca şi cum deschizi o carte tocmai la floarea pusă la presat între foi. Atunci, toate vrăbiile din curtea azilului de bătrîni de pe str. Barbu Delavrancea se duc în stol pînă la clopotniţa bisericii Caşin, intră în clopote şi, zburînd în ele de colo-colo, lovindu-le uşor pe dinăuntru, fac să se-audă, aşa, un zvon, o rumoare de nuntă în cartier.

SECŢIA CONTABILITATE

Nu ştiu cum o fi prin alte părţi, dar uite, dragă: aici la noi, în România, e foarte bine. Pe de o parte, în '77 a apărut legea aia prin care, dacă nu faci copii, trebuie să dai bani. (Mie, una, mi se scad din salariu). Pe de altă parte, pensionarul român

plăteşte periodic la Casa de Ajutor Reciproc o sumă care-i asigură omului un costum, un sicriu şi tot ce-i mai trebuie, săracu', cînd o fi să-i fie. (Taică-miu, de exemplu, dă banii ăştia lună de lună). Cum să-ţi spun ?... Aici, la noi, e-aşa un fel de partid naţional-universal, în care n-ai cum să nu intri şi din care n-ai cum să nu ieşi. La noi toată lumea-şi plăteşte cotizaţia asta... cum să-i spun?, aşa... cotizaţia de nefiinţă. Eşti obligat să plăteşti ca să naşti mai mult şi ca să mori mai bine. Dacă m-ar întreba cineva, oricînd i-aş putea spune că-n România procentul de natalitate şi procentul de mortalitate sînt amîndouă de 100%. Păi, nu-i aşa? Mie mi se pare extraordinar, dragă!...

SECŢIA LINII ŞI RIDURI

Casa de Ajutor Reciproc a avut iniţiativa de a construi la marginea oraşului un drum asfaltat, şerpuit, care duce de nicăieri - nicăieri. Linia vieţii din palma fiecărui bătrîn mort la noi în cartier este mărită proporţional pînă cînd se poate continua cu ea, la un capăt, cu încă cîţiva zeci de metri, acest drum care începe şi se sfîrşeşte în cîmp. El este deci format din toate liniile vieţii din palmele pensionarilor decedaţi, mărite de cîteva sute de ori şi puse cap la cap. Un fel de hartă la scara unu pe unu a vieţii acestora. Lumea spune că acest drum este un drum fără sfîrşit al celor sfîrşiţi. Însă, în acelaşi timp, se vorbeşte că, la SFÎRŞIT cele două capete ale drumului care duce nicăieri se vor întîlni. Pensionarii de la noi din cartier ies în fiecare duminică, elegant îmbrăcaţi şi se plimbă **în sus şi-n jos** pe acest drum. Cînd ajung la unul din capetele lor, ei se uită, aşa, în zare şi zîmbesc la ceea ce vede acolo fiecare, după puteri. În aceste plimbări duminicale pensionarii deapănă amintiri:

„Am cunoscut, aşa, o fată. De mult... la facultate... O chema Sorina şi era frumoasă... Avea părul blond, foarte

blond... Aşa, aproape strălucitor, aproape trist... Şi luuung... pînă sub fund!... Pe fata asta, domnule: Sorina, aş vrea-o eu cînd o să mor... Să-şi răsfire părul ei de-atunci în dreptul ferestrei, cînd mi-oi da eu sufletul... Ca să se cearnă mai bine, să se mai cureţe cînd o ieşi el pe geam... Ah, domnule, avea cel mai frumos păr pe care l-am văzut vreodată, Sorina asta, aia sau cum o mai fi ea acum...“

O altă iniţiativă a Casei de Ajutor Reciproc este şi confecţionarea în viitorul apropiat a unei uniforme de bătrîneţe. Este normal ca şi bătrînii să aibă uniformele lor aşa cum au militarii sau cei din clasele mici. La ultima şedinţă a Consiliului de conducere s-a propus achiziţionarea unor stofe, unor pînze şi a altor materiale care să imite cît mai bine pielea lăsată şi ridurile.

SECTORUL ARTISTIC

Prin 1984, iarna, la începutul anului, pe trotuarul dintre Muzeul de Istorie şi blocul din colţ cu nr. 1 al Căii Victoriei, făcea nesfîrşite drumuri noaptea, dimineaţa, la prînz şi seara un cerşetor care şoptea răguşit într-un MEGAFON (o porta-voce): **dă-mi şi mie un leu, dă-mi şi mie un leu, dă-mi şi mie un leu...** Încontinuu... Începeai să-i auzi strigătele hîrşîite încă de prin dreptul Miliţiei Capitalei. Era o şoaptă mecanică. De cîte ori o auzeam îmi venea în minte vocea de la telefon care îţi anunţă oricînd, la nesfîrşit, ora exactă; numai să formezi 058...

În aceeaşi perioadă, pe postul naţional de radio, pe programul unu, între 7-22 (reporterii respectivei instituţii fiind răspîndiţi în toată ţara, prin azile, prin sălile de reanimare ale spitalelor sau pur şi simplu prin casele oamenilor), pe postul naţional de radio se transmiteau în direct, în ajutorul şi pentru încurajarea bătrînilor:

numai HORCĂIELI. Ultimele sunete nearticulate, guturale sau ultimele (de-abia înţelese) cuvinte ale celor care agonizau. (Totul se întîmpla ca la o transmisie a unei etape a Diviziei Naţionale de Fotbal, în timpul căreia crainicii sportivi sînt bucuroşi cînd pot transmite în direct marcarea vreunui GOL). Toată ţara asculta electrizată. Visul oricărui pensionar era ca şi el să fie difuzat în direct. Între o agonie şi alta sau ca fond sonor pe parcursul unei simple relatări de la faţa locului, se transmitea muzică de fanfară. Marşuri. Pe postul nostru naţional de radio nu era admisă în nici un caz, în acea perioadă, difuzarea de sinucideri.

Cam aşa-i şi POETU': ceva între cerşetorul bătrîn cu megafon şi postul naţional de radio cu horcăieli în direct. Cel puţin eu, care m-am apucat într-adevăr de scris pe la începutul lui '84, aşa sînt...

ARTA POPESCU

DESPRE MOARTE ŞI PLANIFICARE

Moartea poate că e singura în legătură cu care n-ai cum şi nici de ce să-ţi faci planuri. Pentru că e singura care - cu siguranţă - se va realiza. (Nu-ţi permite, deci, nici un dram de iluzie). Poţi fi liniştit: în ceea ce priveşte „spartul tîrgului", „socoteala de-acasă" nu prea are rost. Dar tocmai pentru că nu poţi face planuri, tocmai pentru că ştii că „scopul" va fi - oricum - atins, poţi să te-apuci liniştit să mori zi de zi, ceas de ceas, pregătindu-te cît mai bine pentru data decesului propriu-zis.

Mă odihnesc şi eu gîndindu-mă cît mai mult la moarte, încercînd să uit (adică să curăţ) cît mai mult din mine. Sperînd ca moartea mea să aibă cît mai puţin de omorît.

*

* *

Cei doisprezece apostoli ai Evangheliei aveau toate firele din cap numărate. Fiecare faptă a lor era dinainte povestită (de către Cineva de Sus) sau „se" povestea în chiar momentul făptuirii ei.

Sărăcia cu duhul *poate fi înţeleasă şi ca absenţă a gîndului veşnic mişcător în minte, preocupat obsedant de soarta celui care gîndeşte.* **Idealul** *sărăciei cu duhul poate fi cel în care numele tău ar sta întotdeauna între ghilimele. „Cristian Popescu", de exemplu, ar fi un citat dintr-o carte scrisă de Dumnezeu. O notă la subsolul unei asemenea cărţi. (Cuvintele „viaţă" şi „moarte" ar fi bine să fie scrise doar între ghilimele, ele fiind, de fapt, interşanjabile. Cuvîntul „viaţă" ar trebui folosit doar aşa: „viaţă-moarte", iar cuvîntul „moarte" doar aşa: „moarte-viaţă". Şi subliniez că „moarte" nu înseamnă pentru mine acel loc unde „va fi plîngerea şi scrîşnirea dinţilor" şi nici „focul veşnic" - care nu sînt decît „locuri" ale in-existenţei, modalităţi ale neantului - ci „moarte" este „moarte-viaţă", adică Sfîrşitul Poveştii, Împărăţia luminoasă a cerurilor sau cel puţin continua lor aşteptare). Sărăcia cu duhul înseamnă, de fapt, o viaţă întreagă de muribund. Simultaneitate continuă a celor două* **ieşiri la lumină** *- moartea şi/sau naşterea - în fiecare moment al existenţei. N-are nici un rost să ţi se ghicească în ceaşca de cafea. Adevărata ştiinţă a „ghicitului" presupune că toate cafelele băute într-o viaţă de om fac cît o ceaşcă de cianură. (Faptul concret de a bea această ceaşcă nefiind, deci, decît o stupidă tautologie). Numai într-o eternă ceaşcă de cianură ţi se ghiceşte, de fapt. Iar această ştiinţă (a anti-ghicitului) este ştiinţa unei linişti înălţătoare.*

*

* *

Fiind eu un amator de destin, puterile mi le încerc în **iubirea de soartă.** *(N-aş vrea să mă opresc doar la împăcarea cu ea.) În relaţia (dibuită, tatonată) dintre mine şi locul, timpul în care trăiesc, bunuri cu adevărat cîştigate*

sînt partea de odihnă oferită de o înţelegere sporită a înconjurătorului şi partea de bucurie, de fericire dăruită de coborîrea acestei înţelegeri în inimă. Sau viceversa: fericirea care, urcînd din cînd în cînd din inimă, îmi permite o înţelegere bună a color din jur.

Cum simt că sporeşte mireasma de „hoit" a vieţii ăsteia, cum descopăr ceva semne ale „putreziciunii" oamenilor şi lucrurilor - sînt deja fericit: a şi început să mă poarte pe aripile ei adierea Lumii de dincolo, boarea blîndă şi luminoasă a Învierii...

*

* *

30 de ani de comunism românesc au reprezentat timpul istoric rezervat tinereţii mele. O anumită cantitate din odihna şi din bucuria pe care mi-a fost dat să le trăiesc în aceşti ani a fost produsă de un **pai din ochiul societăţii** *în care m-am format, pai care (tot rîzînd eu de el şi tot blestemîndu-l) m-a făcut pînă la urmă să văd* **bîrna din ochiul meu**. *Este vorba de ideea (dezastruoasă nu numai în rezultatele ei practice) de economie planificată, este vorba de ceea ce (în tinereţea mea) s-a numit:* **planul cincinal**.

Am sfîrşit prin a-mi da seama că „micul cincinal" pe care mi-l făceam în legătură cu „grandioasa" mea **operă poetică** *avea, de fapt, cam aceleaşi caracteristici orgolioase şi iluzorii ca şi „marele cincinal" al economiei de tip comunist. (Întreaga mea tinereţe a fost - într-un fel sau altul - condiţionată de centralizarea politică, de birocratizarea extremă a aparatului administrativ, de uniformizarea la care a fost supus un număr imens de oameni: noţiunea de individ nu mai avea aproape nici o acoperire în realitatea unei mase de îngeri-cenuşii standardizaţi, stivuiţi în acele cotețe cu 8-10 etaje care sînt*

blocurile-tipizate. Toate fiind în strînsă legătură cu acest tip de economie planificată.) Pînă şi asceticul meu gînd la moarte a fost pîndit de căderea în capcana „credinţei" că-ţi poţi construi, planifica şi chiar produce (prin autosugestie, de exemplu) moartea reală. Ceea ce ar echivala de fapt cu păcatul capital, arhiplin de luciferism, al sinuciderii. (Sinuciderea fiind o moarte planificată. Un **cincinal al morţii**. *Un plan care, atunci cînd - Doamne, fereşte! - se realizează, necesită condiţii absolut anormale, o lipsă cvasitotală a sănătăţii interioare.) Faptul că (în cadrul lui pe-viaţă-şi-pe-moarte) sinuciderea este singurul „plan realizat înainte de termen" ar trebui să pună pe gînduri pe cel care nu încearcă să aibă o relaţie „amoroasă" cu propriul destin, pe oricine îşi face prea mari şi prea multe planuri. Iar în cazul scriitorului, ideea de Operă (grandioasă), planul măreţ (al creatorului* **genial**, *bineînţeles) pot reprezenta, de multe ori, tentative de sinucidere a literaturii adevărate, a literaturii ca mod (real, odihnitor şi bucuros) de viaţă.*

În toată această grămadă de împrejurări sufleteşti şi istorice mi „s-a întîmplat" gîndul bun (cred eu) al distincţiei dintre **scop** *şi* **sfîrşit**.

Gîndindu-te la moarte ar trebui să elimini orice fel de idee de finalitate. Ce bine că nu se poate spune: „scopul poveştii noastre, a tuturor". Ce bine că nu poate apărea scris pe ecran, la încheierea filmului, SCOP şi apare scris SFÎRŞIT. Ioan Scărarul distinge între **pomenirea morţii** *(aducerea ei mereu în minte, ştiind că la un moment dat - mai precis mereu, astăzi - ea se poate întîmpla) şi* **cunoaşterea** *ei, adică cunoaşterea datei propriu-zisului nostru deces. Într-un fel, distincţia dintre* **scop** *şi* **sfîrşit** *reia distincţia Sfîntului. Cunoaşterea este doar un* **mijloc**. *Ea nu poate fi* **decît** *folosită. Deci presupune cu necesitate un scop. Cunoaşterea reprezintă păcatul fundamental*

tocmai pentru că poate prilejui confuzia între calitatea **continuei graţii** *cu care Creatorul divin îşi investeşte creaţia şi o capacitate (iluzorie) a lumii create de a crea (autonom). Se pare că ideea de* **scop**, *presupunînd păcatul luciferic al orgoliului, ar fi bine să fie înlocuită cu cea de* **sfîrşit**. *În perimetrul acesteia din urmă se face trecerea de la cunoaştere la* **iubire de destin**. *Trecerea de la cunoaşterea morţii la apropierea îndrăgostită de ea. Şi, poate, se ajunge mai bine la participarea zilnică, prin gînd şi inimă la propria soartă (moarte), indiferent de (sau tocmai datorită şi în răspăr cu) faptul că ea îţi poate fi potrivnică.*

De-a lungul anilor am încercat să elimin din istoria personală orice idee de finalitate. Călăuză mi-a fost şi faptul că singurul model valabil pentru istoria „mare" mi s-a părut a fi, pînă la urmă, **povestea**. *Al cărei divin Povestitor este Singurul ce îi ştie sfîrşitul şi, tocmai pentru că deţine această ştiinţă,* **este** *(şi) acest sfîrşit. Un scop se poate atinge sau nu. Dar un sfîrşit n-are cum să nu vină.*

*

* *

O PARANTEZĂ. Tolstoi nota în „Jurnal"-ul său (în 1900, pe 7 septembrie): „Sursa tuturor nenorocirilor din cauza cărora suferă oamenii constă în faptul că ei vor cu toţii să prevadă viitorul, la început fiecare pentru sine şi **să lucreze** *pentru el, apoi pentru familie, apoi pentru popor. Omul poate face numai ceea ce trebuie, lăsînd viaţa* **să se rîndulască** *aşa cum o doreşte voinţa supremă sau soarta. Omul merge, Dumnezeu conduce." (În acelaşi „Jurnal", în 1896: „De ce e plăcut să umbli? Din cauză că asta e însăşi emblema vieţii. Viaţă - umbli.") „De ce-i dată atunci omului capacitatea de a prevedea viitorul? Nu pot să răspund. Văd că previziunea şi activitatea în vederea*

viitorului sînt izvorul răului, şi totodată că această previziune e necesară vieţii: e necesar ca, semănînd seminţe să prevezi că va fi vară şi toamnă şi că ele vor creşte ş.a.m.d."

Şi „comentariul" meu (scris prin '88-'89):

În legătură cu acest ritm al naturii nu cred că se poate folosi verbul „a prevedea". De acest ritm, ascultîndu-l, ar fi bine să te cuprinzi. Să-l poţi întîmpina aşteptînd liniştit. Să mă gîndesc şi eu, aşa, acolo, din cînd în cînd, la sfîrşitul meu. Ca şi prin deces, prin gîndul la el, prin gîndul la ducerea ta dincolo să ieşi din tine. Şi plecînd tu, iată, intră în locul tău toate celelalte, toţi ceilalţi, ritmul lor. Chiar iubeşti cuprinzîndu-te de ele. (Cum auzul se umple de ritmul, de bătaia de inimă a unei Muzici). Iubeşti. Adică aşa: îţi contempli la nesfîrşit sfîrşitul. Negîndu-l deci. Văzînd totul prin el; iar pe el, sfîrşitul, nemaivăzîndu-l. Aşa: ca şi cum ai sta (liniştit, desigur) în pîntecul mamei adîncit în contemplarea - fără sfîrşit, parcă - a propriei tale vieţi ne-începute. Încă o călătorie şi încă una şi înc-o călătorie de 9 luni cu burta de mamă. A aştepta, a primi viaţa care vine, împăcată, către tine, către ceilalţi, viaţa care trece, aşa... De cuprindere este vorba, deci, de o înţelegere ce se face cu „simţul" auzului, nu de pre-vedere. Oricum, dacă înţelegi bine că nu-ţi poţi întîrzia sfîrşitul, atunci realizezi că n-ar avea nici un rost să ţi-l grăbeşti şi încerci ceea ce se pare că-ţi stă în putinţă, încerci să ţi-l faci mereu prezent. În legătură cu ritmul anotimpurilor mie mi se pare că el nu-i decît respiraţia (inspiraţie-expiraţie, iarnă-vară) a cimitirelor care sînt, pe pămînt, una din supapele de-aici ale lui **dincolo**.

*

* *

Sartre, romancierul, împarte oamenii în două categorii. În prima ar intra cei ce-şi trăiesc viaţa de la o zi la alta,

un an după altul, fără oprire, fără putinţa de a se detaşa de propria existenţă, fără momente în care s-ar încerca o privire totalizatoare de undeva de mai sus. A doua categorie ar forma-o cei care ştiu să-şi povestească existenţa, cei care şi-o trăiesc ca pe o **poveste**. *Diferenţa dintre cele două tipuri fiind aceea că în primul caz nu există nici început, nici sfîrşit, iar în cel de-al doilea sfîrşitul precede începutul, îl guvernează, îl coordonează. (Cel care povesteşte, ştiind sfîrşitul poveştii şi fiind un bun povestitor, va urmări ca în fiecare moment al acesteia să fie subînţeles şi inclus finalul.)*

În „O mie şi una de nopţi" sultanul nu decapita în zorii zilei proaspete femei, ci aceste foste fecioare erau, de fapt, un simbol pentru propriile sale zile „omorîte" în înşiruirea lor învălmăşită, haotică. Aflînd că este înşelat de soţie, sultanul suferise un puternic şoc, care îl „îmnegurase lumea pe chip", iar „minţile lui îşi luaseră zborul din capul lui". Povestea pe care o aude în fiecare noapte de la Sheherezada începe să-i reordoneze existenţa diurnă, i-o supune unor principii dominante şi, de fapt, i-o redă. (Aşa şi copiii capătă prin poveşti sisteme de valori. De aici, poate, o parte însemnată din nesaţul cu care le ascultă.)

Tocmai despre această „blîndă" manie a strecurării poveştii scrise şi citite în o mie şi una de nopţi, despre această insinuare a poveştii în interiorul învălmăşelii zilelor decapitate la rînd, tocmai despre aceasta este vorba în viaţa mea de scriitor. Mania aplicării modelului - să-l numim **un model al sfîrşitului** *- la viaţa concretă cu zilele ei în şir (aparent) infinit. Într-un fel „Eul auctorial" al poemelor mele este* **eu însumi** *întins deja pe catafalc. Povestea fiind un mod de a învăţa moartea. Lăsîndu-te (de)scris de poveşti îţi asumi şi îţi instaurezi în fiecare zi trăită propriul sfîrşit.*

A asculta (a citi), a spune (a scrie) poveşti este şi o formă

de iubire. Într-un fel de „cuvînt înainte" la celebra culegere de basme arabe se spune: „... istorisirile celor de demult să fie învăţătură celor de acum, aşa ca oricine să vadă întîmplările prin care **nu el, ci alţii** *(s.m.) au trecut: atunci el va cinsti şi va cîntări cu luare-aminte vorbele noroadelor apuse şi ceea ce li s-a întîmplat lor, şi se va chivernisi." Modalitatea de „a te chivernisi" cu ajutorul poveştii este chiar* **modalitatea iubirii**. *A renunţa la tine pentru a putea primi înăuntrul tău aproapele, apropiatul şi/sau Îndepărtatul. A asculta poveşti înseamnă deci şi a te curăţi de orgoliu, a învăţa să (te) înţelegi cuprinzîndu-te în faptele altora, în fapte-model.*

*

* *

Iată un mod de a descrie o lume căreia Povestea i-a numărat toate firele din cap, o lume mîntuită, existînd în permanenţa apocalipsei sale: „De cumva te-ndoieşti că Dumnezeu vede tot ce se face, gîndeşte-te că tu, om fiind şi pămînt, poţi vedea deodată în mai multe locuri. Înţelege dar, cu cît mai mult poate aceasta Dumnezeu, care toate le vede pînă la grăuntele de muştar, ca unul ce tuturor le dă viaţă şi pe toate le hrăneşte, precum voieşte.

Cînd închizi uşile cămării tale şi eşti singur, cunoaşte că este cu tine Îngerul rînduit de Dumnezeu fiecărui om. Elinii îl numesc demonul propriu. Acesta fiind neadormit şi neputînd fi înşelat, este pururea cu tine, toate văzîndu-le, fără să fie împiedicat de întuneric. Dar cu el este şi Dumnezeu, Cel ce se află pretutindeni. Căci nu este vreun loc sau vreo materie în care nu este Dumnezeu, ca acela ce e mai mare ca toţi şi pe toţi îi cuprinde în mîna sa." (Sf. Antonie cel Mare, „Învăţături despre viaţa morală", **Filocalia**, *vol. I).*

Dacă ai şansa să te apropii de sfîrşit mergînd agale,

plimbîndu-te aproape liniştit; dacă ai norocul bătrîneţii (un fel de apocalipsă **la propriu**, *nu numai* **la figurat**); *dacă ţi se dă să duci pe picioare* **o lume a ta** *(aproape)* **de apoi**, *în care păcatul cărnii se subţiază de la sine, într-o putrefacţie-curăţitoare de mort-viu - atunci firele din cap îţi vor fi numărate prin simpla şi purificatoarea lor albire.*

Este o diferenţă între un cadavru cu părul alb, imaculat şi altul cu firele albite puţin, pe la tîmple. O diferenţă de **socoteală** *a destinului. În carnavalul poemelor, eul meu auctorial (cel* **povestit** *adică) umblă cu o mască mortuară de gaze pe figură şi cu o perucă de păr alb, coafat, strălucitor, lung pînă în pămînt, aproape prinzînd rădăcini acolo.*

*

* *

În iarna lui '87-'88 m-a bîntuit „ideea" redactării rubricii „Decese" a vreunui cotidian, cu două-trei săptămîni înainte de apariţia respectivei pagini. Mai multe zile m-am jucat cu gîndul că producerea morţii cîtorva prin doar scrierea **necroloagelor** *lor ar însemna idealul de atins al valorii poetice. (Stupid animism etc!) Apoi m-am gîndit că zeci de ani - dacă mi-ar da Dumnezeu atîta viaţă şi dacă aş fi proprietarul unui cotidian - n-aş face altceva decît să-mi scriu şi să-mi public propriile* **necroloage** *(cele ale familiei îndurerate, cele de la vecinii de bloc) zi de zi, pe cîte trei coloane. Ce şi-ar putea dori mai mult un poet decît o asemenea carieră?... Cîteva* **necroloage** *tot mi-am scris. (Aşa, ca şi cum aş fi primit nişte scrisorele de-amor...)*

Dar pînă la urmă te plictiseşti, parcă, şi de asta... Am început să mă uit cu mai mult drag la scrumieră. Atît. Şi asta pentru că mi-aduce cîteodată aminte de groapa comună. Şi mă gîndesc că, măcar de cîteva ori, ar trebui să plîngem, pe ascuns (de unii singuri, stînd pe closet, de exemplu) în scrumieră...

NECROLOG. DE PLICTISEALĂ

Doamne, zise Sf. Petru, psalmii îi mai citesc doar, aşa, cîţiva; Evanghelia: numai pe sărite; nici măcar rubrica „Decese“, aia în care tot noi hotărîm cine-apare... Nu, Doamne, nu ne mai citeşte nimeni de ani şi ani de zile! Pînă şi de moarte s-au plictisit. Nici ea nu le mai ajunge! Ştii ce-au ajuns să spună? Că pămîntul din morminte e negrul pe care Ţi-l cureţi Matale de sub unghii şi că cimitirele sînt scrumiera în care Ţi le tai!! Ăştia nu mai cred că e pe sfîrşite, ci că stai Matale pe vine şi nu mai termini ce-ai de făcut acolo... „Jupiter Cacans“ - aşa spun, cu urechile mele i-am auzit!!!

- Stai, mă, Petre, zise

Pios omagiu bunului şi regretatului nostru unchi POPESCU. Familia Ionescu.

Înmărmuriţi de durere, copiii şi nepoţii anunţă decesul bunului şi dragului POPESCU, fost redactor-şef la revista „Presa de azi“, exemplu de cinste şi corectitudine, pentru cei din jur.

Să ne amintim de privirea luminoasă a dragului nostru POPESCU şi de tata-POPESCU, fost director la OCL Alimentara, la 3 ani şi respectiv 3 ani şi 11 luni de la deces. Geta, soţie şi fiică.

Dumnezeu, ia-o şi tu mai încet...

Poate ne-ar trebui ceva, aşa din inimă, adevărat, din tot sufletul, cum să-ţi spun... Ce-ai zice tu de Popescu? Dacă l-am da pe ăsta la ziar?... Le zice bine, e talentat... S-ar bucura lumea, ne-ar mai citi... Nu spunea el odată că stelele de pe cer sînt deja putrezite şi că mii şi milioane de morminte rod la Pămînt ca viermii, de n-o să mai rămînă pînă la urmă din el decît o luminiţă? O candelă, o stea?... Păi, vezi? Parcă sună altfel... Cosmogonie, mîntuire, lumină!... Nu aşa zicea Popescu-ăsta? Eu cred c-ar fi bine să-i dăm mîine toată pagina...

- Că bine zici, Doamne!, răspunse Sf. Petru. E o idee! Şi dacă tot Te-nduri Matale de el, hai să-i dăm rubrica „Decese" pe-o lună-ntreagă...

Poemu' e-un mormînt de profanat pe dinăuntru. Stai în el ca un copil care se-aude rîzînd din burta maică-sii. Şi de-atîta rîs se face frig la mama în burtă, trage curentu'. Se face de parc-ar ţine gheaţă mama în burtă - nu pe mine. O doare. Îi vin aere reci şi pe sus, şi pe jos. Gaze de rîs.

Poetu' mort şi-ntins pe catafalc. Vin copiii de la el din bloc să-l mai vadă o dată. Rîd. Gonesc ţînţarii, că-l mai ciupesc încă. Viorel de la cinci îl apasă cît poate el de tare la colţul ochilor ca să-i mai curgă o lacrimă. Îi scriu ceva

POPESCU, neobosit, înţelept, sublimul nostru tătic ne-a părăsit acum un an. Deşi prezent permanent în gîndul şi sufletul nostru, dorul nestins şi disperarea ni se vor alina numai la marea noastră întîlnire de dincolo. Tuţică fiu, Ionel ginere.

Acum 10 ani s-a stins din viaţă dar nu şi din noi octogenarul profesor gorjean POPESCU. Inimile noastre îi sînt pururi candele: Vali, Doina, Mihăiţă, Dănuţ.

Lacrimi, cuvinte, flori, gesturi, gînduri nu ajung pentru cel mai minunat şi pur tînăr domn POPESCU. „Mon cher" va trăi veşnic pentru mine, pentru toţi pacienţii şi studenţii noştri, pe care cu mult devotament şi pasiune i-a ajutat. Dumnezeu să-i răsplătească viaţa veşnică prin neuitare. Multă dragoste şi respect pentru mama lui. Dr. Pandele Ionescu.

pe talpa pantofului şi se duc acasă. Că-i tîrziu.

Stai în poem ca-n pămînt. Ca puroiul în bubă.

- Da, Doamne, spuse vesel Sf. Petru, că-n Popescu-ăsta i-aşa o-nghesuială de poţi să-i dai Matale şi-un cimitir întreg în folosinţă - tot nu i-ar ajunge cît de cît să se liniştească. Le vrea pe toate deodată: o zi-n mormînt, o zi în mă-sa, o zi de-a-n picioarelea! O oră pe-aicea, pe la noi, o oră - la dracu!! Ăsta-i, Doamne, omul care ne trebuie!... N-a umblat decît vreo 33 de ani pe-acolo, pe Pămînt, şi s-a şi gîndit să facă o cerere de 33 de mii dedesubt: sub cruce!... Măcar de s-ar mai curăţa şi el niţel... Aşa zice...

- Da, Petre, chiar că i-a-ntrecut pe toţi... Acum două-trei nopţi l-am găsit trist. Se gîndea că din el cu siguranţă o să putrezească totul. Şi oasele, şi hainele, şi ochii. Se gîndea că nimic n-a rămas fără păcat în el. Că numa' nevoile, scîrnăviile-alea, mă-nţelegi, or să rămînă-ntregi din el atunci, la Înviere. Că astea or să-i fie lui trupu' ăl nou, de apoi. Săracu'! Aşa se crede el de păcătos, Petre... Lu' ăsta trebuie să-i dăm rubrica

Doamna POPESCU - Mamiţa, ne va lipsi. Nuţi şi Adriana.

Cu adîncă durere promoţia 1924 ofiţeri cavalerie şi veteranii regimentului 3 Roşiori anunţă moartea fulgerătoare a bravului lor camarad POPESCU, prezentînd sincere condoleanţe familiei îndurerate.

Ionescu, cu adîncă durere în suflet, anunţă încetarea din viaţă a scumpului lui cumnat POPESCU. Nu-l voi uita niciodată.

A murit unchiul nostru POPESCU (Popică), literat şi traducător de migală şi talent deosebite. Înmormîntarea va avea loc marţi 11 august, cimitirul Bellu. Informaţii telefon.

Sofia soţie, Jenica mamă, Bogdan fiu, Irina şi Viorica nurori anunţă cu adîncă durere stingerea din viaţă duminică dimineaţa după o lungă şi grea suferinţă a iubitului lor POPESCU. Înhumarea va avea loc marţi 11 martie, ora 15, la cimitirul Capra. Relaţii tel. 57.33.21.

„Decese" pe viaţă, zise îngîndurat Dumnezeu.

Cu poemu' e ca-n rai, ca pe lumea de-apoi, ca-n ogradă. Că, vedeţi, pentru porcu' mistreţ, porcu' tăiat de Crăciun e un fel de sfînt martir, iar pentru raţele sălbatice, raţele din curtea omului duc cu totul altă viaţă. Domestică. Civilizată. De apoi. Gîştele domestice sînt tot gîştele călătoare, dar moarte de mult şi reînviate în grădina omului. Fericite, fără probleme, fără necazuri. Aşa şi poemu'. Ca-n rai, ca-n ogradă. Sfîntul vierme domestic, după mii şi milioane de ani a învăţat să te gîdile doar. Plăcut, sub bărbie, în timpul somnului. Sfintele muşte şi sfinţii ţînţari vin în roi, îţi sug cu toţii dintr-o dată sîngele şi zboară cu el pe geam. De poţi să vezi cu ochii tăi cum te pierzi. În zări. Spre depărtări. Te duci cu poemu'. Domestic. Ciugulind, cotcodăcind prin grădina aia a Domnului.

POPESCU. Se împlineşte un an de la trecerea lui în nefiinţă. Pomenirea, după datini sîmbătă 29 noiembrie ora 11,30, cimitirul Bellu.

Asociaţia locatari nr. 27 Slobozia anunţă încetarea din viaţă în ziua de 7-IX-1975 la Rm. Vîlcea a preşedintelui Comisiei de cenzori, fost şef-contabil de la Combinatul de lianţi Slobozia. Om de o noblеţe sufletească deosebită POPESCU, şi transmite familiei îndurerate sincere condoleanţe.

Mama şi fratele anunţă trecerea unui an de la dispariţia avocatului POPESCU caracter integru şi devotat.

Un an de durere şi lacrimi de la decesul iubitului nostru soţ şi tată POPESCU. Florica soţie, Emilia fiică, Dori ginere, Doina nepoată. Comemorarea la Biserica Domniţa Bălaşa duminică.

- E clar, Doamne! - zise Sf. Petru - Popescu-i omu' nostru! Lu' ăsta toate-i sînt viermi! Toate rod la el. De dimineaţă pînă seara! Şi lumina, şi-ntunericul, şi, cînd îl pupă, femeia; şi sîngele - aşa de tare-i curge prin vene că-i ros şi pe dinăuntru, nu numai pe dinafară. La fel! Şi are pe inimă numa' bătături - aşa de tare-i bate că i se roade de piept cum îi rod pe alţii pantofii. Lu' Popescu ăsta imediat o să-nceapă să-i izvorască la cap lumînarea. Şi candela, Doamne! O să curgă flăcăruie dulce. Miere de-asta fierbinte, de-a noastră. Să se-adune lumea să bea. Omoară-l, Doamne! Adu-l aici! Că morţii ăştia de prea multă vreme se ţin cu amîndouă mîinile de crucile lor de deasupra. Că parc-ar ţine de steaguri, de pancarte şi de drapele. Păi, cît or să mai stea aşa, ca la paradă, ca la defilare fără s-o-nceapă odată şi-odată?! Cheamă-i, Doamne, pe-aicea, pe lîngă noi! E clar: Popescu. Ăsta-i omu' nostru! Îi dăm, aşa, vreo treizeci de hectare de-nmormîntare... şi gata! Cu el terminăm şi rubrica asta: „Decese". O-ncheiem. Ce să mai aşteptăm?...

Poemu' e-un mormînt de

1 septembrie - doi ani de singurătate şi de dor de cînd dragul meu economist POPESCU m-a părăsit fulgerător. Comemorarea tristei despărţiri în comuna natală unde este reînhumat. Soţia.

În singurătate şi cu aceeaşi durere păstrez amintirea iubitului meu POPESCU la 10 ani de la dispariţie, Elisabeta.

Un gînd pios şi înlăcrimat la împlinirea a 6 luni de la decesul dragului nostru tată şi soţ POPESCU. Nu îl vom uita niciodată. Soţia, copiii, nurorile, ginerele şi nepoţii.

Lacrimi şi dor nemărginit pentru scumpul nostru inginer POPESCU la trecerea a 6 ani de la dureroasa despărţire. L-a răpus a valului mînie/ Dar amintirea lui e veşnic vie. Comemorarea va avea loc în ziua de 15 aprilie, ora 11, la cimitirul Ghencea Civil. Soţia şi familia.

profanat pe dinăuntru. Stai în el ca un copil care dă prea tare din cap, în burta maică-sii. Şi se aude: pleosc, pleosc! pleosc, pleosc! bătînd clopotul de carne.

Stai în poem ca-n pămînt. Ca puroiul în bubă. · Aşa, de plictiseală.

Mereu neconsolată, anunţ împlinirea a 3 ani de la pierderea dragului meu soţ POPESCU, cu a cărui moarte nu mă pot obişnui. Cecilia.

NECROLOG FERICIT

Aşa se spune. Ca-ntotdeauna: ce-i păsa lui? Nici de casă, nici de nevastă. El tot cu frumosu'! Numai de grădină, de flori îi păsa lui. Stătea toată ziua pe prispă, sorbea dintr-un şpriţ şi-şi mirosea numele. Că sădise-n grădină nişte crizanteme, le aranjase, aşa, de făceau, literă lîngă literă, numele lui: P-O-P-E-S-C-U. Din flori. Numai că miroseau prea tare crizantemele-astea. Ce mai, flori de mormînt: duhneau! Aşa se spune.

Muştele - fericite, ca orice muscă la duhoare. Zburau din O în U şi făceau să se iubească E-ul cu S-ul. În fiecare noapte, Popescu se ducea c-o lumînare şi-ncălzea pe îndelete crizantemă cu crizantemă, să le mai ia din miros. Şi înfloreau florile-alea într-un an cît altele într-o sută.

Era şi-o fată prin vecini, o fată de vreo şaptîşpe ani. Venea seară de seară la Popescu în grădină, lua cîte-o rază de soare, de lumînare, de ce-o fi fost, o-mpăturea bine, o subţia între degete, o răsucea, o deşira, iar o-mpletea, de parc-ar fi fost sabie de-aia de samurai, de-o-ncingi într-o sută de focuri şi-o răceşti numai în zăpada dintr-o anumită zi a anului. Şi pînă la urmă făcea fata un fir alb şi i-l înfigea lui Popescu în cap sau în barbă; fără să-l înţepe prea tare. Numai că el se cam gîdila de la crescutul ăsta de fire albe. Aşa se spune. Au rîs ei seară de seară şi s-au distrat pînă s-a trezit Popescu cu toate firele numărate.

ARTA POPESCU

Şi cum stătea el, aşa, liniştit, uite-ntr-o zi şi ţiganca din colţ, florăreasa, se iţeşte de după gard, se uită la nume, se minunează şi zice: „Aoleo, dom' Popescu, să moară mama cine-a mai văzut aşa crizanteme!... Dă-mi mie S-ul ăsta şi te fac om bogat, dom' Popescu!..." N-a stat pe gînduri. I l-a dat imediat. Azi S-ul, mîine U-ul, poimîine P-ul şi tot aşa... Ce-i păsa lui? Stătea pe prispă, sorbea din şpriţ şi mai scăpa şi el de miros, de duhoare...

Numai în ziua cînd a rămas doar cu O-ul l-a cules, a aprins crizantemă cu crizantemă, şi l-a pus, arzînd, - coroniţă - pe cap şi s-a dus pînă-n fundul grădinii, de unde auzise el de la tat-su că-ncepea orizontu'. Şi-a stat, aşa, în pervaz, aşteptînd mult, privind în gol, de nu mai ştiai: se uită de dinăuntru-n afară sau din afară-năuntru. Şi, într-un tîrziu, a luat-o agale, în pas săltat, mai mult într-un picior, cu fata aia de mînă, aşa, pîn'zare. Cu fata aia din vecini.

Atunci, spune lumea, s-a auzit în cartier „o muzică d-aia, domne, ca dă sfere, cum să zice, da' cîntată-n marş, aşa, parcă de vreo fanfară... Pă onoarea mea!..." Şi se aude acea muzică, din cînd în cînd, pînă-n ziua de azi. Prin cartier, pînă departe...

MARELE NECROLOG

- un psalm al lui Popescu -

Da, Doamne. Chiar aşa. Că-n viaţa asta a mea ce să fi făcut şi Matale cu unu' ca mine?! Păi, ce?... Ştie careva de cînd sînt eu bun de dat la Marea Ta Publicitate?! De cel puţin zece-cinşpe ani ar fi trebuit să-mi scrie rudele şi prietenii necrologul. În piaţă, cu trupurile lor. Da-da... cu trupurile să-l fi scris! Ca să-l poţi vedea, ca să-l citeşti mai bine Dumneata de-acolo, de sus. Şi să-Ţi zici: „Uite că pe-ăsta-l dau mai ieftin. Ce-ar fi să-l iau? Mi-ar prinde bine pe lîngă mine, pe-aici. Măcar de-un bibelou, de-un suvenir, de-o floare." Zău, Doamne, că bine-ar fi măcar acum să-mi scrie rudele şi prietenii necrologul. Pe bulevard, în faţa blocului. Cu trupurile lor, literă lîngă literă. Şi-un verişor c-o verişoară, îndrăgostiţi, să se sărute prima oară, stînd frunte-n frunte în căciuliţa „î"-ului de la „familia îndurerată..."

Păi aşa! C-acuma, Doamne, cum să-Ţi zic?, Matale crezi că pîn' la urma urmelor chiar o fi vrînd cineva să stea pe-aici, aşa, cu picioarele-nfipte-n pămînt şi-n rest, pînă la brîu, în nori?! Dumneata crezi că noi nu ne uităm la orizontu' ăsta ce aproape e şi ce înalt s-a făcut şi cum zumzăie îngeraşii Matale şi se lovesc de el ca muştele de geam cînd vor să intre?! Dumitale ţi se pare că noi nu ştim ce bun mijloc de producţie e pămîntu' nostru?! Ah, Doamne! Şi din ce în ce mai perfecţionat!! Păi numa' cimitiru' de la mine din cartier poate curăţi, putrezi şi topi, într-un singur

an, carnea produsă în aceeaşi perioadă de timp de şapte abatoare. Şi-oricum, majoritatea mormintelor de la noi fac de mult timp, din proprie iniţiativă, muncă voluntară. Să vezi Matale ce recoltă-Ţi iese la a din urmă campanie de seceriş de pe ogoarele noastre!

Da, Doamne. Că poate ne dai şi pe noi la Marea Ta Publicitate! În pieţe, pe străzi, în gări şi prin parcuri: cu toţii să ne scriem necrologul, îngenuncheaţi, cu trupurile noastre, literă lîngă literă. Copaci aliniaţi, casă lîngă casă, bloc lîngă bloc, străzi şerpuind - doar litere să fie. Rîuri curgînd în scris de mînă, ondulat, dealuri surpate în rînduri, păduri şi mări de litere în vînt şi-n valuri. Şi toate, Doamne, către Tine. Iar Tu, peste scrisoarea asta aplecat, blînd să zîmbeşti şi să Te bucuri. Cu degetul, încet, să urmăreşti: **„Urgent. Vindem casă, maşină, haine şi bani. Sîntem alături pentru a primi un ultim pios omagiu. Prieteni, colegi şi vecini. Bunic şi tată, noră, mamă, fiu şi soră. Cu toţii, într-un suflet, de vînzare! Îndureraţi. Preţ avantajos. Nemîngîiaţi. Stare foarte bună.“**

Iar de la orizont, de peste blocuri să răsară, în loc de soare, fumegînd uşor, aprinsă la capul nostru, al fiecăruia şi-al tuturor, o uriaşă, blîndă lumînare.

NECROLOG.
FĂRĂ APROBARE

Bine..., acuma ce să mai zicem?..., înţelegem şi noi: copleşiţi, nemîngîiaţi, neţărmurită durere. Dar, în aceste clipe grele, nu trebuie să ne gîndim că, totuşi, ce-a făcut el, chiar el, Popescu, pentru certificatul ăsta? Ăsta, de deces? Cum l-a obţinut el de fapt, domnilor?! Că de-abia împlinise 30 de ani! Bine-bine..., înţelegem: o neştearsă amintire... Dar a murit el pe picioarele lui sau tot pe capu' lu' ta-su, săracu', Dumnezeu să-l ierte? A-ncercat cu femeile şi cu băutura?! A-ncercat cu nopţile pierdute? Nici măcar o pneumonie, acolo, darmite o incurabilă!! Ştim noi! Tot taică-su... Cu relaţii, cu plocoane - pe-acolo, pe sus, domnilor!! Din ce în ce mai sus!!

În timp ce tocmai se rosteau aceste vorbe, el, Popescu, se gîndea la toate ţigările pe care le fumase. I-ar fi plăcut ca din mucul strivit al vreuneia, măcar o dată să se fi prelins, aşa, în scrumieră: o lacrimă. O lacrimă de mulţumire. Că s-a terminat ea, ţigara, da' uite că te-a făcut fericit. C-ai fumat-o la o cafea, după o masă copioasă.

El, Popescu, se simţise întotdeauna mult prea bătrîn ca să mai poată trage apa. Iar acum, de-acolo, de jos, din bazinul rotund, de faianţă, al closetului său cu două camere confort III, îi era chiar imposibil s-o facă. De cîţiva ani buni ajunsese acolo. Mirosul devenise de nesuportat. Şi-apoi, ce mamă, ce femeie îndrăgostită şi cît de mult să fi plîns ele în bazinul colector de deasupra ca lacrimile alea să-i mai poată curăţa putoarea?!...

Păi care condoleanţe?! Care pace?! Şi ce odihnă, domnilor?! Că de două luni şi jumătate îi bîntuie fantoma pe la abator! Şi cum se taie capu' la vreo vită - hop şi el în vaca aia sau porc, ce-o fi, ca să mai umble cîţiva paşi smuciţi, cît îl mai poate duce şi animalu' ăla, săracu'...

Ce atitudine să luăm în asemenea caz, domnilor? Trebuie adoptate măsuri drastice! Cîte n-ar fi putut face tinerii noştri cu energia risipită prin acest aşa-zis deces! Cîte gînduri, cîte fapte minunate dacă li s-ar fi pus la dispoziţie moartea aceasta degeaba, pe dos! Măcar să se ia şi să se pună la vreo muscă, la vreun gîndac, la vreun dăunător!... Numitului Popescu va trebui să-i fie conferit de urgenţă certificatul nostru extraordinar şi plenipotenţiar de naştere! Nici o vie amintire! Nici o neţărmurită durere, domnilor!

El, Popescu-săracu', ştia ce-nseamnă să trăieşti o viaţă-ntreagă de muribund şi simţea de mult că propriile gînduri sînt pentru mintea lui ca mirosul pentru picioarele sale.

Pe vremea lui se înfiinţaseră prin oraş nişte „centre" de colectare a materialelor uzate: hîrtie, sticlă, fier-vechi... „Recuperare-recondiţionare-refolosire": aşa se numeau. Păi, nu-i şi cavoul familiei lui tot un centru d-ăsta? Recuperarea celor decedaţi, recondiţionarea prin simpla putrezire şi refolosirea

economicoasă pe-acolo, pe sus, prin lumea de-apoi...

El, Popescu-săracu', se gîndea că decît cu mintea şi cu gîndurile ei, mult mai bine ţi-e cu inima, care ar fi - aşa auzise - un creier al viselor... Visa că de-acum încolo o să-nceapă să-i apară şi lui pe inimă, încet-încet, cîte-o circumvoluţiune... Şi pîn' la urmă o să fie toată desenată numai şi numai cu frumoase motive populare în relief, de-astea, d-ale noastre de dragoste, de inimă albastră...

Nu, domnilor! Nici o vie amintire! Nu se mai pot admite astăzi asemenea practici. Astăzi, cînd mii şi mii de cetăţeni în etate, înainte de a merge la lucru, se aşază la coadă, la rînd la groapa proaspăt săpată în cimitir şi, răbdători, plini de înţelegere, o încearcă să vadă cui se potriveşte! Nu, domnilor! Nu vom aproba familiei condoleanţele noastre. Nu! Nici copleşiţi. Nici nemîngîiaţi. Nici neţărmurită durere.

NECROLOG MIORITIC

CIVILIZAŢIE. Era unu' odată, pîn' Praga p-acolo, pă la cehi - ţară bogată, domne, civilizată, ce mai: Europa!... cică era unu' tare, om dăştept, cult, îl ducea capu', nu glumă... unu': Kafka. Zice lumea că după zeci dă mii dă chinuri şi dă experienţe d-astea d-ale lor: cic-ar fi reuşit să-ngraşe gîndacu' cît omu'... Extraordinar, domne! Ce să mai spui?!... Ţi-a luat piuitu'!!! Şi noi - ciuciu! Vai dă capu' nostru! Ne chinuim dă ani şi ani dă zile, experimentăm, şi tot degeaba... Am auzit că e şi la noi unu', unu' Popescu, dă-i dau ăştia bani grei, da' n-a reuşit nici pînă-n ziua de azi să-l îngraşe decît d-un pudel, acolo, d-o oaie... Îşi plimbă noapte de noapte turma de gîndaci cafenii pîn' Militari, pîn' Drumu' Taberei ca prostu'. Auzi! A-ngrăşat şi el gîndacu' ăsta al nostru, de bucătărie, cît mielu', a-ngrăşat şobolanu' cît porcu' şi acuma se dă mare. Auzi! Cică să-i tăiem noi dă sărbători. Aoleuu!!!... Românu' - tot român! Leneş, putoare. Păi aşa nu mai ajungem, domne, niciodată, nicăieri!

TALPA CERULUI. Mai mulţi înger-îngeraşi strîng cerul de pe pămînt ca pe-un covor de pe podea. Îl fac sul. Vor să mai facă „puţină" curăţenie. Şi orizontu' vine! Se-apropie! Calcă totul cu o talpă moale. Striveşte, aşa, în cea mai mare linişte, tot ce-ntîlneşte-n cale. Fără nici un zgomot.

POPESCU-GROPARU: Eu mă sui, cu un ciocan mare în mînă, drept în vîrful copacilor. Mă sui cu un ciocan uriaş, de carton, de mucava, drept în vîrful plopilor de pe strada mea. Şi bat copacii în pămînt cum ai bate cuiele la capacul sicriului.

LIMBA LADULUI. Nu mai poate să vorbească nimeni. Nu mai poţi decît să rîzi. Atît. Un bărbat vrea să-i spună femeii **te iubesc**. Deschide gura şi nu se aude decît: ha,ha,ha! hi,hi,hi! Un cerşetor vrea să ceară un leu. Deschide gura şi nu mai poate spune decît atît: hî,hî,hî! ho,ho,ho! Crainicul vrea să anunţe ştirile. Deschide gura şi zice: he,he,he! chi,chi,chi! Orice-ai vrea să spui, oricît te-ai chinui, nu-ţi ies pe gură decît chicoteli şi hohote. Nu mai poate să tacă nimeni.

Nu vreau să „înspăimînt" cu aceste patru imagini apocaliptice. **Vreau doar să spun că mi-e foarte bine. Odată cu vîrsta, cu bolile, cu bătrîneţea, trupul îmi putrezeşte în suflet ca-ntr-un mormînt. E foarte bine pentru că, începînd de pe la 40 de ani, odată cu junghiurile, cu reumatismele, cu zbîrciturile şi cu toate celelalte, trupul începe să stea în suflet ca-n mă-sa. De-abia de-atunci începe trupul să fie cu-adevărat frumos, începe să se frăgezească. Şi, de fapt, oricine poate vedea ce frumoasă-i lumea asta la cei o mie nouă sute nouăzeci de ani ai ei împliniţi. O fi făcînd ea pe ea mereu, din pîrîiaşe, dar tot are, aşa, un nu-ştiu-ce, un vino-ncoa şi nişte munţi şi nişte stele... de poţi să mori după ea!**
Ce să mai vorbim de soră-sa geamănă, aia, ailaltă, ştiţi dumneavoastră care... Eu, unul, n-am de ales: asta am fost, asta sînt şi asta rămîn - UN NECROFIL!!!

MIOARA („Năzdrăvana") şi cîinii (cei mai bărbaţi, în veci neconsolaţi) anunţă cu profundă durere dispariţia fulgerătoare (pe

l-apus de soare) a bunului şi dragului nostru CIOBAN (moldovean), 30/1,85/80, fără obligaţii, brunet, mustaţă (spicul grîului), ochi negri, onest, fără vicii, doreşte tînără atrăgătoare, suplă, mîndră, gospodină, crăiasă, în vederea căsătoriei. ÎNHUMAREA va avea loc duminică, ora 12, la stînă. Mulţumim cu această ocazie celor ce au fost şi vor fi întotdeauna alături de noi: brazi şi păltinaşi, preoţi şi nuntaşi; păsările mii şi stele făclii. Dragoste. Un pios omagiu. Lacrimi şi dor (detalii+foto). Post-restant.

*

* *

Peste dealuri şi văi ninge roz. Adică nu ninge cu apă îngheţată, ci cu vin îngheţat. Peisajul pare pustiu. Numai nişte înger-îngeraşi îşi mînă departe, în sus şi-n jos, turmele albe de porumbei.

cum sînt că sporește mireasma
de »hoit« a vieții astfa cum
descoperă ceva semne ale
»putrezicianii« a oamenilor
și lucrurilor — sînt deja fericit:
el și început să mă poarte pe
aripile ei aducer lumii de
bogăția blândă și
luminoasa a Ființării.

ARTA POPESCU

DESPRE MOARTE, NOAPTE ŞI LITERATURĂ

ÎNECUL. Din fericire am avut devreme, înainte de a împlini 7 ani, experienţa morţii. Era cît pe-aci să mă înec în rîul Argeş. Ţin minte precis cele cîteva zeci de secunde ale acestei situaţii-limită (un eveniment feeric, aproape miraculos). Ca orice posibil înecat, am făcut şi eu sforţări disperate pentru încă o gură de aer. Cînd îmi treţea apa peste cap, cînd ieşeam eu, din nou, la suprafaţă. Pe tot parcursul acestei lupte, aveam însă răgazul de a contempla împrejurul· depărtat, cu o pace de un verde spre negru, mari, bătuţi de vînt, totul în lumină paternică, de amiază. **Contemplam şi mă înecam**. *Am simţit atunci - reţin „sentimentul" - blînda melancolie a morţii. Cum se spune că se întîmplă de obicei, mi s-au perindat şi mie prin faţa ochilor, aproape instantaneu, evenimentele vieţii întregi (deci evenimentele copilăriei mele de pînă la 7 ani). Retrospectiv, înţeleg că în acele clipe în mine s-au condensat, dincolo de timp, şi adolescenţa, şi maturitatea, şi bătrîneţea. Viaţa mea ţinea cu tot*

dinadinsul să se împlinească indiferent de cît trecuse din ea şi indiferent de cît aş mai fi avut de trăit. Am căpătat la o vîrstă fragedă, dintr-o dată (prin experienţa morţii), sentimentul timpului. Aşa cum se capătă el de obicei: prin chiar brutala condensare a temporalităţii, prin detaşare de timp.

Înecul de dinainte de 7 ani a fost prima mea experienţă de scriitor. În fiecare noapte de insomnie cu cărţi şi stilou s-a repetat ani după ani experienţa-limită a trăirii detaşate de viaţă. (Cu bucuria inerentă acestei trăiri). Scrisul fiind un fel de masturbare meta-fizică. Am simţit pe pielea mea, în o mie şi una de nopţi treze, acea „catastrofă exemplară" a dezmăţului cu propria renaştere, dezmăţ oferit mie însumi ca - aşa-zis - spectacol de binefacere. Ca şi a muri, a face literatură e tot o **acţiune contemplativă**. *O contemplare pe viaţă şi pe moarte.*

PERNA. *Împotriva oricărui psihanalist, oricît de rafinat, voi crede pînă la capăt în paradoxul purităţii afective a sexualităţii infantile. Chiar dacă statul pe oliţă dă copilului „grozave" plăceri, el este încă tot cu un picior în rai pentru simplul motiv că nu-i este ruşine. Nu simte încă nevoia de* **frunză**. *(Cred că se poate stabili o legătură între sexualitatea purificat-infantilă şi neştiinţa voluptuoasă a poetului care pentru o anumită „frumuseţe" îşi permite cîteodată să nu se gîndească şi la* **Adevăr** *sau la* **Bine**.*)*

Dormeam încă într-un pătuţ cu gratii de lemn cînd am avut - cred - primele relaţii amoroase. Obiectul dragostei mele era propria pernă. Se pare că ea „întrupa" un întreg bordel cu un singur client de vreo 4-5 ani: subsemnatul. De-abia aşteptam să merg la

culcare pentru a-mi alege (în persoana pernei mele) una din femeile visate: ori pe cea brunetă cu ochii verzi (mai suplă), ori pe cea şatenă, ori blonda durdulie - singura de numele căreia îmi amintesc: LOLA (!). (Deci perna purta în fiecare seară, înainte de culcare, un nume de femeie. Perna pe care o strîngeam în braţe şi o sărutam „exersînd" pentru adevărate, viitoare femei.) Îndrăgostirile mele din pătuţul cu gratii de lemn erau o iniţiere în tainele oricărui fel de dragoste de pe lumea asta. Scrisul fiind unul din acestea. Identificarea cu cele citite în concentrare maximă, adunarea pînă la capăt a minţii asupra celor ce tocmai le scrii sînt (şi) acte erotice. Aşa cum în jocul de-a războiul participanţii-copii sînt chiar împuşcaţi. (Cărţile ar trebui ţinute în formol. Ca şi avortonii, ele nu sînt altceva decît viaţă înainte de naştere, produse „moarte" ale iubirii.)

În pătuţul meu cu gratii de lemn am exersat erosul ca sursă a imaginarului şi purul imaginativ ca bucurie erotică. Era un fel de utopie a lecturii, a dragostei scris-citite, un fel de erecţie spontană produsă la o lectură adolescentină din Platon sau din Rilke, să zicem.

„Discursul îndrăgostit" al literaturii nu este doar o **acţiune** *cum sugerează Barthes.* **Este acţiune contemplativă**. *De iubire poţi fi - într-adevăr - muncit. Dar cu iubirea (şi mai ales cu ea) te şi odihneşti.* **A face** *sau* **a fi** *dragoste. Erosul, ca şi literatura, poate deveni* **o acţiune** *în afara timpului, dincolo de naştere şi moarte.*

***OLIŢA DE NOAPTE ŞI STELELE**. Pe cînd aveam vreo 16 ani, tata mi-a lăsat ca moştenire moartea lui. Încet-încet, complexul oedipian mi s-a transformat*

într-un **complex thanatic**. *Complexul meu faţă de moartea-paternă. Ea era întreagă, împlinită, puternică - iar eu: plăpînd. Cum să fii egal morţii, adică lui tata? Reuşitele - interioare, exterioare - mi le imaginam realizîndu-se numai în funcţie de ea. O doream cu dragoste de fiu risipitor care numai întors acasă putea să înţeleagă că „moartea, de-o va avea omul în minte, nemurire este" (Sf. Antonie cel Mare). Stăteam şi mă-ntrebam: cum de nu mor eu odată şi-odată pentru toţi cei din jur? Le-aş fi mai apropiat, i-aş ajuta mult mai mult dîndu-le - în schimbul neputinţelor, orgoliului, răutăţilor mele - moartea mea împăciuitoare, solidă, pe care oricine s-ar fi putut baza. Şi-apoi, l-aş fi egalat pe tata. Oricine se-nţelege mai bine cu decesul tău decît cu tine. Murind, le înlesneşti celor doritori iubirea pentru mult mai respectabila ta persoană.*

Apoi, încet-încet, s-a estompat şi această formă de complex şi-a-nceput să apară dorinţa unei **iubiri-thanatice**. *(Te cuprinzi de* **odihna** *gîndului la moarte, de liniştea din el.) Cearta lui tata, de-acolo, de sus, către mine, a devenit încercare la care eram supus - spre mai bine. Luminozitatea la-nceput orbitoare a morţii-paterne (luminozitate de neon stricat, ţiuind obsedant) a devenit lumină blîndă, caldă, matern-ocrotitoare. Lumină de candelă. (Acea candelă aprinsă ani după ani în camera bunicii, lumină care te ajută noaptea să vezi întunericul; candelă stea-polară.)*

Prima amintire este cea în care tata a ieşit cu mine, într-o noapte de vară, în cerdacul unei case, la ţară. M-a însoţit grijuliu. Eu trebuia să stau, la acel ceas tîrziu, pe oliţa de noapte. Nu puteam fi lăsat de unul singur. Iar în tot răstimpul în care **am făcut**, *tata mi-a*

arătat stelele, mi-a explicat poziţia lor pe cerul spuzit de deasupra. Cerul acela nocturn - înţeleg eu acum - era luminat de candela din camera bunicii. Lumină răsărită de la un orizont la altul. **Lumină de lux**. *Lumină pe care tata mi-o explică şi acum, liniştit.*

Aceasta este - dintre cele trei pe care le consider fundamentale - amintirea **înminunării**. *Cea a bucuriei cutremurătoare. Aproape sigur că atunci am avut prima experienţă a gîndului că Frumuseţea lumii provine din* **nelumesc**.

***NOPŢILE CÎŞTIGATE**. Fiecare noapte de „lucru" cu scris-cititul poate fi o încercare de aducere în prezent a Apocalipsei. O apocalipsă individuală. Fiecare noapte de insomnie este o judecată de apoi a zilei care tocmai a trecut. Toate nopţile nedormite, puternic-treze ale unei vieţi* **lucrează** *la Frumuseţea judecăţii din urmă a acelei vieţi. Iată un mod prielnic pentru a te pregăti pentru Judecata reală, Cea adevărată. Să spunem că, trăind în total 50 de ani, primii 25 i-ai făptui, iar următorii ţi i-ai* **pierde** *în contemplare, în curăţirea vieţii tale de ea însăşi. O existenţă (şi nu numai cea de scriitor noctambul) cuprinde simultan* **istoria** *ei propriu-zisă şi partea ei de* **rai**. *Întotdeauna şi niciodată e şi nu e „spartul tîrgului". Pentru mine: mereu dorita şi prea puţin prezenta Frumuseţe a Apocalipsei. Bietul meu extaz.*

*

* *

De pe la 15-16 ani mă îndeletnicesc numai noaptea (şi luni întregi noapte de noapte, chiar) cu scrisul şi cititul. Această grămadă de nopţi nedormite fiind o treaptă a iniţierii mele în moarte. (Iniţiere: pentru că

întunericul acoperă cu pîntec matern oamenii, casele; pentru că somnul celorlalți înlocuiește în aerul orașului vînzoleala de energii fizice și mentale ale acțiunii cu aerul mai ușor al viselor; pentru că noaptea face văzutul mai nevăzut și invers, orice contemplare și ieșire din timp stînd, oricînd, sub semnul nopții.)

Este - cred - indicat să citești și să scrii noaptea. Realizezi astfel **la propriu** *ceea ce oricum se adeverește* **la figurat**. *Iată ce am descoperit într-o carte a unui profesor de la care am avut multe de învățat (Mihai Zamfir): scriind „autorul face noapte în jurul său, adică impune (...) oprirea timpului pentru a-l putea comenta. El creează automat «noaptea», **id est** orele de veghe, fără de care ar fi imposibilă orice notație." Dacă te apuci cu amîndouă mîinile de cărți și de stilou (cum te-ai apuca de o creangă de la buza prăpastiei cînd băul ei ți se deschide sub picioare), mi se pare absolut normal, deci, să devii insomniac.*

*

* *

În timpul nopții viața e scurtă, pentru că intensitatea clipelor sporește mult față de cea din trecerea lor în ritm zilnic. Deși nu te deplasezi nici măcar un pas, „drumul" de noapte este singurul drum arhiplin de călătorie: cea în care ferestrele tremului, fiind (complet) întunecate, nu te lasă să privești decît în gol. În golul nopții-treze n-ai altceva de făcut decît să umpli (cu disperare liniștit-împăcată) acest gol pe care ziua amneziacă te face să-l pierzi din vedere. Existența de zi cu zi opusă scrisului de rînd cu rînd. S-ar părea că scriitorul e scindat într-un om diurn și unul nocturn. Noaptea-albă este, însă, partea din timp predilectă „polarităților complementare", și nu

opoziţiilor alienante. Noaptea-albă a scriitorului repetă şi polarizează în răstimpul ei paradoxul fundamental dintre **lumen** *şi* **lux**. *Avem de-a face cu posibilitatea (care ne este mereu pusă la încercare) de a întrezări în lumina lumii de aici,* **prin** *ea, „tenebra luminoasă" de Dincolo.*

*

* *

Noaptea-albă este modalitatea de a trăi Paradoxul. Un aforism al lui Cioran se poate parafraza astfel: „Aşa cum apariţia Răstignitului a tăiat istoria în două, fiecare noapte-trează taie în două viaţa mea". Şi noaptea, şi literatura sînt **şcoală a melancoliei**, *prilejuri de a-ţi aduce moartea în gînd. Noaptea poţi vedea întunericul. Lumea (adică* **spatele lui Dumnezeu***) începe să facă spre noi gestul* **întoarcerii cu faţa**.

Pe de o parte, insomnia cu cărţi este **orgolioasă**, *fiind singurul moment în care poţi avea un privilegiu „natural" asupra semenilor. Ei dorm şi tu încerci să „trăieşti" tot ce-ar făptui ei dacă n-ar dormi. Pe de altă parte (şi chiar în acelaşi timp), noaptea-albă este* **umilă**, *fiindcă pe tot parcursul ei ai conştiinţa nefirescului tău invalid. În zori, cînd toţi ceilalţi îşi vor vedea de treburi, de muncă, de familie, tu va trebui, extenuat, să adormi. Există un fel de repartiţie pe cap de locuitor a vieţii de zi şi a contemplării de noapte nu numai în spaţiu, pe emisferele globului pămîntesc, dar şi în timp, în acelaşi oraş, de exemplu. Insomnia este repetiţia în timp a mişcării spaţiale a planetei. În timp invers. Insomniacul, în a-normalitatea sa, păstrează continuitatea vie a comunităţii sale.*

Noaptea-trează e şi un fel de rugăciune. De fapt, niciodată nu poţi şti cu toată siguranţa dacă în zori ferestrele ţi se vor lumina iarăşi. În **Patericul** *egiptean ni se spune despre un pustnic că: „în seara sîmbetelor, pe cînd se lumina spre duminică, lăsa soarele înapoia lui şi întindea mîinile la cer, rugîndu-se, pînă iarăşi strălucea soarele în faţa lui..."*

*

* *

A face din noapte zi şi din zi noapte. *Caragiale, cel care se simţea altfel decît cei din jur, care se simţea VICEVERSA chiar faţă de sine (a încercat să-şi răsucească propriul ghinion în norocul unuia din fiii săi, inversîndu-şi numele mici în numele acestuia), Caragiale, cel care nu mai suporta să simtă enorm şi să vadă monstruos (e una din explicaţiile alegerii Berlinului ca loc de exil, oraş a cărui ordine exterioară putea contrabalansa enormităţi şi monstruozităţi interioare), Caragiale a inventat celebrul personaj Lefter Popescu. Aşa cum Harpagon reprezintă tipul avarului, Lefter Popescu este o icoană a* **paradoxului**. *Iar Popescu din Lefter Popescu sînt eu. Umblu noaptea pe-aici, prin cameră, prin cartier, mereu pe-aceleaşi străzi, mă-nvîrt nebun în jurul Foişorului de Foc, în jurul mesei, îngăimînd cu voce şoptită: VICEVERSA!... VICEVERSA!!... VICEVERSA!!!... Aproape sigur că nici mie nu mi-au ieşit lozurile cum trebuie. Totul e să reuşim a le inversa. Poate le suprapunem, în inimă: pe „Eu este un altul" cu „Eu sînt Cel ce sînt". Pancarte, lozinci, urale de VICEVERSA!!! Ca să nu mai fie noapte-zi sau zi-noapte, ci una singură: senină, luminoasă, lipsită şi de stele, şi de lună, şi de soare.*

ARTA POPESCU

DIN MĂRTURISIRILE UNUI ÎNDRĂCIT

Ah. Cît de înduioşător este să fii nebun! E-aproape ca şi puişorii galbeni de găină. Pe care i-ai da cu spumă de ras şi le-ai rade cu lama pufuleţul lor auriu, bărbuţa lor blondă. Şi-apoi ţi-ar părea rău şi chiar te-ai înduioşa văzîndu-i cum piuie, proaspăt raşi, prin ogradă...

La-nceputul lui '91, de exemplu, eram convins că Apocalipsa venise în Bucureşti aşa cum venise Revoluţia din '89. Eram prezentat numai şi numai eu, în direct, zi şi noapte, pe toate ecranele televizoarelor din lume. Fiecare gest al meu avea pentru întreaga omenire o uriaşă semnificaţie. Cînd puneam capul pe pernă îmi spuneam hai, adormi, că trebuie să se mai odihnească şi ei. Eram unicul exemplu. Eram ultima cucerire a ştiinţei. Eram locuit de „dracul".

Bineînţeles că am anchetat-o pe mama. Să mărturisească odată şi-odată că, de fapt, nici nu mă născuse. Că nu sînt decît albumul cu poze al celor 11-12 avortoni ai ei. Că, la botez, eu mă topisem în cristelniţă (ca zahărul în ceai) şi nu rămăseseră decît ei, cei 12, mititei, înotînd acolo ca-ntr-o piscină la ştrand, distrîndu-se...

Cum să vă spun? Criza, nebunia e-un fel de mamă-clovn care-şi vopseşte în clovn şi ţîţa din care îmi dă să sug. Criza-i un fel

de bucată mare de carne sîngerie, putrezită, crescînd singură, ca un aluat; îngrăşîndu-se cu cîte 20-25 kg la fiecare 10 minute doar pentru că eu o mîngîi, o trîntesc lîngă mine în pat şi m-arunc ahtiat peste ea şi-o iubesc toată noaptea. Toate firele electrice, toate firele de telefon, toate ţevile, toate antenele, întreaga canalizare a oraşului, toate sînt de fapt conectate la mine. Trup din trupul meu. Depind de impulsurile mele cerebrale, de tensiunea mea arterială; de cheful meu. Numai că eu, ştiind toate acestea, mă duc în fiecare noapte să dorm la picioarele statuii Maicii Smara din Cişmigiu, ca orice copil fugit de la orfelinat; şi-n zori îmi lipesc faţa de palmele ei reci ca să-i mulţumesc şi ca să m-ajute şi să mă ocrotească şi de-acum înainte. Eu - locuit de „dracul".

Pe la-nceputul lui '91 eram mai important decît un campionat mondial de fotbal. Şi pot să vă garantez că exact ca şi orice meci de fotbal internaţional, transmis la televizor, „dracul" n-are singurătate. Pot să depun mărturie: „dracul" ştie că pînă la urmă va pieri; se şi mîndreşte cu asta; se consideră un sacrificat; numai că „dracul" n-are ce să sacrifice pentru că n-are nici speranţă, nici viitor; el nu este nici sfîrşit, nici început.

Pe la-nceputul lui '91 am rezolvat şi problema cotropitorilor ţării. Am desenat mărunt, cu pixul, pe piatra **Monumentului ostaşului sovietic** semnul sfîntului din serialul poliţist de televiziune „Sfîntul" cu Roger Moore. Am fost extrem de mîndru găsind această soluţie paşnică problemei cotropitorilor, pentru că în copilărie semnul sfîntului era pentru mine o icoană de jucărie aşa cum există urşi şi iepuri, tractoare şi femei de jucărie.

Ah. Cît de înduioşător este să fii nebun! Eram aşa, ceva, ca ultima promoţie din toate grădiniţele de copii şi din toate şcolile, chiar ultima, cea după care aceste instituţii nu şi-ar mai găsi rostul şi-ar trebui desfiinţate din lipsă de naşteri, de clienţi. Era aşa, ca şi cum ar veni un puradeu, mi-ar lua lumînarea de la cap şi s-ar juca cu ea de-a fumatul. Un puradeu negru ca abanosul care ar rîde de unul singur şi chiar mi-ar fuma lumînarea pînă la capăt. Mi-ar strivi chiştocul de tîmplă şi-ar pleca liniştit.

„Dracul" umblă pe străzi văzîndu-se numai pe sine. Zoaie gelatinoase de oglindă, zgîrci putred al privirii tale: întinse pe case, pe asfalt, pe cer, pe maşini. Chipuri, piele, haine - mînjite

cu oglindă soioasă, cenuşie. Aşa umblam eu prin oraş pe la-nceputul lui '91: văzînd în jur numai chipuri de „draci". Eu - condamnat la carceră tapetată cu oglinzi.

Ah. Criza! Nebunia!! Cît tupeu, ce ţîţe, ce craci!!! Ah. Fetiţa! Păpuşica!! Poezia!!! Cum se mai joacă ea cu mine de-a tata şi de-a mama! Cîte injecţii nu mi-a mai făcut! (Aşa cum există urşi şi iepuri, tractoare şi femei de jucărie, aşa şi poemul e-o jucărie de moarte). Ah. Fetiţa, păpuşica, viaţa de apoi!!! De-abia a-mplinit şi ea pe-aici, pe la noi, 4-5 anişori şi uite că vine şi strigă veselă, fericită: „Ce-ar fi să ne jucăm şi de-a Popescu, de-a Cristian?!" Şi mi-apucă cît ai clipi caietul cu versuri şi - svîrrr! - cu el în cristelniţă! Iar caietul - gata - s-a şi curăţat, e ca nou. Înseninează frumos, cu sufletul lui de cerneală, apa sfinţită...

APOCALIPSA, DRAGOSTEA MEA (I)

Ce bine-ar fi să poţi îngenunchea la picioarele lui Iisus-de-75-de-ani, El purtînd însemnele vindecate şi strălucitoare ale crucificării. Ce bine e să realizezi deodată că ţigara, ceaşca de cafea, scrumiera, fereastra sînt toate o revistă cu tristeţi goale. Ce bine e cînd eşti obosit şi exaltat după o noapte de scris şi insomnie să-ţi dai seama că - gata, uite! - a venit Apocalipsa. Cum vine primăvara.

Vezi, tu, duduie-tristeţe - cum să-i spun?, eu nu sînt decît ultimul şi cel mai umil dintre discipolii decesului meu, nici tălpile încălţărilor lui nu merit să le sărut, nu sînt decît justificarea lui în faţa prietenilor mei şi-a familiei... Dar crede-mă, cucoană-duduie-Apocalipsă: numai aşa am putut să fiu fericit. Şi-apoi eu sînt român, iar noi, românii, cînd ne sună ceasul, sîntem mai

întotdeauna prinşi asupra vieţii ca hoţii asupra faptului. La noi în ţară a existat şi-o poliţie specială şi foarte bine organizată în acest sens. Aşa că, pe cei mai mulţi, cum ne prăpădim, ne şi îmbracă-n zeghe şi ne trimite departe, departe... că doar tu ştii că orice cimitir e-n Siberia, şi nu, cum crede tot românu', la Paris. Şi ca mai toate ale noastre, şi decesul românesc este tot o formă fără fond, un fals în acte publice. Mulţi trebuie să se-ntoarcă printre noi şi să muncească mai departe, disperaţi, zi de zi, ceas de ceas... iar masca noastră mortuar-naţională e-o mască d-aia de plastic pe care şi-o pun bunicii de Crăciun ca să-şi păcălească nepoţii. Nu mai ţine nici la un puşti de clasa-ntîi, dar noi ne prefacem cu toţii că nu observăm şi zicem: lasă-l, bă, şi pe el să facă pe mortu'...

Ah, cucoană-Apocalipsă, duduie-tristeţe, prinţesă, metresă - am obosit. Acum n-aş mai vrea decît o solniţă umplută cu sare uscată din sudoarea femeilor pe care le-am iubit. Să stau, aşa, şi să mănînc pîine cu sare, după obicei. Ah, Apocalipsă, hai pe la mine-ntr-o seară. Bem o votcă, vorbim prostii, fumăm o ţigară. O să-ţi placă, o să mai vii. Hai să-ntemeiem un cămin fericit. Poate facem vreo doi-trei copii, să-i vedem la casa lor, în Ierusalimul Ceresc. Ah, Apocalipsă, te iubesc! Fusta ta e clopotul de la Mitropolie şi sună frumos duminică dimineaţa cînd dai din picioare şi lumea se-adună să mai aprindă o lumînare: Cucoană-tristeţe, chiar şi 99 de luni ar aştepta copiii noştri în burtă la tine, îngenuncheaţi! Numai să vrei să ni-i faci...

Eu una o ştiu şi aia bună: că orice-ar fi şi orice s-ar întîmpla, încă de-acum şi-n fiecare zi, peste preludiul şi nocturna şiroitului meu bleg, în cupa veceului întotdeauna

ARTA POPESCU

se revarsă Simfonia a 9-a, a 999-a odă a bucuriei, a apei victorioase, proaspete, curățitoare: CASCADĂ STRĂLUCIND.

ARTA POPESCU

APOCALIPSA, DRAGOSTEA MEA (II)

Prost e ăla care nu ştie ce ţîţe şi ce craci are Apocalipsa! Ăla care nu ştie ce culoare de ochi are ea! Ăla care n-a muşcat-o de buza de jos! Ăla care nu-i trimite flori în fiecare zi! Prost. Vai de capul lui!...

Prima dată am întîlnit-o pe Calea Victoriei. Aveam vreo 19 ani. Cum o iei în sus pe Luterană, după aia la dreapta pe Nuferilor, cînd dai iar colţul - nimereşti în Rai. M-a luat de braţ şi mi-a spus: „Hai pe la mine". Am tăcut tot restul drumului. M-a-ntins în pat şi-a adus cimpoiul. Era vechi şi peticit. La vîrsta aia nu ştiam că-n amor nimic nu e mai important decît cimpoiul. Mi-a explicat că acest instrument muzical e şi sora şi femeia şi mama gonflabilă a oricărui artist, că Ea visează noapte de noapte numai baloane zburătoare racordate la orgi de catedrală. „Suflă, mi-a zis, eu te iubesc şi tu îl umfli cu fiecare răsuflare. Dacă-mi place ce-o să cînte la sfîrşit - vei fi numai şi numai al meu."

Ştiţi cum se spune despre maimuţe că dacă ar bate ani în şir la maşina de scris tot ar ieşi pînă la urmă un sonet de Shakespeare. Dar vă garantez că dacă s-ar înregistra pe cardiograme ultimele bătăi de inimă ale tuturor muribunzilor din oraş - acul ăla de la aparat ar transcrie imediat cel mai frumos roman de dragoste care-a existat vreodată. Al meu cu Ea. Apocalipsa! De-atunci o caut prin toate staţiile de metrou. O caut

în sălile de disecție și-n revistele cu femei goale. Mă rog în fiecare seară, în genunchi, să-nceapă odată desenul animat cu Ea: în icoană. Numai pentru ea scriu poezii. Către Ea mi-am săpat ani după ani un Canal Dunăre-Marea Neagră în palmă.

Tata îmi povestea că-n adolescența lui, prin gara Pitești, umbla zi și noapte un cerșetor nebun cu cimpoi. „Bă, spunea el, e umflat cu gîfiielile femeii pe care-am regulat-o azi noapte. Dați o sută de lei și cîntă de dor și de of, cîntă Simfonia cincea, bă!" Despre asta-i vorba. Eu nu sînt decît cel din urmă învățăcel al acelui bărbat din gara Pitești. El a trăit - ca și Origen - cu Ea. Eu nu pot visa decît că sînt unul din copiii lui din flori cu Ea. Apocalipsa, dragostea mea!

APOCALIPSA, DRAGOSTEA MEA... (III)

Noaptea. Singur. Fără tine, duduie-tristeţe, fără tine, duduie-nebunie, cucoană-Apocalipsă, dragostea mea! Ce-aş mai sorbi acum din păhărelul de ţuică făcut de dumneata din prunele ce cresc acolo-n rai, în pomul vieţii! Acum nu pot să-mi torn decît din cei 50 de litri de sudoare care-a picurat din mine în vreo 30 de ani. Sudoare-rozé, sudoare 5 stele, sudoare premiată, de la gheaţă, de pe şira spinării. Chiar eu: sînge îmbuteliat în 1959. Singur.

Acum, fără să vreau, mi-aduc aminte de porcii care au fugit în mare cînd a gonit Iisus în ei duhurile rele şi-mi dau seama că inima mea nici cît porcii ăia n-ar merita. Măcar de-aş fi fost un muncitor fruntaş, un angajat-model al rinichilor şi-al vezicii mele. Oricum, cred că mai aveam puţin şi produceam cea mai mare cantitate şi de cea mai bună calitate urină din ţară: urina visurilor oricui.

Ah, de-ai fi aici, lîngă mine, iubito, să ne mai spunem vrute şi nevrute, să bem un pahar de vin, să mai montăm o dată clanţa aia la icoană şi să privim pe gaura cheii în rai. Eu să mă uit la Eva goală, cu cîte trei îngeri călare

pe fiecare ţîţă, şi tu să-l mai vezi pe Adam...

Noaptea. Singur. Fără tine, duduie-tristeţe, duduie-nebunie, cucoană-Apocalipsă, dragostea mea! Am produs şi eu 32 de ani de viaţă cum dă găina ouă, cum produce cimitirul verdeaţă. Povestea vieţii mele nu-i decît povestea nebunului care se onaniza în fiecare noapte la icoana Fecioarei - ca să se nască în fiecare dimineaţă Iisus, ca să fie Crăciun în fiecare zi. Aşa cum s-a inventat laptele-praf, praful care se-aşază zilnic pe mobile este chiar timp-praf. De 20 de ani mă muncesc la masa asta de scris ca să dea o producţie-record, de peste 40 de miligrame pe centimetru pătrat. Şi tot încerc să obţin ceva eternitate, măcar de-aş distila copilărie-praf. De 20 de ani sînt aici, la capătul lumii, şi-ncerc să m-aprind ca o lumînare la acest cap. Ah, Apocalipsă, dragostea mea, poemul e-un deces care merge-uns - nici nu simţi cînd prinde 350 de ani pe oră - hai să ne ducem cu el la mare, la Sinaia, să ieşim măcar pînă la Şosea!...

Noaptea. Singur. Fără nimeni. Fără nimic. Stau pînă-n zori în spatele ferestrei luminate şi prezint cerului gol ştirile. O dată se-aşază el, cerul, pe vine şi, dacă te ia prin surprindere, n-apuci nici măcar să-i arunci o ocheadă sub fuste, să-i admiri chiloţeii-nstelaţi şi senini. Aşa că aştept mereu, în poziţia regulamentară, pregătit să-l şterg la cur cu hîrtia velină, să mi se mîzgălească şi mie poemul pe ea şi să fiu fericit.

Pe tine te-aştept, cucoană-tristeţe, duduie-nebunie, pe tine, cucoană-Apocalipsă, mîine poate c-ai să vii. Să mai gust şi eu puţin din şerbetul de trandafiri care ţi se prelinge pe la colţul gurii ca o şuviţă de sînge. Tu eşti atît de frumoasă! Te-aştept şi nu mi te pot altfel închipui decît ca pe-o boală venerică a inimii şi ca pe-un infarct al sexului. Dacă nu mîine, atunci poimîine sau măcar săptămîna viitoare - şi tot ai să vii!...

ARTA POPESCU

Acum trebuie să mă duc la baie, să ridic capacul de la veceu şi să privesc acolo, în jos, **în gol**, pînă se umple vasul de faianţă cu umbră. După aia trag apa. De cînd n-ai mai trecut pe la mine, numai aşa mai pot adormi.

Mad. Parodi Rudwell.

MUNCA ODIHNITĂ

1

După Istoria biblică a creaţiei lumii - spune Paul Evdochimov în **Arta icoanei** *- la început «a fost o seară şi a fost o dimineaţă; aceasta a fost ziua». **Hexameronul** nu cunoaşte noaptea. Întunericul şi noaptea nu sînt făcute de Dumnezeu; pentru moment noaptea nu e decît un semn al nefiinţei, neantul abstract «despărţit» de fiinţă prin natura sa. (...) noaptea, în sensul ioanic, nu apare decît în cădere. (...) ea nu este o simplă şi pasivă absenţă a luminii. Psihiatrii ştiu că orice «pasivitate» aparentă ascunde o surdă şi activă rezistenţă. Întunericul de care e vorba este o fugă deznădăjduită în sine, căci, neputincios să se sustragă luminii, pentru a se ascunde se acoperă de o vinovată obscuritate, manifestă o atitudine demoniacă şi conştientă de negare şi de refuz."*

Iar eu de-aproape 20 de ani sînt noctambul. De-aproape 20 de ani sînt „activ" mai ales în timpul nopţii: semn al nefiinţei, neant, simptom al Căderii, surdă rezistenţă împotriva luminii, fugă, refugiere deznădăjduită, acoperire în vinovată obscuritate, atitudine demoniacă şi conştientă de negare şi de refuz. Toate

stau sub semnul nopţii, iar eu - iartă-mă, Doamne! - de-aproape 20 de ani stau sub semnul ei.

Cunosc pe dinafară golul de energie căscat pe străzile şi-n casele din jur; gol pe care-l simţi încetinindu-ţi bătăile inimii. Doar tu eşti treaz în aerul ce devine aproape gelatinos de la lipsa de mişcare, de la lipsa de gînd a celorlalţi. Cel mai mărunt zgomot este amplificat, parcă, de megafoane.

Munca scrîşnită din dinţi a nopţii. Concentrarea în scris şi în citit. **Munca muncită**, *roasă de păcate pe care numai aşa te pricepi tu să le ispăşeşti. De 20 de ani înnămolit în singurătatea nopţilor.*

Trăieşti concret înspăimîntătoarea şi luminoasa vorbă a **Eclesiastului** *(12, 12): „Fiule, fii cu luare aminte, scrisul de cărţi este fără sfîrşit."* **Înspăimîntătoare** *dacă o cunoşti în sensul infinităţii ei rele, nedepăşindu-şi în nici un fel înşiruirea, neîncercînd să facă saltul spre altceva decît ea însăşi;* **luminoasă** *dacă o cunoşti în sensul infinităţii ce reuşeşte să se cuprindă pe sine în cerc etern sau măcar în cerc hermeneutic.*

Trăieşti direct infinitatea fiecărui text scris care, pînă cînd nu-i pui mai mult sau mai puţin arbitrarul punct final, este fără ordine şi fără capăt. Trăieşti infinitatea latentă a variantelor în care se poate întruchipa o anumită cantitate de text la care lucrezi.

Trăieşti concret infinitatea cărţii citite în care fiecare paragraf reluat după o mai mare perioadă de timp este altul. Iei cunoştinţă de hăul ce se cască în orice vorbă, în orice sintagmă, cu cît măreşti mai mult concentrarea asupra lor. Simţi gustul de arsură neagră al nimicului din orice sens.

Şi, mai ales, îţi descoperi incapacitatea de a discerne atunci cînd cauţi cu orice preţ „libertatea creatoare". Nesfîrşita neputinţă de a discerne între energii **bune** *sau* **rele** *care, indiferent de valoarea lor pozitivă sau negativă, îşi fac din tine mediu de manifestare, de amplificare. Eşti ca şi planta, ca şi copacul: primeşti ploaia sau seceta sau securea fără să te poţi împotrivi. Îţi dai seama cît de rudimentare sînt - în ceea ce priveşte discernămîntul - uneltele „meseriei" tale şi cît de*

rudimentar este modul tău de a te sluji de ele, cu toată „libertatea absolută a originalității" tale. Tînjești după dogma unui canon, după arta icoanei. Te întrebi încontinuu cu ce se poate ea astăzi înlocui, prin ce mijloace această artă-mod-de-viață poate fi retrăită, reactualizată.

*

* *

Primele rînduri în care chiar am început cu adevărat să mărturisesc le-am scris de-abia prin '85-'86, ca **portar de noapte**. *Primele rînduri în care chiar reușeam să-mi sculp plămînii și ficații păcatelor. Muncit de noapte.*

Intram într-o cameră în care dubnea de cîteva luni a mine, singur, pe la ora 10 seara și plecam de-acolo pe la 5-6 dimineața, după ce trăisem tensiunea și extazurile mărturisirii. Măcar puteam să-mi spun, să-mi șoptesc scrîșnit cît mai multe mie, în față. Măcar puteam să cer, în gînd, iertare. E ca și cum ar crește fire aspre de păr și bube galbene de mărgele de sticlă pe oglindă, iar tu, în fața ei, le-ai răzui noapte de noapte, le-ai curăța cu un cuțitaș. Luciul oglinzii se tulbură de puroi; oglinda se prelinge peste perete făcînd țurțuri moi.

De cît timp de noapte muncită în ispășire oi mai fi avînd, de-acum încolo, nevoie? Internat în noapte ca în spital.

În **Sensul creației**, *N. Berdiaev afirmă că datorită căderii primordiale soarele a ieșit din om și i-a luat locul central și luminos din Univers. Lumina vieții depinde acum de o sursă exterioară, și nu de Logosul-Soare ce ar trebui să lumineze chiar din omul însuși, tînjitor după poziția sa ierarhică pierdută. „Acțiunea magică a nopților albe - spune Berdiaev - neasemuita lor frumusețe se pot explica prin faptul că în timpul nopților albe sursa de lumină exterioară este invizibilă (soare, lună, becuri, luminări), că toate obiectele luminează parcă din interior, din ele însele. Nopțile albe amintesc romantic de lumina interioară normală a tuturor ființelor și lucrurilor lumii."*

Nopțile mele treze sînt marcate de vină și de speranță. Eu, omul păcătos, luminare cu flacără de penumbră, pus încontinuu

în abisul condiției mele de umbră îngroșînd întunericul natural și ontologic, sper și mă iluzionez că poate doar astfel, ispășind, voi lăsa măcar cîteva clipe de-a lungul unei vieți, în timpul nopții, la-ntuneric, o pată de lumină, așa cum în timpul zilei port legată de picioare o pată de-ntuneric.

*

* *

Asta înseamnă **munca muncită**: *muncă de ispășire în îndoială, speranță și chin; muncă în contorsiune, în răspărul firescului; muncă a-socială, necontextualizată lumesc; muncă pură, din nevoie pură: muncire.*

În termenii lui Rudolf Otto (vezi **Sacrul**), *munca muncită se asociază* **non-valorii numinoase**, *este conștientizarea continuă a „stării de creatură", plus dorința ca prin ispășire să depășești „această non-valoare care ne desparte de numinos și care ne-a fost hărăzită odată cu existența noastră de creaturi și de ființe naturale profane." Munca muncită îmi pune mereu în față condiția mea umil-umană, cea pe care ar trebui, de fapt, să mi-o consider auto-definitorie.*

Tot în termenii teologului german, **munca muncită** *îți dă conștiința profanității tale absolute, îți dă chiar sentimentul că tot ce ai atinge, tot ceea ce ar lua contact cu tine ar fi profanat. Ești pus mereu în prezența vinei și a păcatului tău absolut. Muncind muncit nu intri în atingere cu* **maiestas**, *cu* **augustum**, *cu* **fascinans** *sau cu* **energicum** *(ca elemente ale sacrului, ale numinosului), ci mai ales cu* **tremendum**. *Misterul ispășirii-în-act este unul al fricii coborîte în inimă, intrate în oase, al cutremurării lăuntrice, resimțite nu datorită prezenței lui Dumnezeu, ci mai ales datorită absenței Sale copleșitoare. În singurătatea creaturii, cea ultimativă, fără Creatorul său, în singurătatea ladului se muncește* **munca muncită**.

Și totuși, fără ea, mie unul nici nu-mi poate trece prin gînd că-mi va fi dat să stau cît de cît împăcat în lumina „propriului" sfîrșit, avînd dreptul să fiu - atunci - un bolovan, impur bineînțeles, dar un bolovan de oglindă-transparentă, în care

acea lumină s-ar oglindi şi prin care, sporită poate, acea lumină ar trece mai departe.

*

* *

(O paranteză). Berdiaev, însă, nu are dreptate cînd plasează lumina Logosului-Solar **ori** *în interiorul omului,* **ori** *în afara sa. Lucrurile nu sînt aşa de simple.*

Dovadă a transparenţei mele lipsite de strict necesarul discernămînt-activ al acestei transparenţe mi s-a întîmplat - ajută, Doamne! - să fiu locuit şi de îngerii luminii, şi de îngerii întunericului. Primul caz Dumnezeu mi-a dat să-l trăiesc direct şi conştient o singură dată. Mă concentrasem, cu ochii închişi, în **tăcerea de gînduri**, *primisem ca dar puterea de a înlătura „roiul mental" ce zumzăie de obicei în jurul minţii (atît gîndul rău, supărător, pofticios, cît şi gîndul bun, împăcat); am fost cuprins de acea linişte ce te scuteşte de propria greutate trupească. (Poţi într-adevăr avea conştiinţa marii cantităţi de energie pe care o consumi în legătură cu trupul numai atunci cînd - supremă uşurare - ea nu se mai consumă; un fel de somn, de odihnă trează, un fel de deces viu.) În gongul de pace al tăcerii gîndurilor începusem să picur cuvintele rugăciunii. Şi atunci, calm, fericit şi maiestuos, aerul s-a umplut dinspre răsărit de lumină-vie, caldă şi strălucitoare; eu devenind al ei şi ea cuprinzîndu-mă. „Senzaţia" nefiind una de centru de iradiere interior sau exterior, ci una de înglobare într-o sferă totală, cu centrul şi circumferinţa pretutindeni. (În acest sens spuneam că Berdiaev nu are dreptate în pasajul din care am parafrazat şi am citat. El prezintă lucrurile oarecum schematic, din fuga condeiului.)*

Iată cum, cu voia lui Dumnezeu, luni şi ani de muncire în infernul nocturn pot fi compensaţi sau pot „produce" capacitatea de a primi un dram de viaţă de apoi înainte de „moarte". Poate că mi-a fost dat şi mie - cu smerenie spun -

să fiu un ciob de **oglindă transparentă** *pătruns de lumină şi luminînd în Lumina Sfîrşit-Începutului, înainte de sosirea Acestuia la capătul unei vieţi de om şi la capătul unei lumi.*

De fapt, cred că de **muncire** *n-ai cum scăpa pînă la acel capăt. Munca muncită şi munca odihnită - despre care vom vorbi mai departe - coexistă intersectat şi/sau paralel în orice existenţă.*

2

Tot în **Sensul creaţiei** *Berdiaev pune - din punctul meu de vedere - la modul cel mai acut problema odihnirii muncii artistului. Muncirea fără capăt, aproape fără rost, neîmplinirile funciare ale creaţiei provin după Berdiaev din două surse complementare:*

1. „antagonismul tragic între omul desăvîrşit ca operă a creaţiei lui Dumnezeu şi creaţia umană desăvîrşită ca operă a activităţii omului însuşi". Este vorba despre fractura interioară pe care o produce tensiunea dintre munca la propria ta viaţă şi munca la operele tale, tensiunea dintre „dorinţa de a crea ceva şi dorinţa de a fi ceva"; „geniile au creat fără a fi existat îndeajuns; sfinţii au existat, dar au creat prea puţin" - spune Berdiaev; dorinţa de a crea artistic este motivată de neputinţa de a mai suporta doar această lume haotic-apăsătoare, este motivată de nevoia de a vedea, de a simţi, de a pipăi, în lumea de aici, şi altă lume, cealaltă, strălucitoare; dar acest fapt este, pînă la urmă, de nerealizat, căci produsele actului artistic se

rallază tot astel lumi, netransgresînd-o, neducînd-o dincolo, deoarece (şi aici intervine a doua sursă a nesfîrşirii muncii muncite a creaţiei artistice):

2. „Ultima realitate a existentului este creată în artă doar simbolic. În mod nonsimbolic, real, existentul ultim şi tainic este inaccesibil actului artistic. De aceea simbolismul (funciar al, **n.m. Cr.P.***) artei este nu doar forţa ei, ci şi slăbiciunea ei. Simbolismul indică veşnica tragedie a creaţiei umane, distanţa care desparte creaţia artistică de realitatea ultimă...“; pentru Berdiaev, cunoaşterea, frumuseţea, iubirea, unirea dintre oameni, dominaţia asupra naturii sînt împlinite, în parcursul cultural al istoriei, doar simbolic; cultura umană este doar simbolică la fel cum cultul, care este sursa ei profundă, este tot simbolic; „Cultul este un eşec religios, eşecul în comunicarea cu Dumnezeu. Cultul n-a fost decît expresia simbolică a tainelor ultime. Biserica are în întrupările ei vizibile o natură culturală şi împărtăşeşte soarta culturii şi toate eşecurile ei tragice.“*

Simbolic este însuşi omul istoric, cel de după Cădere şi de dinaintea sfîrşitului istoriei. Aşezat între lume şi cer, fiind cel care participă activ la transformarea viziunii oglindite în vizione faţă către faţă, omul este mijlocitor-răspunzător de urcarea lumii în cer şi de coborîrea cerului în lume. Condiţia umană este semn-simbol lumesc pentru cer şi semn-simbol ceresc pentru lume.

Berdiaev viseză la legătura nesimbolică, realistă a cerului şi a lumii în om. Viseză visul din veacuri al omenirii. Berdiaev vorbeşte despre creaţia religioasă, despre depăşirea interioară a culturii simbolice prin ceea ce el numeşte **realism mistic**. *Viseză înlocuirea creatorului de artă şi a magului prin* **teurg**, *prin creatorul teantropic a cărui acţiune este comună cu cea a lui Dumnezeu şi în continuarea acesteia. „În teurgie transcendentalismul creştin se transmută în imanentism şi prin teurgie se atinge desăvîrşirea.“*

Berdiaev are o viziune profund creştină asupra culturii,

asupra actului artistic. Acestea sînt înţelese apocaliptic, doar prin prisma sfîrşitului lumii în ceea ce are ea istoric. Cultura trebuie să se autodepăşească pentru a împlini istoria în Sfîrşitul ei înmiinunat şi lumea, sfîrşindu-se, va împlini actul uman creator, îl va duce la desăvîrşirea lui divin-umană. Berdiaev este mesianic (şi de aici, poate, provin şi defectele simplificatoare ale concepţiei sale, de aici provine, poate, încercarea de a încadra orice în corsetul unei sistematificări perfecte, fără rest).

*

* *

În multe feluri m-am plîns şi eu de propria neputinţă a meseriei de scriitor. Şi cu multe legături cu cele spuse de gînditorul rus. Poate că lectura din **Sensul creaţiei** *a însemnat pentru mine cea mai puternică obiectivare, cea mai precisă focalizare conceptuală a propriilor probleme. Am încercat în ultimii doi-trei ani o critică teologică a poieticii artistice, o critică teologică a literaturii. Şi bineînţeles că întîlnirea cu viziunea apocaliptică a lui Berdiaev nu putea fi pentru mine decît una considerabilă.*

Dar - şi vreau să subliniez acest fapt - eu concep apocalipsa doar la nivel personal. Nu-mi pot asuma formele altui fel de mesianism decît cel individual. Atingerea realistă - nu simbolică - a veşniciei prin creaţia artistică, acest uluitor Eveniment, această minunată Întîmplare, nu-mi pot permite s-o concep la nivel universal. Din simplă modestie şi dintr-un soi de anti-fanatism nu mă pot gîndi decît la apocalipsa personală şi cred că - de fapt - raportarea de tip creştin la sfîrşitul lumii e bine să treacă mai întîi prin prisma sufletească a fiecăruia. S-ar putea ca sfîrşitul istoriei să se realizeze interior, om cu om, persoană cu persoană (şi astfel el este un sfîrşit continuu), înainte de a se realiza din afară, violent, în mase.

În acest sens mi-am inventat şi eu - înainte de lectura din Berdiaev - un sfîrşit al muncii muncite cu scrisul şi cititul şi o

împlinire a acesteia în **munca odihnită**. *Bineînţeles că este vorba despre un vis. Dar cum altfel decît prin utopie se poate concepe un sfîrşit benefic al unei munci şi-al unei existenţe? Căci tocmai această incompatibilitate între o viaţă profund împlinită şi una „dăruită creaţiei" a fost una dintre principalele mele obsesii (analizată şi răsanalizată) în ultimii doi-trei ani.*

Berdiaev ne spune clar: „Proza cotidiană a vieţii nu este doar consecinţa păcatului, ea este păcat, supunerea faţă de ea este un rău. Poezia sărbătorească a vieţii este pentru om o îndatorire în numele căreia trebuie sacrificată viaţa cotidiană cu binefacerile ei, cu liniştea ei. Frumuseţea nu este doar ţelul artei, ci şi ţelul vieţii. Şi ţelul ultim nu este frumuseţea ca valoare culturală, ci frumuseţea ca existenţă, adică transmutarea urîţeniei haotice a lumii în frumuseţea cosmosului. (...) ţelul transmutării vieţii acestei lumi în frumuseţe existenţială, în cosmos, este mitic-real. Cosmosul este tocmai frumuseţea ca existent (...). Natura frumuseţii este ontologică şi cosmică. (...) În esenţa ei ultimă frumuseţea este indeterminabilă, frumuseţea este o mare taină." Bineînţeles că această mare taină poate cuprinde în ea toate viziunile individuale, personale despre frumuseţe (atît timp cît aceste viziuni personale reprezintă faţete ale adevărului frumuseţii). Bineînţeles că la amploarea cosmică, la calitatea de cosmos a frumuseţii fiecare dintre noi îşi aduce contribuţia după puterile sale. Cosmosul întreg în frumuseţe al fiecărei persoane este pus în abisul luminos al Cosmosului întregii Frumuseţi.

În metaforă, existenţa ca frumuseţe realizată (nu doar simbolică) presupune tocmai conştiinţa şi trăirea unei Judecăţi de Apoi continue, unei Judecăţi de Apoi de zi cu zi, de ceas cu ceas. Trăieşti, făptuieşti, vorbeşti ca şi cum ai fi mereu în faţa Ultimului Judecător. Ştii că în orice clipă viaţa ta este un rol - principal sau secundar sau principal/secundar - în opera de artă a filmului pe care îl filmează continuu îngerii noştri păzitori. Vorbele tale de poet nu se mai împart în scrise şi în vorbite, ele

ajung, toate, nu în biblioteca posterității, ci în biblioteca definitivă a Judecății de Apoi. În cazul artistului, tocmai înlocuirea ideii - niciodată trăite - de **posteritate** *cu viața-continuă a Judecății de Apoi poate da roadele unei frumuseți existențiale, unei frumuseți reale - nu simbolice, nu culturale, nu doar estetic-istorice. Această muncă de clipă cu clipă la o operă-vitală este o muncă-odihnită în care nu mai există un subiect muncit de obiectul muncii tale și viceversa.*

Asta în metaforă, în concept. Concret, visul odihnirii muncii mele odihnite este acesta:

să locuiesc lîngă o mînăstire din orașul meu natal (mînăstirea Antim, de exemplu), să particip zilnic la slujbe; să citesc zi de zi viața sfîntului respectiv din **Viețile sfinților** *și textul slujbei respectivei zile din* **Minei** *și apoi să-mi trăiesc în mod normal, ca orice mirean, ziua cu evenimentele ei mai mult sau mai puțin însemnate; să țin și să trăiesc astfel un Jurnal cotidian și liturgic, să fac să se oglindească faptele mele în faptele sacre, timpul meu să existe prin și luminat de Timpul sfînt; fiecare întîmplare, chip sau vorbă a unei zile pămînteşti ar exista în corespondență directă, reală cu întîmplările, chipurile și vorbele cerești. Toate s-ar lumina cosmic unele pe celelalte. Ar reieși un* **Jurnal** *de 365 de zile (scris în mulți ani). Un jurnal care n-ar fi doar operă poetică, n-ar fi doar viață trăită, ci le-ar rezolva, le-ar odihni pe amîndouă una prin cealaltă.*

Acesta este visul odihnirii în frumusețe a muncii mele muncite o viață întreagă.

*

* *

Aduni de-a lungul anilor, clipă cu clipă, și coagulezi pînă la urmă **sentimentul** *prezenței tale în preajma Luminii propriului Sfîrșit. Se poate spune că - în unele cazuri - „moartea" vine atunci cînd ea a fost deja concepută de cel care „moare". Se poate spune - aproape tautologic - că nu treci*

dincolo fără să fi făcut toți pașii până acolo. Fiecare își poartă mereu apocalipsa în spate ca să și-o depună, prelucrată o viață întreagă, la capătul acestei vieți. Fiind vorba despre o inițiere - de la caz la caz - mai mult sau mai puțin reușită.

Depun și eu mai jos mărturie metaforică și - cum altfel? - parțială. Mărturie despre orele de muncă-odihnită adunate până acum într-o viață. Căci, după cum am încercat să sugerez, munca-odihnită este tocmai „munca" ce mi-a lucrat direct și sper să lucreze și de-acum înainte sentimentul apocalipsei personale.

Ultima zi din viața unui om este însumată din clipele adunate câte una din fiecare zi a vieții acelui om. Așa cum întreaga viață a unui om este însumată din clipele adunate câte una din fiecare viață a tuturor celor ce-au trăit sau vor trăi vreodată. Așa cum Iisus Hristos trăiește în cei 33 de ani ai săi clipele în care toți oamenii până la El și de după s-au născut și/sau au decedat și/sau au iubit cu adevărat. Așa cum într-un oraș ar exista 86.400 de ceasuri, adică atâtea secunde câte sînt într-o zi, iar fiecare ceas ar arăta câte una din ele, câte-o oră, un minut și o secundă, toate ceasurile la un loc arătînd mereu ora întreagă, adică singura oră cu neputință de a nu fi exactă.

Nimic nu se întîmplă fără să se-ntîmple totul. Aceasta este „boala" și extazul Sfîrșitului. Fiecare loc din spațiu este o răspîntie așa cum fiecare moment este crucial. Dar tot ceea ce se întîmplă se întîmplă, ca de obicei, pentru slăvirea lui Dumnezeu. Orice spațiu-timp își poartă crucea, iar crucea înseamnă și abolirea oricărui timp și a oricărui spațiu, ele „devenind" ceea ce sînt ele cu adevărat. Trecutul și viitorul sînt modalități ale iluziei, sînt aproape inspiratori ai neființei. Fericirea este și putința de a fi fără melancolii și fără planuri de viitor.

Important e să nu fii doar tu, să nu fii doar el, să nu fii doar eu, ci să fii **semn și simbol** rămînînd aceștia. (După modelul Fecioarei și al lui Ioan Botezătorul. Vezi Luca 1, 38 și Ioan 1, 15)

Sinonimia lui **a fi** *cu* **a face** *şi cu* **a avea** *nu este cu putinţă decît în absenţa trecutului şi a viitorului, în absenţa ideii de scop, a celei de necesitate şi a celei de finalitate. Aceasta nu înseamnă abolirea lui* **a face** *şi a lui* **a avea**, *nu înseamnă abolirea istoriei, ci împlinirea lor prin salt divin.*

Toate cele de mai sus pot fi şi o încercare de „raţionalizare" a stării de extaz.

Doar atît: să stai la rădăcina Crucii, să înmoi o pană în picăturile de sînge care cad din Răni, să-ţi înmoi peniţa direct în Răni şi să scrii... Dar, astfel stînd, fiind astfel - ce să mai scrii?... Şi de ce?... N-ai mai scrie. N-ai mai gîndi. N-ai mai întreba. N-ai mai muri... Ai lumina şi tu la fel ca Rănile...

Pasajul de mai sus poate fi considerat descrierea unei clipe sau a unei ore de muncă-odihnită. Important este să trăieşti astfel zile întregi, luni sau ani întregi, dacă se poate. Vorbind despre felul de a trăi interior al primei comunităţi creştine, Rudolf Otto pomeneşte de: „amestecul dintre profundul freamăt lăuntric la gîndul sfîrşitului lumii, la gîndul judecăţii şi al iminenţei vieţii de dincolo, şi freamătul de fericire trăit la gîndul apropierii Crăciunului", descrie „amestecul de **tremendum** *şi* **fascinans** *din acest* **mysterium**." *Orice sfînt - şi aici acest cuvînt nu înseamnă un om desăvîrşit din punct de vedere moral, ci acest cuvînt desemnează opusul clar şi fără echivoc al lui „profan" - orice sfînt este un om care ia parte la misterul „sfîrşitului timpurilor". Un om care aşteaptă zi de zi, o dată pe săptămînă, o dată pe lună măcar:* **Împărăţia**. *Acel om se munceşte odihnit. Trăieşte cu picioarele pe pămînt şi cu capul în nori, în ceruri. Să-l ascultăm iarăşi pe Rudolf Otto: „«Împărăţia» şi esenţa ei numinoasă dau o culoare, un caracter, un ton aparte celor ce au o legătură cu ea, celor ce o vestesc, celor ce o pregătesc, vieţii şi conduitei morale care îi sînt condiţii prealabile, cuvintelor despre ea, comunităţii care o aşteaptă şi care ajunge la ea. Totul devine «mister», adică totul devine numinos."*

Jurnalul meu liturgic-cotidian, jurnalul pe care visez să-l

scriu într-o mansardă de lîngă mînăstirea Antim sau de lîngă Schitul Darvari, de exemplu, acest catalog cuprinzînd 365 de zile, de care vorbeam mai înainte, împlinirea muncii mele odihnite, s-ar putea numi: **Jurnal în aşteptarea Apocalipsei**.

3

Oricum, deocamdată nu sînt decît şi un **om al muncii**, *şi un* **om al odihnei**. *Poate că - faţă de alţii, faţă de mine însumi - ceva mai liniştit.*

Oricum, lucrul la poem nu l-am făcut niciodată pentru fructul lui, pentru aşa-zisa perfecţiune a textului. Cinci, şapte sau zece variante - toată munca adunată în transcrieri succesive nu are alt sens decît că este producătoare de bucurie, de împăcare cu sine. Nu poemul-finit contează, ci orele de fericire pe care le-a „eliberat" munca la el. Textul este terminat atunci cînd el şi-a saturat cantitatea de descărcare nervoasă pe care poate s-o primească şi cantitatea de bucurie pe care poate s-o emane.

Indiferent dacă-i muncită sau odihnită, ce bine-i să nu-ţi fie munca un mijloc pentru îndeplinirea unor scopuri (un **a face** *pentru* **a avea**)*! Munca poate fi un*

prilej pentru starea contemplativă, poate fi o modalitate a iubirii, o modalitate directă a lui **a fi**.

Am inventat şi eu o poveste care încearcă să spună pe scurt cam aceleaşi lucruri cu cele de mai sus. În ea este vorba despre un pictor care, după ce - în sfîrşit - reuşeşte să deseneze cu creta pe asfalt un şotron atît de frumos încît nici trecătorii nu calcă pe el, nici praful, ploaia sau ninsoarea nu-l şterg, ocolindu-l, iar copiii îl sar doar în vîrful piciorului de parcă ar juca şotronul pe Cruce, se apucă liniştit, mulţumit, fericit (pictorul) să dea cu var trunchiurile copacilor de prin parcuri. Adică se apucă - în viaţă fiind - să-şi expună **postumele**. *Aceste lucrări au fost - fapt unanim recunoscut - capodoperele sale.*

Să ştii că lumea în contextul căreia eşti de-a binelea plasat, lumea plasată în contextul sentimentului tău înţelegător nu poate să-ţi facă altceva decît bine şi iarăşi bine. Este o lume „de suflet", o lume „inimoasă", o **lume muzicalizată**. *Tocmai pentru că o primeşte urechea ta deschisă în cupă şi pentru că această lume-amantă-şi-soţie îţi aşază în auz o grădină. O grădină prin care te plimbi (călătorind) melancolic şi bucuros. (Nu nostalgic sau, cel mult, nostalgic după propria ta „lumină mortuară", adică* **nostalgic de viitor**.*) Iar în armonia acestui spaţiu interior muzicalizat, realitatea devine* **făcătoare de minuni**. *Orice carte citită, orice poem scris există din momentul în care actualizează în noi această bucurie melancolică şi armonioasă. Dacă nu este producătoare de o astfel de fericire - sau de una înrudită ei - meseria de scriitor devine cel puţin searbădă. Practicarea ei ar fi aproape nemotivată.*

Aşez alături două imagini:

Una a halterofilului „obez de muşchi", halterofil cu sudoarea ţîşnind prin toţi porii pielii deodată, icnind gîtuit, tremurînd, chinuindu-se la nesfîrşit să-şi ridice deasupra capului o şi mai mare greutate din cantitatea propriei umbre.

Şi alta, a doua: cea a vînzătorului de baloane umflate cu gaz mai uşor decît aerul, vînzător care se lasă pînă la urmă furat de ispita de a fi purtat deasupra caselor de propria marfă. (Oraşul văzut de sus este mai lesne de dus în inimă, se aşază mai bine în abisul ei.)

Bineînţeles că, în lumea prestigiului, atleţii înscrişi la concursul-de-greutăţi-ale-vieţii-şi-ale-cărţii pot avea (într-o măsură mai mare sau mai mică însă, după părerea mea, atît în mic cît şi în mare exagerată) bucuria propriei lor existenţe. Mai ales cei învingători. Dar nimeni nu mă va convinge să mă prezint la acest concurs de haltere nu ca ridicător, ci ca ridicat. Purtat de suavele greutăţi ale baloanelor mele colorate.

LA FEREASTRĂ

E noapte. Privirea în gol e un aparat de forat extrem de perfecţionat. Iar eu, acum, privesc în gol pe fereastră. Pînă-n zori - forez, forez! - şi tot am să dau de lumină. Mă gîndesc la concetăţenii mei că sînt fericiţi, dimineaţa, cînd îşi aud numele la radio, la emisiunea „O melodie pe adresa dumneavoastră". Ei se minunează: „ia uite, bă, cum cîntă cîntăreţu' ăsta numai pentru mine acuma!" Din păcate, cel mai frumos cîntec pe care-l poate cînta gura mea nu-i decît cel al frezei dentistului cînd îmi macină dinţii stricaţi. Cel mai frumos cîntec de disperare. Pe mine cine să mă-asculte? Aşa că sap de-o viaţă-ntreagă la fereastra asta de bucătărie, că poate dau pîn' la urmă, la fund, de-o icoană de lemn, de imaginea lumii, de Dumnezeu...

Fereastra este cel mai frumos obiect din casă. Pe ea o să-mi iasă sufletul cînd am să mor, pe ea se aruncă de obicei omul. Trebuie să am încredere în ea. Pînă şi-o curvă de geam jegos, de tramvai, privit 5 minute în gol şi tot a putut să-mi fie bură de mamă. Darmite fereastra asta cu blocuri şi plopi cu care trăiesc de ani şi ani de zile! Ce să fac! Eu şi-acum, ori de cîte ori trag din ţigară, tot gustul ţîţei mamei îl simt între dinţi... Îngraş şi

eu porcu' realităţii cu poeme şi-mi lasă gura apă, mă dau în vînt după şoricii şi cîrnaţii afumaţi ai Apocalipsei. Aşa că, cum dau de-o fereastră, de-o femeie - cum o privesc în gol.

O să vină unul, o să vină altul şi-or să-mi spună: „bă, tu eşti bun numai de cobai, de cercetat raiu' pe tine, tu trebuie să munceşti, trebuie să te redăm societăţii!" Dar eu am să stau, ca de obicei, la masă în bucătărie. Faţă-n faţă cu fereastra. C-o votcă, o cafea şi o ţigară. Ca şi c-o femeie, la restaurant. De exemplu, cu femeia care s-a aruncat pe fereastră de la ultimul etaj al blocului vecin cînd aveam vreo 14 ani şi i-am auzit capul făcînd: poc! pe asfalt. Privitul în gol e ca şi cum te-ai arunca cu ţîrîita pe fereastră, aşa c-aş putea petrece o noapte cu femeia asta. Mai sporovăim, ne mai amintim, mai bem ceva... Pînă vin zorii... Oricum: fereastra e cea mai frumoasă femeie din viaţa mea.

Stau la masă în bucătărie şi mă gîndesc la frumoasele aureole ale sfinţilor din icoana din dormitor. Mă gîndesc că, din păcate, singura aureolă pe care aş purta-o eu ar fi aparatul ăla care-ţi înconjoară fruntea, pentru şocuri electrice, la spitalul de nebuni. Un capăt al curcubeului conectat la tîmpla dreaptă - şi după aia dormi, dormi... Un curcubeu vînăt, soios...

Ce să fac? Numai Iisus n-a mai avut nevoie de burtă de mamă după ce-a ieşit din ea. Iisus care, cînd era mic, sărea fără să-l vadă nimeni şotronul la malul mării, pe ape... Eu înfiinţez noapte de noapte poeme: întreprinderi de transport în comun cu burtă de mamă. Cu viteza-njurăturii, cu viteza luminii, 2-3 minute ca gîndu' şi ca vîntu' pînă la mare, pînă la munte, pînă la Paris...

Stau, ca de obicei, în bucătărie, faţă-n faţă cu fereastra şi-o privesc în gol. E noapte. Ştiu o poveste de puşcărie: îi băteau pînă se pişau numai sînge şi iarna, cînd de prea mult miros aruncau tineta pe fereastra celulei, se făceau sub pervaz ţurţuri roşietici de la sîngele din pişat. Ţurţurele care se topeşte în zori la mine sub geam are o concentraţie prea mare de lacrimă în urina lui. Mă mai liniştesc niţel gîndindu-mă la cîrjele unui olog, de exemplu. Şi le pusese jos, lîngă el, în timp ce cerşea. Poţi

să te bucuri gîndindu-te la lustrul lor negru şi cald, acolo unde
le strînge mereu, vînjos, cu mîna. E un semn clar de siguranţă
şi de afecţiune, de încredere reciproc avantajoasă.

În loc de încheiere

Nu. Arta Popescu nu s-a născut.
Nu. S-a inventat doar un biet aparat.
După ce se umflă o burtă de mamă,
la ea se conectează un trenuleţ electric.
Acesta merge, şuieră,
pufăie - şi burta de mamă scade.
Jucăria merge numai şi numai
cu energie de-asta strînsă acolo în cele 9 luni.
Nu, n-a existat.
Au fost doar liniile trenuleţului electric
întinse prin cameră
după cum s-a calculat
configuraţia liniilor ei din palmă.
Trenuleţul merge, pufăie, şuieră,
dar Arta Popescu nu. Ea încă n-a existat.

Nu. Nu e nici măcar fericită.
Nici măcar cît un gîndac de bucătărie

într-o pungă plină cu zahăr.
Nu e fericită
nici măcar cît un gîndac de bucătărie
mort într-o pungă plină cu zahăr.
Arta Popescu nici măcar n-a murit.
S-a inventat doar un biet aparat.
Conectezi aparatul
şi totul merge, parcă, de la inima ei.
Maşina de spălat spală,
maşina de călcat calcă,
frigiderul răceşte,
telefonul vorbeşte.
Numai cu energia inimii sale.
Doar de la ea, o clipă, becurile străzii
au strălucit orbitor.
O clipă - dar tot a fost prea mult.
Căci ea pe loc s-a consumat.
Nu, n-a murit.
Arta Popescu nici măcar n-a existat.
A rămas doar, aşa, ceva, acolo...
ceva conectat la aparat.

Ah, înger-îngeraşul ei cu motor!
(Care te-ar fi luat şi pe tine în zbor.)
Înger-îngeraşul ei ca o muscă albă, încărunţită,
mare cît un papagal.
Ce s-ar mai fi învîrtit el
în jurul capetelor noastre!
Ca orice muscă în jurul botului de cal.
Ultima muscă dată afară din Cişmigiu,
bătrînă, -nţepenită, tîrîndu-şi aripile pe caldarîm.
Ultima muscă pe care
numai şi numai Popescu ar fi putut s-o prindă

ARTA POPESCU

(ca un poet în adevăratul înţeles al cuvîntului)
între paginile abecedarului său unsuros.
Trosnind, foşnind, scîrţîind.
Ah, Arta! Arta Popescu!... Ce păcat!...
Nu s-a inventat decît un biet aparat.

Notă

Aceste „poeme" şi „eseuri" au cunoscut de-a lungul a 6 ani mai multe versiuni (unele au fost publicate ca **variante** în reviste şi înainte, şi după '**89**). Poate că acest fapt reprezintă şi o dovadă că scriitorii de vîrsta mea au scris - stilistic sau în ceea ce priveşte implicaţiile sociale ale literaturii lor - indiferenţi faţă de tulburările istorice. Generaţia noastră n-a simţit nevoia nici unui fel de **esopism**, nici unui fel de încifrare a mesajului social; şi asta mai ales pentru că a scris - înainte de Revoluţie - fără intenţia expresă de a publica. Actul ei literar a fost mai ales unul cenaclier, aproape gratuit.

Nu ştiu dacă în aceste condiţii „Arta Popescu" poate fi considerată o carte de sertar sau una de rezistenţă spirituală. Dar aş dori ca ea să fie considerată drept **prima mea carte**. (Chiar dacă nu şi debutul meu.) Şi asta pentru că „Cuvînt înainte" (**Cartea Românească**, 1988) nu avea nici titlul şi nici cuprinsul hotărîte exclusiv de mine. Deh, meandrele compromisului literar şi ale cenzurii. „Familia Popescu", cartea cu care ar fi trebuit să debutez, este o carte care n-a apărut încă (mai ales pentru faptul că nu este scrisă pînă la capăt). Rog cititorii (în special

pe cei avizaţi) să ierte deocamdată unele reluări de imagini din trecutele apariţii. Doar prezentul volum are o **variantă finală**; şi atunci cînd - cu ajutorul lui Dumnezeu - o vor căpăta şi altele, aceste repetiţii vor dispărea.

Mulţumesc din toată inima editurii **Adevărul** şi, personal, lui Cristian Tudor Popescu, fără al căror entuziasm cultural „Artei Popescu" i-ar fi trecut în mare măsură vremea **ei** de apariţie. (Cr. P.)

CUPRINS

1. Ce mai face Arta

Poezia 9
De ce nu vreau să mor poet 12
Antiportret - un psalm al lui Popescu - 16
Muzica - un psalm al lui Popescu - 18
Ce mai face Arta 20
Arta mîndrindu-se cu mine, iubitul ei... 22
A sta şi a te întreba 25
Circul (I) - un psalm al lui Popescu - 29
Circul (II) - un psalm al lui Popescu - 31
Filmul artistic 33
Caragiale, Gică Petrescu şi frizerii 37
Dansul - un psalm al lui Popescu - 41
Arta fotografică 43
Mica Publicitate 45
Cum l-a omorît George Bacovia pe Gheorghe Vasiliu 51
Cartea recordurilor 55
Teatrul - un psalm al lui Popescu - 59
În rai - poem dramatic - 60
„Trebuiau să poarte un nume“ 62
Caragiale la masa de scris a lui Eminescu 65
Taraba de poeme 70

Despre muză 72
Pictura - un psalm al lui Popescu - 76
De-amorul Artei 78
Domnule cititor 83

2. Moartea mea din flori

Moartea mea din flori 89
O rugăciune de jucărie 91
Casa de ajutor reciproc a pensionarilor 94
Despre moarte şi planificare 100
Necrolog. De plictiseală 109
Necrolog fericit 115
Marele necrolog - un psalm al lui Popescu- 117
Necrolog. Fără aprobare 119
Necrolog mioritic 122
Despre moarte, noapte şi literatură 126
Din mărturisirile unui îndrăcit 134
Apocalipsa, dragostea mea (I) 137
Apocalipsa, dragostea mea (II) 140
Apocalipsa, dragostea mea (III) 142
Munca odihnită 146
La fereastră 163

În loc de încheiere

Nu... 167
Notă 170